

1

Poradnik

Poradnik dla uczniów szkół gimnazjalnych,
ponadgimnazjalnych i słuchaczy CKU/CKZ
i ich rodziców

Małgorzata Mitura-Cegłowska

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Poradnik

1

Poradnik dla uczniów szkół gimnazjalnych,
ponadgimnazjalnych i słuchaczy CKU/CKZ
i ich rodziców

Autor: Małgorzata Mitura-Cegłowska

Publikacja powstała jako rezultat projektu „Edukacyjne Forum
Kwalifikacji Zawodowych”.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach
Europejskiego Funduszu Społecznego.

Wyłączne prawa autorskie i majątkowe przysługują Skarbowi Państwa –
Ministrowi Edukacji Narodowej.

Publikacja jest dystrybuowana bezpłatnie i nie może być sprzedawana.

Projekt realizowany przez:
Copyright © Euro-Forum, Lublin 2015

Spis treści

<i>Wstęp</i>	4
<i>Rozdział I Założenia projektu i jego produkty</i>	5
<i>Rozdział II Dlaczego warto uczyć się i rozwijać przez całe życie?</i>	65
<i>Rozdział III Co świadomy uczeń powinien wiedzieć o specjalnych potrzebach edukacyjnych?</i>	76
<i>Rozdział IV Rola zainteresowań i motywacji w procesie podejmowania decyzji zawodowych</i>	92
<i>Rozdział V Proces poszukiwania pracy</i>	104
<i>Rozdział VI Rozmowa kwalifikacyjna</i>	113
<i>Rozdział VII Rola rodziców i doradcy zawodowego w procesie poradnictwa zawodowego</i>	118
<i>Rozdział VIII Propozycje ćwiczeń</i>	127
Bibliografia	148

Wstęp

Szanowny Czytelniku,

Poradnik powstał, abyś mógł w pełni korzystać z materiałów metodyczno-informacyjnych, jakie powstały w ramach projektu **Edukacyjne Forum Kwalifikacji Zawodowych**:

1. Katalog Kwalifikacji Zawodowych zawierający Karty Kwalifikacji
2. Karty Pracy przygotowane do każdej Karty Kwalifikacji
3. Multimedialny Katalog Zawodów w skład którego wchodzi:
 - Prezentacje multimedialne dotyczące 194 zawodów
 - Wywiady z przedstawicielami każdego zawodu w formie tekstowej, dźwiękowej lub filmowej
 - Quizy interaktywne
 - Galeria zdjęć

Poradnik zawiera VIII rozdziałów.

Rozdział pierwszy przedstawia założenia projektu i produkty, jakie w ramach niego powstały.

Z rozdziału drugiego dowiesz się, dlaczego warto się uczyć i rozwijać przez całe życie. Podejście takie jest zgodne z komunikatem Komisji Europejskiej z 2010 r. „Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”. W Polsce także powstał dokument strategiczny pt. „Perspektywa uczenia się przez całe życie” (Warszawa, 2013), nakreślający główne cele i kierunki interwencji na rzecz uczenia się.

W rozdziale trzecim prezentuję zagadnienia związane z procesem doradczym w pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, głównie koncentruję się tu na pracy z uczniem zdolnym oraz uczniem niepełnosprawnym. Mam nadzieję, że informacje te zainteresują samych uczniów, ale także ich rodziców.

Rozdział czwarty dotyczy roli zainteresowań i motywacji w procesie podejmowania decyzji zawodowych.

Rozdziały piąty i szósty zawierają praktyczne wskazówki, jak poszukiwać pracy oraz jak przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej.

Rozdział siódmy dotyczy roli rodziców w procesie poradnictwa zawodowego. Zamieszczam w nim m.in. praktyczne informacje dotyczące postaw rodzicielskich.

Rozdział ósmy to praktyczne ćwiczenia, które powstały m.in. na podstawie narzędzi opracowanych w ramach projektu. Zachęcam do lektury i mam nadzieję, że dzięki poradnikowi korzystanie z narzędzi będzie bardziej efektywne i przyczyni się do lepszego poznania kwalifikacji zawodowych i rynku pracy. Czytającej go młodzieży pomoże w lepszym poznaniu siebie, a Rodzicom pomoże lepiej zrozumieć własne dzieci i podejmowane przez nie decyzje.

Małgorzata Mitura-Cegłowska

Rozdział

1

**Założenia projektu
i jego produkty**

Czytając rozdział pierwszy dowiesz się:

- ✓ Jakie materiały dydaktyczne powstały w ramach projektu.
- ✓ Jak możesz wykorzystać narzędzia powstałe w ramach projektu, aby uzyskać więcej wszechstronnej wiedzy na temat zawodów.

Informacje ogólne dotyczące projektu

Materiały metodyczno-informacyjne powstałe podczas realizacji projektu „Edukacyjne Forum Kwalifikacji Zawodowych” zostały opracowane w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet III. Wysoka jakość systemu oświaty, Działanie 3.4. Otwartość systemu edukacji w kontekście uczenia się przez całe życie, Poddziałanie 3.4.3. Upowszechnianie uczenia się przez całe życie.

Materiały powstały z myślą o:

1. Uczniach gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych
2. Słuchaczach centrów kształcenia ustawicznego i centrów kształcenia zawodowego.
3. Osobach niepełnosprawnych.
4. Uczniach o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Dzięki narzędziom, jakie powstały w ramach projektu, swój warsztat pracy wzbogacą doradcy zawodowi oraz nauczyciele i osoby realizujące zadania związane z doradztwem zawodowym.

Po zapoznaniu się z poradnikiem swoje wiadomości na temat m.in. kształcenia zawodowego i rynku pracy wzbogacą także rodzice uczniów stojących przed wyborem dalszej ścieżki kształcenia.

W ramach projektu, powstały materiały metodyczno-edukacyjne, z których można korzystać w bardzo różnorodny sposób.

Rysunek. Produkty projektu.

Źródło: Opracowanie własne.

Karty kwalifikacji

W ramach projektu powstało 255 Kart Kwalifikacji, z których możesz korzystać w ośmiu obszarach:

Rysunek. Obszary Kart Kwalifikacji.

Źródło: Opracowanie własne.

Karty kwalifikacji zobrazowane zostały w atrakcyjnej formie graficznej, tak aby ułatwić Ci korzystanie z nich, do każdego z ośmiu obszarów przypisany jest jeden z kolorów:

- *Obszar rolniczo – leśny z ochroną środowiska R:* karty koloru zielonego

R.3 PROWADZENIE PRODUKCJI ROLNICZEJ R

OPIS KWALIFIKACJI
W toku kształcenia uzyskuje się wiedzę i umiejętności z zakresu:

- odpowiedniego doboru gatunków i odmian roślin uprawnych
- doboru i stosowania nawozów organicznych i mineralnych oraz środków ochrony roślin
- rozpoznawania chorób zwierząt hodowlanych i szkodliwych roślin uprawnych
- warunków hodowli zwierząt, ich pielęgnacji, karmienia i rozrodu
- obsługi, stosowania i konserwacji maszyn i urządzeń rolniczych

CZYNNOŚCI ZAWODOWE
Zdobycie kwalifikacji uprawnia do:

- przewodzenia produkcji zwierzęcej i roślinnej
- prawidłowej oceny jakości materiału siewnego
- adekwatnego doboru roślin uprawnych do warunków klimatyczno-glebowych
- stosowania środków ochrony roślin, a także ich przechowywania
- sprzedaży bezpośredniej produktów pochodzenia roślinnego
- wykonywania prac związanych z żywieniem, rozrodem i pielęgnacją zwierząt
- sprzedaży bezpośredniej zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego

WARUNKI PRACY

- czas pracy: okresowość czasu pracy uzależniona od cyklu przyrodniczego
- stroje robocze/służbowe: odzież ochronna (rękawice, okulary, maseczka przeciwpyłowa)
- środowisko pracy: praca przy maszynach, zwierzętach
- charakter pracy: praca fizyczna
- miejsce wykonywania pracy: pola uprawne, pomieszczenia gospodarskie, magazyny, warsztaty
- czynniki szkodliwe: niesprzyjające czynniki atmosferyczne, hałas, kontakt z substancjami szkodliwymi
- narzędzia, urządzenia wykorzystywane w pracy: kombajny, traktory, szałtarka, siewniki, plug, widy

MOŻLIWE MIEJSCA ZATRUDNIENIA

rolnicze przedsiębiorstwa produkcyjne i usługowe, przetwórstwo spożywcze, produkcja rolnicza, własna działalność gospodarcza np. rodzinne gospodarstwa rolne

CECHY DOBRĘGO PRACOWNIKA:

- pracowitość, sumiennność, punktualność
- odpowiedzialność za powierzone obowiązki
- samodzielność, umiejętność organizacji pracy
- umiejętność pracy w zespole, komunikatywność
- zaangażowanie, konsekwencja, zdecydowanie
- spostęrgawczość, koncentracja
- podporządkowanie się regułom i normom
- odporność na stres
- ambicja, chęć zdobywania wiedzy

WYMAGANIA ZDROWOTNE:

- bardzo dobry stan zdrowia psychicznego i fizycznego
- odporność fizyczna

PRZECIWIWSKAZANIA ZDROWOTNE:

- zaburzenia sprawności kończyn górnych i dolnych
- zaburzenia równowagi
- niska wydolność fizyczna
- choroby układu krążenia
- choroby neurologiczne
- nosicielstwo chorób zakaźnych

DODATKOWE PRZYDATNE UMIEJĘTNOŚCI:

- umiejętności organizacyjne
- umiejętność zarządzania czasem
- umiejętność podejmowania decyzji
- uzdolnienia manualne
- zamiłowania techniczne i przyrodnicze

ŚCIEŻKI UŻYTKANIA I POTWIERDZANIA KWALIFIKACJI ORAZ MOŻLIWOŚCI DALSZEGO KSZTAŁCENIA

Zasadnicza szkoła zawodowa - 3 lata Egzamin potwierdzający kwalifikację R.3	Rolnik
Gimnazjum	
Technikum - 4 lata Egzamin potwierdzający kwalifikację R.3, R.30	Technik rolnik
Technikum - 4 lata Egzamin potwierdzający kwalifikację R.3, R.4	Technik agrobiznesu

Kwalifikację R.3 można uzyskać na Kwalifikacyjnym Kursie Zawodowym (650 h).

PO ZDANIU EGZAMINU MATURALNEGO ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ KONTYNUOWANIA NAUKI MIĘDZY INNYMI NA STUDIACH WYŻSZYCH, PRZYKŁADOWO KIERUNKU ZWIĄZANE Z KWALIFIKACJĄ: Rolnictwo, Genetyka, Weterynaria, Technika rolnicza i leśna, Zootechnika, Architektura krajoznawa, Agrobiznes

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

➤ **Obszar elektryczno-elektroniczny E: karty koloru granatowego**

E.12 MONTAŻ I EKSPLOATACJA KOMPUTERÓW OSOBISTYCH ORAZ URZĄDZEŃ PERYFERYJNYCH

OPIS KWALIFIKACJI

W toku kształcenia uzyskuje się wiedzę i umiejętności z zakresu:

- zasad działania komputerów i urządzeń peryferyjnych (monitorów, klawiatur, drukarek, skanerów, aparatów fotograficznych)
- działania, instalowania systemów operacyjnych oraz oprogramowania komputerowego
- działania interfejsów komputerowych
- oprogramowania diagnostycznego i monitorującego pracę komputera
- odpowiedniej konserwacji sprzętu komputerowego i urządzeń peryferyjnych

CZYNNOŚCI ZAWODOWE

Zdobycie kwalifikacji uprawnia do:

- montażu komputerów oraz urządzeń sieciowych z odpowiednich podzespołów
- instalowania systemów i oprogramowania komputerowego
- diagnostowania, naprawiania komputerów, urządzeń peryferyjnych i systemu operacyjnego
- odrywania straconych danych z komputera
- konfigurowania sprzętu komputerowego
- sporządzania cenników oraz kosztorysów stanowisk komputerowych
- prowadzenia sklepu komputerowego, serwisu sprzętu komputerowego

WARUNKI PRACY

- czas pracy: w zależności od miejsca zatrudnienia najczęściej obejmuje 8 godzin dziennie lub ruchomy czas pracy, wynikający z konieczności reagowania w sytuacjach awaryjnych
- strój roboczy/służbowy: niewymagany
- środowisko pracy: w pomieszczeniach biurowych w pozycji siedzącej, częste wyjazdy do klientów
- charakter pracy: praca z komputerami, z urządzeniami peryferyjnymi
- miejsce wykonywania pracy: w pomieszczeniach
- czynniki szkodliwe: promieniowanie nadfioletowe z monitora, pole elektromagnetyczne, pole elektrostatyczne
- narzędzia, urządzenia wykorzystywane w czasie pracy: komputer, urządzenia peryferyjne

MOŻLIWE MIEJSCA ZATRUDNIENIA

sklepyi obliczeniowe, sklepy komputerowe, firmy produkujące komputery i urządzenia peryferyjne, punkty serwisowe sprzętu komputerowego, specjalistyczne firmy informatyczne, działy obsługi informatycznej, przedsiębiorstwa i instytucje (banki, spółdzielnie)

CECHY DOBREGO PRACOWNIKA:

- pracowitość, sumienność, punktualność
- odpowiedzialność za powierzone obowiązki
- samodzielność, umiejętność organizacji pracy
- umiejętność pracy w zespole, komunikatywność
- zaangażowanie, konsekwencja, zdecydowanie
- spostregawczość, koncentracja
- podporządkowanie się regulom i normom
- odporność na stres
- ambicja, chęć zdobywania wiedzy

WYMAGANIA ZDROWOTNE:

- zręczność rąk i palców
- widzenie oboczne
- widzenie barw
- swobodne komunikowanie się

PRZECIWSKAZANIA ZDROWOTNE:

- wady wzroku nie poddające się korekcy
- wzmocniona pobudliwość ruchowa
- znaczne zaburzenia układu nerwowego oraz układu krążenia
- przewlekłe choroby skóry rąk, nadmierna potliwość dłoni
- epilepsja

DODATKOWE PRZYDATNE UMIEJĘTNOŚCI:

- zainteresowanie elektroniką i informatyką
- znajomość języka angielskiego
- zdolność logicznego i abstrakcyjnego myślenia
- jasne i precyzyjne formułowanie myśli

ŚCIEŻKI UZYSKANIA I POTWIERDZANIA KWALIFIKACJI ORAZ MOŻLIWOŚCI DALSZEGO KSZTAŁCENIA

Kwalifikację E.12 można uzyskać na Kwalifikacyjnym Kursie Zawodowym (360 h)

PO ZDANIU EGZAMINU MATURALNEGO ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ KONTYNUOWANIA NAUKI MIĘDZY INNYMI NA STUDIACH WYŻSZYCH. PRZYKŁADOWE KIERUNKI ZWIĄZANE Z KWALIFIKACJĄ:

Informatyka, Informatyka analityczna, Informatyka stosowana, Informatyka w biznesie i administracji, Informatyka inżynierska, Informatyka gospodarcza, Informatyka przemysłowa, Inżynieria mechaniczno-medyczna, Inżynieria cyfrycy, Inżynieria systemów, Elektronika, Elektrotechnika, Telekomunikacja, Teleinformatyka, Technologie internetowe, Automatyka i robotyka

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

➤ **Obszar administracyjno-usługowy A: karty koloru różowego**

A.1 WYTWARZANIE WYROBÓW ZE SZKŁA

OPIS KWALIFIKACJI

W toku kształcenia uzyskuje się wiedzę i umiejętności z zakresu:

- rodzajów surowców do wyrobu szkła
- maszyn i urządzeń stosowanych w tym przemyśle
- zasad bezpieczeństwa pracy
- różnych technik wytwarzania wyrobów szklanych
- norm oceny wyrobów szklanych
- sposobów kształtowania szkła
- technik zdobienia szkła
- obsługi maszyn, urządzeń i pieców hutniczych
- konserwacji stosowanych maszyn i urządzeń

CZYNNOŚCI ZAWODOWE

Zdobycie kwalifikacji uprawnia do:

- doboru odpowiednich surowców do wyrobu szkła
- obsługi maszyn i urządzeń służących do wyrobu przedmiotów szklanych
- konserwacji maszyn i pieców hutniczych
- wykonywania przedmiotów sposobem ręcznym i mechanicznym
- doboru odpowiednich pieców do wypalania wykonanych przedmiotów
- doboru zdobień i wykonywania ich
- oceny jakości wykonanych przedmiotów
- przestrzegania zasad bezpieczeństwa i higieny pracy

WARUNKI PRACY

- czas pracy: 8 godzin dziennie, system zmianowy
- strój roboczy/służbowy: wymagany - strój ochronny
- środowisko pracy: praca indywidualna z wykorzystaniem specjalistycznego sprzętu
- charakter pracy: praca fizyczna
- miejsce wykonywania pracy: praca wewnątrz pomieszczeń
- czynniki szkodliwe: wysoka temperatura
- narzędzia, urządzenia wykorzystywane w pracy: piec hutniczy, szlifarki, frezarki, piaskarki, szczytce

MOŻLIWE MIEJSCA ZATRUDNIENIA

huty szkła, firmy zajmujące się rękodzielnictwem artystycznym, prywatne firmy wytwarzające przedmioty ze szkła, przedsiębiorstwa zajmujące się recyklingiem szkła

CECHY DOBREGO PRACOWNIKA:

- pracowitość, sumienność, punktualność
- odpowiedzialność za powierzone obowiązki
- samodzielność, umiejętność organizacji pracy
- umiejętność pracy w zespole, komunikatywność
- zaangażowanie, konsekwencja, zdecydowanie
- spostregawczość, koncentracja
- podporządkowanie się regulom i normom
- odporność na stres
- ambicja, chęć zdobywania wiedzy

WYMAGANIA ZDROWOTNE:

- ogólnie dobry stan zdrowia
- prawidłowa koordynacja wzrokowo- ruchowa

PRZECIWSKAZANIA ZDROWOTNE:

- zaburzenia układu fizjologicznego
- zaburzenia równowagi
- omdlenia
- zaburzenia dużego stopnia kończyn dolnych oraz średniego i dużego stopnia kończyn górnych
- ogólna niska sprawność fizyczna
- upośledzenie umiar kowane i lekkie

DODATKOWE PRZYDATNE UMIEJĘTNOŚCI:

- kreatywność
- cierpliwość i wytrwałość
- analityczne i twórcze myślenie
- umiejętność współpracy

ŚCIEŻKI UZYSKANIA I POTWIERDZANIA KWALIFIKACJI ORAZ MOŻLIWOŚCI DALSZEGO KSZTAŁCENIA

Kwalifikację A.1 można uzyskać na Kwalifikacyjnym Kursie Zawodowym (700 h)

PO ZDANIU EGZAMINU MATURALNEGO ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ KONTYNUOWANIA NAUKI MIĘDZY INNYMI NA STUDIACH WYŻSZYCH. PRZYKŁADOWE KIERUNKI ZWIĄZANE Z KWALIFIKACJĄ:

Wzornictwo, Hutnictwo, Mechanika, Projektowanie, Architektura, Studia plastyczne

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

➤ **Obszar mechaniczny i górnictwo – hutniczy M: karty koloru brązowego**

M.6 UŻYTKOWANIE MASZYN I URZĄDZEŃ STOSOWANYCH W PROCESACH METALURGICZNYCH

OPIS KWALIFIKACJI
W toku kształcenia uzyskuje się wiedzę i umiejętności z zakresu:

- instalacje, konstrukcje oraz prawidłowego działania systemów maszyn rodnowniczych i urządzeń stosowanych do odlewania metali, wytworzenia rozpylanych proszków metali, rud metali oraz pieców i ich rafinacji do przygotowania materiałów wsadowych w procesach metalurgicznych
- norm parametrów aparatury kontrolno-pomiarowej pieców i urządzeń do wytworzenia metali oraz parametrów chemicznego składu metali
- etapów i metod wykorzystywanych w procesie redukcji wytworzenia i odlewania rud metali

CZYNNOŚCI ZAWODOWE
Zdobycie kwalifikacji uprawnia do:

- wykonywania bieżących przeglądów oraz konserwacji systemów maszyn oraz urządzeń wykorzystywanych do przygotowania materiałów wsadowych w procesie metalurgicznym, redukcji, ogniwego wzbogacania oraz wytworzenia metali i ich rafinacji i ułuszczenia
- prowadzenia oraz kontroli bieżącej dokumentacji niezbędnej w procesie przygotowania i wytworzenia materiałów wsadowych, proszków metali oraz metali do procesów metalurgicznych
- wykonywania czynności z zakresu dozowania materiałów wsadowych, spustu ciekłego metalu i żużli, pobierania próbek do badań laboratoryjnych oraz użytkowania urządzeń pomocniczych pieców do wytworzenia metali
- użytkowania, naprawy, konserwacji oraz regulacji maszyn niezbędnych w procesie metalurgicznym

WARUNKI PRACY

- czas pracy: zazwyczaj 6-9 godzin dziennie, w systemie zmianowym
- stroje robocze/słubowy: wymagany - maska, okulary, kombinizon ochronny
- środowisko pracy: obsługa specjalistycznych maszyn
- charakter pracy: praca fizyczna
- miejsce wykonywania pracy: pomieszczenia zamknięte (hale) oraz na wolnym powietrzu w różnych warunkach atmosferycznych
- czynniki szkodliwe: wysoka temperatura, niska wilgotność powietrza, duże zapylenie, hałas, silne wibracje
- narzędzia, urządzenia wykorzystywane w pracy: imadło, przyrządy traserskie, łyśka odlewnicza, piec, kokilla, rżemniki

MOŻLIWE MIEJSCA ZATRUDNIENIA

huty żelaza i stali, huty metali nieżelaznych, zakłady do wytworzenia proszków spiekanych, biura projektowe przemysłu hutniczego, placówki naukowo-badawcze

CECHY DOBREGO PRACOWNIKA:

- pracowitość, sumienność, punktualność
- odpowiedzialność za powierzone obowiązki
- samodzielność, umiejętność organizacji pracy
- umiejętność pracy w zespole, komunikatywność
- zaangażowanie, konsekwencja, zdecydowanie
- spostrzegawczość, koncentracja
- podporządkowanie się regulom i normom
- odporność na stres
- ambicja, chęć zdobywania wiedzy

WYMAGANIA ZDROWOTNE:

- prawidłowa koordynacja wzrokowo-ruchowa
- bardzo dobry słuch
- prawidłowe rozróżnianie barw
- sprawność kończyn dolnych i górnych

PRZECIWKAZANIA ZDROWOTNE:

- alergia
- Małostrobła
- padaczka
- zaburzenia pracy serca oraz układu oddechowego
- zaburzenia równowagi oraz zaburzenia psychiczne
- zaburzenia układu kostno-stawowego oraz układu mięśniowego

DODATKOWE PRZYDATNE UMIEJĘTNOŚCI:

- zainteresowania techniczne oraz matematyczne
- dobra koncentracja uwagi i spostrzegawczość
- logiczne myślenie

„Lubię mechanikę, obróbkę metali, odnajduję się w tym. Obecnie robisz się technikiem hutniczym. Ojciec pracował na walcowni, tak jak ja teraz. Rodzice epowiadali, jak taka praca wygląda. Od samej szkoły miałem do czynienia z obróbką płaszczyzną i mechaniczną metali, więc miałem wyobrażenie, jak taka praca będzie wyglądała.”

Michał, technik hutnik

ŚCIEŻKI UZYSKANIA I POTWIERDZANIA KWALIFIKACJI ORAZ MOŻLIWOŚCI DALSZEGO KSZTAŁCENIA

Uzyskanie kwalifikacji

Zasadała szkoła zawodowa - 3 lata
Egamin potwierdzający kwalifikację M.6

Operator maszyn i urządzeń metalurgicznych

Technikum - 4 lata
Egamin potwierdzający kwalifikację M.6, M.7, M.38

Technik hutnik

Kwalifikację M.6 można uzyskać na Kwalifikacyjnym Kursie Zawodowym (400 h)

PO ZDANIU EGZAMINU MATURALNEGO ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ KONTYNUOWANIA NAUKI MIĘDZY INNYMI NA STUDIACH WYŻSZYCH. PRZYKŁADOWE KIERUNKI ZWIĄZANE Z KWALIFIKACJĄ: Metalurgia, Materiałoznawstwo, Zarządzanie i Inżynieria produkcji, Inżynieria materiałowa, Inżynieria mechaniczna i materiałowa, Mechanika i budowa maszyn

➤ **Obszar medyczo-społeczny Z: karty koloru niebieskiego**

Z.22 WYKONYWANIE DZIAŁAŃ RATOWNICZYCH

OPIS KWALIFIKACJI
W toku kształcenia uzyskuje się wiedzę i umiejętności z zakresu:

- różnego rodzaju sprzętów ratowniczo-gaśniczych i środków gaśniczych
- procedur spalania różnorodnych substancji, faz pożarów oraz innych zjawisk, które mogą mieć miejsce w czasie pożaru
- pojęć związanych z taktyką gaśniczą i ratowniczą, różnych systemów łączności
- prawidłowego rozróżnienia specjalistycznego sprzętu oraz jego odpowiedniego przygotowania do akcji ratowniczej

CZYNNOŚCI ZAWODOWE
Zdobycie kwalifikacji uprawnia do:

- rozpoznawania zagrożeń pożarowych, wybuchowych i toksycznych
- obsługi sprzętu ratowniczo-gaśniczego, w tym układów wodno-pianowych i urządzeń specjalnych
- wykonywania czynności ratowniczych podczas gaszenia pożarów, śledz. żywotowych i likwidacji zagrożeń miejscowych
- oceny stanu poszkodowanych oraz dokonywania ich wstępnej segregacji
- udzielania kwalifikowanej pierwszej pomocy i posługiwanie się sprzętem ratownictwa medycznego

WARUNKI PRACY

- czas pracy: praca zmianowa - 24 godziny pracy i 48 godzin wypoczynku (praca dyżurno- i służbowy zastępnego)
- stroje robocze/słubowy: hełm, mundur, gas, rękawice asetykacyjne, buty gumowe
- środowisko pracy: głównie praca zespołowa
- charakter pracy: praca fizyczna i umysłowa
- miejsce wykonywania pracy: na wolnym powietrzu (pożary lasów, katastrofy komunikacyjne), w budynkach (pożary, ewakuacja ludzi)
- czynniki szkodliwe: skrajnie niebezpieczne warunki, wysoka temperatura, możliwość zranienia ołtem, ryzyko upadku z wysokości, duże obciążenie fizyczne i psychiczne
- narzędzia, urządzenia wykorzystywane w pracy: topór, drabina, sprzęt gaśniczy, samochód strażacki, butla z tlenem

MOŻLIWE MIEJSCA ZATRUDNIENIA

jednostki straży pożarnej, ośrodki szkolenia pożarniczego i przeciwpożarowego, jednostki administracji państwowej, jednostki samorządu terytorialnego, instytucje posiadające dział ochrony przeciwpożarowej

CECHY DOBREGO PRACOWNIKA:

- pracowitość, sumienność, punktualność
- odpowiedzialność za powierzone obowiązki
- samodzielność, umiejętność organizacji pracy
- umiejętność pracy w zespole, komunikatywność
- zaangażowanie, konsekwencja, zdecydowanie
- spostrzegawczość, koncentracja
- podporządkowanie się regulom i normom
- odporność na stres
- ambicja, chęć zdobywania wiedzy

WYMAGANIA ZDROWOTNE:

- bardzo dobra sprawność fizyczna i kondycja
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek
- dobry wzrok, słuch i powonienie

PRZECIWKAZANIA ZDROWOTNE:

- skłonność do alergii na środki chemiczne
- zaburzenia sprawności kończyn górnych i dolnych
- zaburzenia sprawności narządów myślowych
- problemy z rozróżnianiem barw
- epilepsja
- depresja
- upośledzenie umysłowe

DODATKOWE PRZYDATNE UMIEJĘTNOŚCI:

- odwaga, wytrzymałość, szybkość oraz trafność w podejmowaniu decyzji w sytuacjach kryzysowych, chęć pomagania innym
- prawo jazdy kategorii B, C, uprawnienia ratownika medycznego, posiadanie uprawnień z obsługi ciekłego sprężu, uprawnienia pielęgniarki

„Miałem powiedzieć, że w moim przypadku to tragedia rodzinna. Miał tata być strażakiem. Od najmłodszych lat widziałem więc jak wygląda zawód strażacki i bardzo mi się to podobało. Byłem bardzo dumny z ojca, że jest tak odważny i ratuje ludzkie życie. Jako dziecko brałem udział w zawodach sportowych i innych wydarzeniach organizowanych przez Straż Pożarną. Wstąpiłem wraz z moim bratem, jako młody chłopcy wstąpiłami do Ochotniczej Straży Pożarnej. Potem mój brat poszedł do szkoły ogarniętej w Krakowie. Gdy nadarzył czas wyboru mojego zawodu również poszedłem do szkoły kształcącej w kierunku technika pożarnictwa”

Paweł, technik pożarnictwa

ŚCIEŻKI UZYSKANIA I POTWIERDZANIA KWALIFIKACJI ORAZ MOŻLIWOŚCI DALSZEGO KSZTAŁCENIA

Uzyskanie kwalifikacji

Licium Ogólnokształcące - 3 lata
Technikum - 4 lata

Szkoła Policarnej* - 2 lata
Egamin potwierdzający kwalifikację Z.22, Z.23

Technik pożarnictwa

Kwalifikację Z.22 można uzyskać na Kwalifikacyjnym Kursie Zawodowym (450 h)

Ważna informacja: Szkoła Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej znajduje się w Warszawie, Częstochowie, Poznaniu, Krakowie, Bydgoszczy. Aby rozpocząć naukę w Szkole Aspirantów Pożarnictwa należy przejść specjalistyczne badania lekarskie w poradnich Medycznych Sprawy Wewnętrznych oraz zdany egzamin fizyczny.

PO ZDANIU EGZAMINU MATURALNEGO ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ KONTYNUOWANIA NAUKI MIĘDZY INNYMI NA STUDIACH WYŻSZYCH. PRZYKŁADOWE KIERUNKI ZWIĄZANE Z KWALIFIKACJĄ: Inżynieria bezpieczeństwa, Bezpieczeństwo wewnętrzne, Studia podyplomowe: Bezpieczeństwo i higiena pracy, Logistyka w bezpieczeństwie kraju (LBK), Ratownictwo chemiczne

9

➤ **Obszar budowlany B: karty koloru żółtego**

B.1 EKSPLOATACJA MASZYN I URZĄDZEŃ DROGOWYCH B

OPIS KWALIFIKACJI
W toku kształcenia uzyskuje się wiedzę i umiejętności z zakresu:

- możliwości serwisowania maszyn
- zużywania się poszczególnych elementów
- terminologii branżowej
- kontroli maszyn
- obsługi maszyn i urządzeń drogowych
- różnych rodzajów typów maszyn i urządzeń i ich przeznaczenia (koparek, ładowarek, dźwigów, walców drogowych, ubijarek)
- bezpieczeństwa pracy

CZYNNOŚCI ZAWODOWE
Zdobycie kwalifikacji uprawnia do:

- konserwacji maszyn, na których się pracuje
- zarządzania dokumentacją związaną z eksploatacją czy serwisem maszyn drogowych, wykonywania kopii zapasowych
- usuwania uszkodzeń i awarii maszyn i urządzeń drogowych
- wykonywania czynności kontrolnych i serwisowych maszyn i urządzeń drogowych
- doboru odpowiednich maszyn oraz urządzeń do robot drogowych
- współpracy z innymi współwykonawcami
- przygotowania maszyn do transportu

WARUNKI PRACY

- czas pracy: zazwyczaj 8 godzin dziennie
- formy zatrudnienia: umowa o pracę, umowa zlecenie, własna działalność gospodarcza
- strój roboczy/mulubowy: wymagany - ubranie ochronne, kask
- środowisko pracy: praca indywidualna, współpraca z innymi operatorami maszyn
- charakter pracy: praca fizyczna
- miejsce wykonywania pracy: na zewnątrz
- czynniki szkodliwe: hałas
- narzędzia, urządzenia wykorzystywane w pracy: koparki, dźwigi, ładowarki, walce drogowe

MÓŻLIWE MIEJSCA ZATRUDNIENIA

firmy budowlane, miejscje spółki inżynierskie, firmy zajmujące się serwisowaniem sprzętu budowlanego, warsztaty

CECHY DOBRÉGO PRACOWNIKA:

- pracowitość, sumienność, punktualność
- odpowiedzialność za powierzone obowiązki
- samodzielność, umiejętność organizacji pracy
- umiejętność pracy w zespole, komunikatywność
- zaangażowanie, konsekwencja, zdecydowanie
- sportowiczność, koncentracja
- podporządkowanie się regulom i normom
- odporność na stres
- ambicja, chęć zdobywania wiedzy

DODATKOWE PRZYDATNE UMIEJĘTNOŚCI:

- posiadanie prawa jazdy
- zainteresowania manualne i techniczne
- znajomość nowoczesnych technologii
- zamieszkanie do motoryzacji majsterkowania

WYMAGANIA ZDROWOTNE:

- sprawność ręki
- ogólnie dobry stan zdrowia
- ogólna sprawność fizyczna
- siła fizyczna

PRZECIWWSKAZANIA ZDROWOTNE:

- upośledzenie umiarkowane i lekkie
- zaburzenia dużego stopnia układu fizjologicznego
- zaburzenia dużego stopnia kończyn dolnych i średniego lub dużego stopnia kończyn górnych
- zaburzenia psychiczne

ŚCIEŻKI UZYSKANIA I POTWIERDZANIA KWALIFIKACJI ORAZ MOŻLIWOŚCI DALSZEGO KSZTAŁCENIA

Gimnazjum → Zasadnicza szkoła zawodowa - 3 lata (egzamin potwierdzający kwalifikację 8.1, 8.2) → Mechanik maszyn i urządzeń drogowych

Kwalifikację 8.1 można uzyskać na Kwalifikacyjnym Kursie Zawodowym (300 h)

PO ZDANIU EGZAMINU MATURALNEGO ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ KONTYNUOWANIA NAUKI MIĘDZY INNYMI NA STUDIACH WYŻSZYCH. PRZYKŁADOWE KIERUNKI ZWIĄZANE Z KWALIFIKACJĄ: Mechanika, Budownictwo, Inżynieria materiałowa, Nanotechnologia

➤ **Obszar turystyczno-gastronomiczny T: karty koloru pomarańczowego**

T.12 OBSŁUGA GOŚCI W OBIEKcie ŚWIADCZĄCYM USŁUGI HOTELOWARSKIE T

OPIS KWALIFIKACJI
W toku kształcenia uzyskuje się wiedzę i umiejętności z zakresu:

- technowej i kompleksowej obsługi gości zgodnie z zasadami etyki kultury zawodowej
- zasad i norm dyktowania oraz przygotowywania poufności, w tym poufności dietetycznych
- techniki nakrywania stołów, znajomości rodzajów sztućców i naczyń
- prowadzenia dokumentacji eksploatacyjnej obiektu usługowego
- bieżącej znajomości języka obcego (najczęściej angielskiego) w zakresie słownictwa branżowego
- przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, sanitarno-epidemiologicznych oraz przeciwpożarowych

CZYNNOŚCI ZAWODOWE
Zdobycie kwalifikacji uprawnia do:

- promocji oraz sprzedaży usług hotelowych
- wyposażania wnętrza hotelowych i gastronomicznych
- przygotowywania pokoi gościnnych
- rodziczenia usług hotelarskich
- przygotowywania oraz podawania potraw i napojów, nakrywanie stołów
- przygotowywania jedłostojów
- organizowania i obsługiwania przyjęć okolicznościowych, kongresów, zjazdów
- współpracy z innymi firmami świadczącymi usługi dla danego hotelu
- sporządzania dokumentacji zamówień dotyczących pobytu gości oraz usług dodatkowych

WARUNKI PRACY

- czas pracy: praca zmianowa najczęściej 12 godzinna, po której w zależności od tego, czy była to zmiana dzienna, czy nocna pracownikowie przebywają 24 lub 48 h wolnych, praca także w dni ustawowo wolne
- strój roboczy/mulubowy: najczęściej biała bluzka/koszula i ciemna spódnica/ spodnie, czasami fartuszek
- środowisko pracy: praca w łóżni
- charakter pracy: praca umysłowa fizyczna
- miejsce wykonywania pracy: pomieszczenia pokojów, hotelowe, restauracyjne
- czynniki szkodliwe: praca w ciągłym ruchu, w pozycji stojącej
- narzędzia, urządzenia wykorzystywane w pracy: telefon, komputer, kasa fiskalna, sztućce, talerze

MÓŻLIWE MIEJSCA ZATRUDNIENIA

hotele, ośrodki wypoczynkowe, szpitala, sanatoria, pensjonaty, rajzady, domy wakacyjne, restauracje, SPA, kwatery prywatne, agroturystyka

CECHY DOBRÉGO PRACOWNIKA:

- pracowitość, sumienność, punktualność
- odpowiedzialność za powierzone obowiązki
- samodzielność, umiejętność organizacji pracy
- umiejętność pracy w zespole, komunikatywność
- zaangażowanie, konsekwencja, zdecydowanie
- sportowiczność, koncentracja
- podporządkowanie się regulom i normom
- odporność na stres
- ambicja, chęć zdobywania wiedzy

DODATKOWE PRZYDATNE UMIEJĘTNOŚCI:

- łatwość w nawiązywaniu kontaktów
- wysoce poziom kultury osobistej, miła aparycja
- dyskrecja, uczciwość
- odporność emocjonalna, cierpliwość, oparcie
- umiejętność uścisnienia zwątych, rzeczowych informacji
- asertywność

WYMAGANIA ZDROWOTNE:

- dobra kondycja fizyczna
- sprawny układ ruchowy
- sprężystość ręki/palców
- dobry wzrok i słuch

PRZECIWWSKAZANIA ZDROWOTNE:

- zaburzenia koordynacji wzroko-ruchowej
- wadliwe wady postawy
- znaczne wady wymowy
- choroby skóry odrębnych części ciała
- zaburzenia nerwicowe, nadmierna pobudliwość
- uzależnienia

ŚCIEŻKI UZYSKANIA I POTWIERDZANIA KWALIFIKACJI ORAZ MOŻLIWOŚCI DALSZEGO KSZTAŁCENIA

Gimnazjum → Technikum - 4 lata (egzamin potwierdzający kwalifikację T.12, T.13) → Technik hotelarski

Kwalifikację T.12 można uzyskać na Kwalifikacyjnym Kursie Zawodowym (320 h)

PO ZDANIU EGZAMINU MATURALNEGO ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ KONTYNUOWANIA NAUKI MIĘDZY INNYMI NA STUDIACH WYŻSZYCH. PRZYKŁADOWE KIERUNKI ZWIĄZANE Z KWALIFIKACJĄ: Hotelarstwo i gastronomia, Filologia angielska, Germanistyka, Komunikacja europejska, Kulturoznawstwo, Reklama, Romanistyka, Turystyka, Turystyka i rekreacja, Zarządzanie Turystyką i rekreacją

➤ **Obszar artystyczny S: karty koloru fioletowego**

S.2 REALIZACJA NAGRAŃ S

OPIS KWALIFIKACJI
W toku kształcenia uzyskuje się wiedzę i umiejętności z zakresu:

- rejestrowania materiału dźwiękowego
- urządzeń wykorzystywanych do nagrań
- rodzajów dźwięków
- obsługi urządzeń rejestrujących nagrania
- techniki obróbki materiału dźwiękowego
- obsługiwania się systemem MIDI
- rodzajów i metod wykonywania nagrań
- etyki zawodowej i przestrzegania tajemnicy
- nawiązywania współpracy z innymi jednostkami

CZYNNOŚCI ZAWODOWE
Zdobycie kwalifikacji uprawia do:

- rejestrowania dźwięków
- profesjonalnej obróbki materiału dźwiękowego
- wykorzystywania systemu MIDI do analizy
- obsługi urządzeń rejestrujących nagrania
- sporządzania kopii zapasowych nagrań
- wykorzystywania wiedzy teoretycznej w praktyce
- oczyszczania nagrań z szumów i zniekształceń głosu
- indywidualnej oceny nagranego materiału
- udzielania wskazówek technicznych podczas rejestracji materiału dźwiękowego

WARUNKI PRACY

- czas pracy: zazwyczaj 8 godzin dziennie, praca w systemie zmianowym
- strój roboczy/służbowy: niewymagany
- środowisko pracy: praca indywidualna
- charakter pracy: praca umysłowa, praca siedząca
- miejsce wykonywania pracy: wewnątrz pomieszczeń
- czynniki szkodliwe: brak znaczących czynników szkodliwych
- narzędzia, urządzenia wykorzystywane w pracy: komputer, nagrywarka, mikrofon, rejestrator dźwięków, konsoly miksenkie

MOŻLIWE MIEJSCA ZATRUDNIENIA

studia nagrań, stacje radiowe i telewizyjne, firmy organizujące imprezy i eventy, redakcje gazet

CECHY DOBREGO PRACOWNIKA:

- pracowitość, sumienność, punktualność
- odpowiedzialność za powierzone obowiązki
- samodzielność, umiejętność organizacji pracy
- umiejętność pracy w zespole, komunikatywność
- zaangażowanie, konsekwencja, zdecydowanie
- sportowość, koncentracja
- podporządkowanie się regułom i normom
- odporność na stres
- ambicja, chęć zdobywania wiedzy

WYMAGANIA ZDROWOTNE:

- ogólnie dobry stan zdrowia
- ogólna sprawność fizyczna
- dobry słuch i wzrok
- prawidłowa dykcja

PRZECIWSKAZANIA ZDROWOTNE:

- zaburzenia dużego stopnia kończyn dolnych i górnych
- niepełnosprawność intelektualna w stopniu głębokim
- zaburzenia psychiczne, stany depresyjne

DODATKOWE PRZYDATNE UMIEJĘTNOŚCI:

- uzdolnienia muzyczne
- zainteresowania techniczne
- zdolność koncentracji i podzielności uwagi
- kreatywność

ŚCIEŻKI UZYSKANIA I POTWIERDZANIA KWALIFIKACJI ORAZ MOŻLIWOŚCI DALSZEGO KSZTAŁCENIA

Gimnazjum

Technikum – 4 lata
(egzamin potwierdzający kwalifikację S.2, S.3)

Technik realizacji nagrań i nagłośnienia

Kwalifikację S.2 można uzyskać na Kwalifikacyjnym Kursie Zawodowym (KZD 1)

PO ZDANIU EGZAMINU MATURALNEGO ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ KONTYNUOWANIA NAUKI MIĘDZY INNYMI NA STUDIACH WYŻSZYCH. PRZYKŁADOWE KIERUNKI ZWIĄZANE Z KWALIFIKACJĄ: Muzyka, Realizacja nagrań, Studia Filmowe, Studia artystyczne, Dźwiękofilmowa, Filologia polska, Lingwistyka

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Każda z 255 *Kart kwalifikacji* zawiera szereg pogrupowanych w bloki informacji, tak abyś mógł w sposób jak najbardziej wszechstronny dowiedzieć się, czego dotyczy dana kwalifikacja. Karty zawierają następujące informacje:

- opis kwalifikacji
- czynności zawodowe
- warunki pracy:
 - ✓ czas pracy
 - ✓ strój roboczy/służbowy
 - ✓ środowisko pracy
 - ✓ charakter pracy
 - ✓ miejsce wykonywania pracy
 - ✓ czynniki szkodliwe
 - ✓ narzędzia/urządzenia wykorzystywane w czasie pracy
- możliwe miejsca zatrudnienia
- cechy wymagane w danym zawodzie
- dodatkowe przydatne umiejętności
- informacje dotyczące wymagań i przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia kształcenia w ramach danej kwalifikacji
- możliwości zdobycia kwalifikacji w szkołach zawodowych i na kwalifikacyjnych kursach zawodowych
- możliwości rozwoju na studiach wyższych, w tym przykładowe kierunki

Wszystkie karty są zilustrowane zdjęciami adekwatnymi dla danej kwalifikacji, tak abyś mógł dowiedzieć się, jak wygląda praca w ramach zawodu, który Cię interesuje. Zdjęcia przedstawiają osoby wykonujące daną kwalifikację, a także maszyny, narzędzia i miejsca pracy. Ponadto, na każdej z kart znajduje się fragment wywiadu z osobą wykonującą daną kwalifikację lub informacja, gdzie można zapoznać się z wywiadem dźwiękowym lub filmowym.

Karty kwalifikacji opracowano w formie segregatora w formacie A4.

Do segregatora dołączone są dodatkowe karty zawierające informacje dla osób z niepełnosprawnością, takie jak:

- informacje dotyczące korzyści wynikających z zatrudnienia osób niepełnosprawnych,
- przykładowe możliwości zatrudnienia osób z różnymi niepełnosprawnościami.

Karty Pracy

W ramach projektu powstało 255 **Kart Pracy**. Każda z kart odnosi się do konkretnej kwalifikacji zawodowej. Karty to wszechstronne narzędzie, które pomoże Ci jako uczniowi zdobyć wiedzę na temat tzw. kwalifikacji zawodowych, czyli obszarów zawodowych występujących na rynku pracy. Z kart pracy będziesz mógł korzystać podczas warsztatów z poradnictwa zawodowego, lekcji wychowawczych, a także indywidualnych zajęć doradczych z Twoim nauczycielem lub szkolnym doradcą zawodowym. Karty są przejrzyste i zawierają informacje w takiej formie, że będziesz mógł po konsultacji z doradcą/nauczycielem wykorzystywać je do samodzielnej pracy w domu.

W ramach każdej **Karty Pracy** znajdują się różne, przydatne rodzaje ćwiczeń:

Rysunek. Rodzaje ćwiczeń w Kartach Pracy.

Źródło: Opracowanie własne.

Dla lepszej orientacji, poniżej prezentuję rodzaje ćwiczeń na Kartach pracy. Mam nadzieję, że te krótkie charakterystyki będą dla Ciebie wskazówką, w jaki sposób możesz korzystać z **Kart Pracy**, i czy potrzebna Ci będzie pomoc nauczyciela lub doradcy zawodowego.

Rodzaje ćwiczeń na Kartach Pracy.

1. **ĆWICZENIA NA ROZPOZNAWANIE PREDYSPOZYCJI I PRZEKONAŃ UCZNIA NA TEMAT DANEJ KWALIFIKACJI:**

1. **Burza mózgów**, Rekomendacja - do wykorzystania na zajęciach grupowych prowadzonych przez nauczyciela lub doradcę zawodowego.

Cel: Zapoznanie się z aktualnym stanem wiedzy uczniów na temat danej kwalifikacji.

Pomoce: tablica, kreda/marker, kartka, długopis.

Czas: 15 minut.

Wasz Nauczyciel poda i zapisze na tablicy nazwę kwalifikacji: **A.19** Wykonywanie zabiegów fryzjerskich i poprosi, żebyście zanotowali jak najwięcej skojarzeń związanych z daną kwalifikacją. Następnie zostaniecie podzieleni na grupy 4-5 osobowe. Waszym zadaniem będzie wspólnie wypisać skojarzenia – od tych, które pojawiły się najczęściej, do tych, które pojawiły się najrzadziej. Nauczyciel losowo wybierze jedną grupę, której przedstawiciel wypisze na tablicy skojarzenia. Pozostałe grupy uzupełnią spis o hasła, które nie zostały wcześniej wymienione. Nauczyciel pomoże wam połączyć skojarzenia w grupy. Na ostatnim etapie ćwiczenia nauczyciel dokona zwięzłego podsumowania wskazując na zakres waszej wiedzy w zakresie omawianej kwalifikacji.

Przykład rozwiązania zadania:

2. **Sortowanie**, Rekomendacja - do wykorzystania na zajęciach grupowych prowadzonych przez nauczyciela lub doradcę zawodowego.

Cel: Przypisanie przez ucznia wartości poszczególnym czynnikom istotnym dla omawianej kwalifikacji.

Pomoce: kartka, długopis.

Czas: 30-45 minut.

Wasz Nauczyciel rozda tabelę zawierającą listę stwierdzeń dotyczących danej kwalifikacji. Stwierdzenia obejmują cztery obszary: Cechy Charakteru, Zainteresowania, Warunki Pracy i Warunki Zdrowotne.

Instrukcja dla ucznia: Przeczytaj kolejne stwierdzenia w tabeli i przypisz im konkretne wartości od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „Nie zgadzam się”, a 5 – „Zgadzam się”. Nie sugeruj się tym, jak powinno być, tylko jak jest w Twoim przypadku. Wybraną liczbę punktów otocz kółkiem, a następnie zlicz wyniki w poszczególnych obszarach oraz całkowitą liczbę punktów.

Istnieją dwie możliwości przeprowadzenia dalszego etapu tego ćwiczenia:

➤ wybrane osoby, spośród was zostaną poproszone o przeanalizowanie uzyskanych wyników w kolejnych stwierdzeniach – np. cztery osoby na forum przedstawią po pięć kolejnych stwierdzeń próbując wyjaśnić, dlaczego przyznały konkretną liczbę punktów. Nauczyciel omówi wyniki, wskazując na konkretne zainteresowania, cechy charakteru, warunki pracy i warunki zdrowotne w przypadku omawianej kwalifikacji,

lub

➤ uczniowie wraz z nauczycielem przeanalizują swoje wyniki na podstawie zbiorczej tabeli punktowej zamieszczonej w rozdziale „Wyniki i interpretacja”. Zachęcam, abyś wypowiadał się na forum klasy, czy zgadzasz się z danym wynikiem, i dlaczego tak/nie. Następnym krokiem jest wspólna analiza obszarów, które wymagałyby pracy, abyś w przyszłości mógł wykonywać daną kwalifikację.

Przykład:

Obszar	Stwierdzenie	Punkty					Razem
		1	2	3	4	5	
CC	Mogę o sobie powiedzieć, że posiadam uzdolnienia manualne.	1	2	3	4	5	
	Jestem osobą kreatywną.	1	2	3	4	5	
	Pomysłowość to moja mocna strona.	1	2	3	4	5	
	Spostrzegawczość to moja mocna strona.	1	2	3	4	5	
	Jestem osobą wrażliwą na doznania estetyczne.	1	2	3	4	5	
	Wytrwale dążę do założonych wcześniej celów.	1	2	3	4	5	
WP	Posiadam łatwość w nawiązywaniu kontaktów.	1	2	3	4	5	
	Mogę w przyszłości pracować fizycznie.	1	2	3	4	5	
	Należę do osób, które lubią być w ciągłym ruchu.	1	2	3	4	5	
	Chcę w przyszłości pracować wśród ludzi.	1	2	3	4	5	
	Prace wymagające zręczności rąk nie stanowią dla mnie problemu.	1	2	3	4	5	

Z	Interesuję się nowymi trendami we fryzjerstwie.	1	2	3	4	5
	Lubię wiedzieć, co nowego dzieje się w świecie mody.	1	2	3	4	5
	W wolnym czasie uprawiam różne formy aktywności fizycznej.	1	2	3	4	5
	Dobrze rozróżniam i potrafię nazwać różne odcienie barw.	1	2	3	4	5
	Lubię uczyć się języków obcych.	1	2	3	4	5
	Interesuję się różnymi zagadnieniami z dziedziny psychologii.	1	2	3	4	5
WZ	Swoją kondycję fizyczną oceniam wysoko.	1	2	3	4	5
	Należę do osób wytrzymałych fizycznie.	1	2	3	4	5
	Mogę powiedzieć, że jestem odporny/odporna na stres.	1	2	3	4	5
						Razem

Komentarz do zadania:

Katarzyna rozwiązując powyższe zadanie otrzymała łącznie 39 punktów. I otrzymała następującą informację zwrotną: „Twoja odpowiedź może wskazywać, że na tym etapie edukacji masz niewielkie predyspozycje do pracy w ramach danej kwalifikacji. Jednak możesz rozwijać swoje zainteresowania i gromadzić wiedzę na temat tego konkretnego zawodu, tak aby upewnić się, że chcesz go rzeczywiście wykonywać w przyszłości. zastanowić się jeszcze raz nad tym wyborem lub znaleźć kwalifikację/zawód bardziej zbliżony do cech i zainteresowań ucznia. Powinieneś zbierać informacje o różnych zawodach, zapoznać się dokładnie z Katalogiem Kwalifikacji Zawodowych i Multimedialnym Katalogiem Zawodów. Możesz również poprosić o konsultację szkolnego doradcę zawodowego.”

Natomiast Krzysztof po rozwiązaniu zadania otrzymał wynik 70 punktów, co oznacza, że: „Uzyskany przez Ciebie wynik może stanowić przesłankę do stwierdzenia, że Twoje predyspozycje i przekonania w dużym stopniu odpowiadają wymaganiom stawianym osobom wykonującym pracę w ramach danej kwalifikacji”.

II. ĆWICZENIE NA KSZTAŁTOWANIE UMIEJĘTNOŚCI WYSZUKIWANIA INFORMACJI W KATALOGU KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

1. **Plus i minus, Rekomendacja** - do wykorzystania na zajęciach grupowych prowadzonych przez nauczyciela lub doradcę zawodowego.

Cel: Wzrost wiedzy i refleksyjności uczniów na temat omawianej kwalifikacji.

Pomoce: kartka, długopis, karta z Katalogu Kwalifikacji Zawodowych.

Czas: 30-40 minut.

Twój nauczyciel (Moderator) podzieli klasę na trzy grupy: Zwolenników (G1), Przeciwników (G2) i Publiczność (G3). W zależności od tego, do której grupy trafisz, uczniowie otrzymają odpowiednie zwroty do dyskusji. G1 (*Zwolennicy*) – wspólnie ustalają i zapisują zalety wykonywania pracy w ramach danej kwalifikacji. G2 (*Przeciwnicy*) wskazują wady. Następnie przedstawiciele obydwu grup będą prezentować swoje stanowiska. Moderatorem dyskusji jest nauczyciel. Na ostatnim etapie grupa Publiczności decyduje, które argumenty – za czy przeciw, były najbardziej przekonujące. Ten etap będziecie mogli przeprowadzić w formie głosowania.

Rola Moderatora: ustalenie reguł wspólnej pracy, motywowanie, zachęcanie do zadawania pytań, wyrażania opinii, kontrolowanie czasu dyskusji, zakończenie dyskusji podsumowaniem.

Zwroty do dyskusji		
Wyrażenie opinii	Kontrargumentacja	Podsumowanie
Sądzę, że...	Mój punkt widzenia różni się od...	Ogólnie mówiąc...
Uważam, że...	Nie zgadzam się z Tobą, bo...	Reasumując...
Moim zdaniem...	Różnimy się zdecydowanie, jeśli chodzi o...	Biorąc pod uwagę nasze dotychczasowe rozważania należy stwierdzić, że...
Jeśli chodzi o mnie...	Inaczej się na to zapatruję...	Podsumowując trzeba podkreślić...

Możliwe rozwiązanie zadania:

Plusy	<ul style="list-style-type: none"> - możliwości rozwoju - kontakt z ludźmi - praca pobudzająca kreatywność
Minusy	<ul style="list-style-type: none"> - praca stojąca, duże obciążenie kręgosłupa - możliwość kontaktu z tzw. trudnym klientem - często praca w weekendy i dni wolne

2. Wiem wszystko, Rekomendacja - do wykorzystania na zajęciach grupowych prowadzonych przez nauczyciela lub doradcę zawodowego.

Cel: Kształtowanie umiejętności wyszukiwania informacji w Katalogu Kwalifikacji Zawodowych.

Pomoce: kartka, długopis, karta z Katalogu Kwalifikacji Zawodowych.

Czas: 15-20 minut.

Będziecie pracować w czterech grupach. Grupa pierwsza (G1) ma za zadanie wyszukać w Katalogu Kwalifikacji Zawodowych informacje, jakie są możliwości zdobycia omawianej kwalifikacji, Grupa druga (G2) – wskazać szanse rozwoju, Grupa trzecia (G3) – omówić warunki pracy, Grupa czwarta (G4) – wymienić wymagane kompetencje społeczne. Następnie na forum będziecie prezentować wyniki pracy – możecie zrobić to w różny sposób: przygotowując plakat, wypowiedź ustną, notatki na tablicy. Inwencja twórcza i kreatywność mile widziane!

Możliwe rozwiązanie zadania:

Jak uzyskać daną kwalifikację?	Gimnazjum – Zasadnicza Szkoła Zawodowa (3 lata, egzamin potwierdzający kwalifikację A.19) – fryzjer Gimnazjum – Technikum (4 lata, egzaminy potwierdzające kwalifikacje A.19, A.23) – technik usług fryzjerskich Kwalifikację A.19 można zdobyć na Kwalifikacyjnym Kursie Zawodowym
Jakie są szanse rozwoju w danej kwalifikacji/danym zawodzie?	Można poszerzać swoją wiedzę na kursach i szkoleniach z zakresu fryzjerstwa, np. z koloryzacji, pielęgnacji włosów, czy charakterystycznych fryzur. Po zdaniu egzaminu maturalnego można kontynuować naukę na studiach wyższych.
Jakie są warunki pracy podczas wykonywania danej kwalifikacji/zawodu?	Jest to praca fizyczna i umysłowa. Pracuje się głównie na stojąco, w pomieszczeniach zamkniętych (salony fryzjerskie). Ma się stały kontakt z innymi ludźmi: klientami, innymi pracownikami.
Jakimi cechami powinna odznaczać się osoba wykonująca daną kwalifikację/zawód?	Kreatywność, pomysłowość, wyobraźnia przestrzenna, zmysł estetyki, cierpliwość, odporność na stres, wytrzymałość, podzielność uwagi, uzdolnienia manualne.

III. ĆWICZENIA SYTUACYJNE, Rekomendacja - do wykorzystania na zajęciach grupowych prowadzonych przez nauczyciela lub doradcę zawodowego.

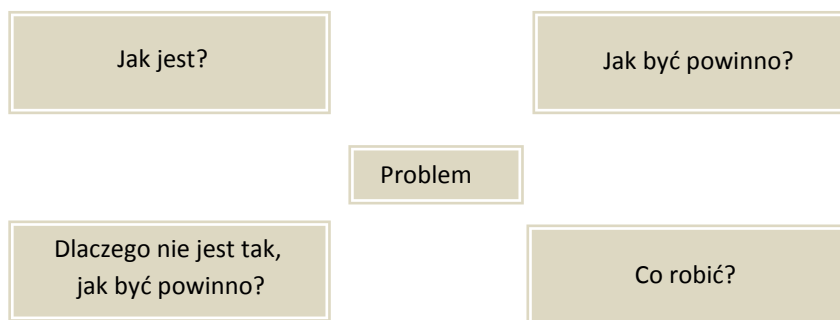
1. Metaplan

Cel: Poszerzenie wiedzy uczniów na temat specyfiki wykonywania pracy w ramach danej kwalifikacji.

Pomoce: kartka, długopis.

Czas: 30-40 minut.

Zostaniecie podzieleni na grupy 4-5 osobowe. Nauczyciel (lub jeden ze wskazanych uczniów) przeczyta na forum klasy krótką historię osoby, która prezentuje negatywny obraz kariery zawodowej. Na podstawie schematu metaplanu (Rys.1), waszym zadaniem w grupach będzie przygotowanie krótkiej notatki wg punktów: Jak jest? Jak być powinno? Dlaczego nie jest tak, jak być powinno? Co robić? Następnie, zadaniem Twojej i pozostałych grup, będzie przedstawienie wyników pracy. Ostatecznym etapem jest wspólne sporządzenie notatki na tablicy (zgodnie z graficzną formą schematu metaplanu, którą otrzymacie od nauczyciela. Notatka będzie stanowiła zwięzłe podsumowanie waszej pracy i wskazywała możliwości rozwiązania omawianego problemu.

Rysunek. Schemat metaplanu.

Źródło: Opracowanie własne.

Przykładowe zadanie wraz z rozwiązaniem:

Przykład:

Ania od dziecka lubiła bawić się w strażaków. Ku uciesze jej dwóch starszych braci bliźniaków, którzy mieli kompana do zabawy. Czas mijał, bracia Ani kończyli właśnie liceum ogólnokształcące i wybierali się do Szkoły Aspirantów Pożarnictwa. Swoją przyszłość widzieli jedynie przy wykonywaniu działań ratowniczych jako technicy pożarnictwa. Ani zostały jeszcze dwa lata nauki. Czas jednak szybko upłynął i Ania stanęła przed wyborem swojej ścieżki życiowej. Przez dwa lata obserwowała swoich braci i utwierdziła się w swojej decyzji – ona też chce kontynuować swoją karierę w SAP. O swoim pomysle postanowiła porozmawiać z bratem. Jednak nie była to zbyt przyjemna rozmowa. Brat Ani uznał, że kobieta nie powinna wykonywać tego zawodu, bo jest to praca w bardzo ciężkich i niebezpiecznych warunkach. Kobiety nie zawsze dają sobie radę. Ania była zdruzgotana po tej rozmowie. Zaczęła gorączkowo zastanawiać się nad innym kierunkiem. Jej koleżanka Ewa postanowiła pójść do szkoły policealnej, aby zostać opiekunką dziecięcą. Ania pomyślała „Dlaczego nie?”. Tego samego dnia złożyła dokumenty rekrutacyjne. Już po powrocie do domu zaczęła się wahać, dlaczego wybrała właśnie ten kierunek, skoro miała całkiem inne marzenia....

Problem: Ania nie jest pewna swojego wyboru, bo miała inne marzenia.

Możliwe rozwiązanie zadania:

Problem	Problem: Ania nie jest pewna swojego wyboru, bo miała inne marzenia.
Jak jest?	Ania złożyła dokumenty rekrutacyjne do szkoły policealnej na kierunek Opiekunka dziecięca.
Jak być powinno?	Ania powinna złożyć dokumenty na kierunek, o którym zawsze marzyła – technik pożarnictwa.
Dlaczego nie jest tak, jak być powinno?	Ania wzięła pod uwagę opinię swojego brata, że technik pożarnictwa to nie jest zawód dla kobiety.
Co robić?	Ania powinna się zastanowić jeszcze raz nad wyborem swojej ścieżki kariery i być może złożyć dokumenty rekrutacyjne na kierunek technik pożarnictwa.

2. Sąd – ćwiczenie sytuacyjne

Cel: Wzrost wiedzy na temat zagrożeń związanych z wykonywaniem pracy w ramach omawianej kwalifikacji.

Pomoce: kartka, długopis.

Czas: 30-45 minut.

W pierwszym etapie zostaniecie przypisani do ról - jedna osoba jest „Oskarżonym” – osobą, która podczas wykonywania pracy popełniła jakiś błąd. Druga osoba jest „Prokuratorem” – oskarżającym daną osobę, trzecia „Adwokatem” mającym na celu obronę oskarżonego. Zachęcam Cię do zgłoszenia się do którejś z ról! Reszta Twoich kolegów i koleżanek będzie ławą przysięgłych. Na forum klasy Nauczyciel przedstawi Wam krótką historię, która ukazuje skrajną/niebezpieczną sytuację, która może zdarzyć się przy wykonywaniu obowiązków zawodowych w ramach danej kwalifikacji. Na kolejnym etapie będziecie przeprowadzać sąd nad Oskarżonym. Zarzuty przedstawia Prokurator, kolejno mowę wygłasza obrońca, a jako ostatnia - osoba oskarżona. Kończącym rezultatem jest przeprowadzenie przez ławę przysięgłych głosowania i ogłoszenie werdyktu z krótkim uzasadnieniem, które argumenty były najbardziej przekonujące. Ważną rolę w tym ćwiczeniu pełni nauczyciel, którego zadaniem jest moderowanie ćwiczenia. To on wyznaczy Wam role oraz podsumuje, jakie ekstremalne sytuacje mogą się wydarzyć w czasie wypełniania obowiązków zawodowych, o których warto pamiętać!

Przykładowe zadanie:

Przykład:

Monika od 9 miesięcy pracuje w biurze rachunkowym. Pracę w tym biurze rozpoczęła zaraz po ukończeniu szkoły policealnej. Najpierw przez sześć miesięcy odbywała staż pracy, a w związku z tym, że kierownik był zadowolony z jej pracy, zaproponował Monice umowę o pracę na okres próbny. W tym miesiącu Monice kończy się okres próbny i liczy na to, że kierownik przedłuży jej umowę. Monika jest bardzo ambitną i pracowitą dziewczyną. Od razu po ukończeniu szkoły policealnej rozpoczęła studia zaoczne na kierunku finanse i rachunkowość. Na studiach ma dużo nauki, ponieważ ze wszystkiego stara się mieć najlepsze oceny, a w pracy ma coraz więcej obowiązków, bo kierownictwo widzi, że jest zdolna, i że ze wszystkim sobie poradzi. Monika jest już trochę przemęczona tym, że nie ma tak naprawdę chwili na odpoczynek. Jej życie to praca i nauka. Tego dnia dodatkowo bolała ją głowa i była niewyspana, w pracy od rana jak zwykle dużo się działo. Kierownik poprosił Monikę, aby przygotowała dla niego zestawienie wszystkich przychodów i rozchodów firmy jego żony z ostatniego miesiąca oraz obliczyła podatek VAT, który należy odprowadzić za nowo zakupiony lokal usługowy do Urzędu Skarbowego. Monika sprawnie i szybko wykonała polecenie szefa. Pod koniec dnia pracy kierownik wezwał ją do siebie. Monika była pewna, że chodzi o przedłużenie jej umowy, jednak jak się okazało przy obliczaniu wartości podatku VAT dziewczyna pomyliła dane, co mogło narazić firmę na spore straty. Kierownik powiedział, że w związku z tym musi się poważnie zastanowić nad przedłużeniem jej umowy...

Rozwiązanie zadania będzie zależało od argumentacji poszczególnych grup.

3. Ja jako ... kosmetyczka

Cel: Zwiększenie refleksyjności na temat danej kwalifikacji i konfrontacja z własnymi przekonaniem na jej temat.

Pomoce: kartka, długopis, karta z Katalogu Kwalifikacji Zawodowych.

Czas: 30 minut.

Zostaniecie połączeni w pary, jedna osoba z pary wciela się w postać dziennikarza przeprowadzającego wywiad z osobą wykonującą pracę w zakresie omawianej kwalifikacji. Od drugiej osoby z pary „dziennikarz” ma za zadanie uzyskać informacje dotyczące:

1. miejsca pracy,
2. dnia pracy,
3. zalet i wad wykonywanej pracy,
4. warunków pracy.

Następnie będziecie przedstawiać na forum grupy informacje, które uzyskaliście podczas wywiadu. Razem z prowadzącym przeanalizujcie, które z pytań sprawiały trudność, a które były łatwe oraz jak wyglądają Wasze wyobrażenia na temat danej kwalifikacji.

Przykładowe rozwiązanie na podstawie Karty Kwalifikacji:

1. Miejsce pracy: gabinety kosmetyczne, gabinety odnowy biologicznej, firmy kosmetyczne, salony Spa, hotele, własna działalność gospodarcza.
2. Dzień pracy: w zależności od miejsca, najczęściej jest to praca w systemie 8 godzinnym, może być system zmianowy.
3. Zalety i wady wykonywania zawodu:

Zalety	<ul style="list-style-type: none">- duże szanse na znalezienie pracy w zawodzie- możliwość poznania ciekawych osób- bycie na bieżąco z nowinkami kosmetycznymi- pracując jako kosmetyczka można przy okazji dbać o własną urodę- możliwość wykonywania usług w ramach własnej działalności i indywidualne dostosowanie godzin pracy
Wady	<ul style="list-style-type: none">- kontakt z substancjami chemicznymi- praca w większości czasu w tej samej pozycji, monotonna- kontakt z różnymi klientami, ich emocjami, problemami skórnymi- możliwe zarażenie się chorobą skóry

Komentarz do zadania:

Ćwiczenie ma na celu skonfrontowanie wyobrażeń uczniów na temat danej kwalifikacji z informacjami, które zdobyli podczas pracy z Katalogiem Kwalifikacji Zawodowych.

4. Szanse/zagrożenia (SWOT)

Cel: Zwiększenie wiedzy uczniów na temat szans i zagrożeń związanych z wykonywaniem pracy w ramach omawianej kwalifikacji.

Pomoce: kartka, długopis.

Czas: 20-30 minut.

Nauczyciel podzieli Was na czteroosobowe grupy i przeczyta Wam krótką historię. Zadaniem Twoim i Twoich kolegów będzie przeanalizowanie i zanotowanie, jakie szanse, a jakie zagrożenia mogą spotkać osobę będącą bohaterem historii. Nauczyciel na tablicy sporządzi tabelę. Wskazana przez nauczyciela grupa przedstawi na forum klasy wyniki swojej pracy, a poszczególne wypowiedzi będą zapisywane na tablicy. Następnie kolejne grupy dodadzą swoje spostrzeżenia, które nie pojawiły się wcześniej. Efektem końcowym będzie kompletna tabela wskazująca zarówno na szanse, jak i zagrożenia (zewnętrzne i wewnętrzne), które dotyczą omawianej historii. Nauczyciel ma za zadanie podsumować ćwiczenie wskazując, w jakich sytuacjach wskazane jest przeprowadzenie analizy SWOT (wybór ścieżki kształcenia, podjęcie pracy zawodowej). Dzięki temu ćwiczeniu poznasz ciekawe i przydatne narzędzie, pomocne przy analizowaniu sytuacji i podejmowaniu decyzji.

Przykładowe zadanie: analizy SWOT (wybór ścieżki kształcenia, podjęcie pracy zawodowej).

Przykład:

Marta, jako dziecko marzyła o tym, żeby zostać fryzjerką. Jej marzenia mogły zostać spełnione, gdyż w jej mieście znajdowała się zasadnicza szkoła zawodowa kształcąca na tym kierunku. Kiedy Marta rozpoczęła naukę miała poważny wypadek, w którym złamała rękę. Proces powrotu do zdrowia i rekonwalescencji był długi, przez to Marta nie mogła brać udziału w różnych ważnych zajęciach i praktykach. Rodzice przenieśli ją do liceum ogólnokształcącego, gdzie sprawność ręki już nie była tak ważna, jak w przypadku kształcenia na kierunku fryzjerskim. Marta skończyła liceum i poszła na studia – wybrała administrację. Przez cały czas musiała uczestniczyć w procesie rehabilitacji, by odzyskać pełną sprawność ręki. Po cichu jednak marzyła o tym, że kiedyś będzie mogła zdobyć zawód fryzjerki. Koleżanka ze studiów powiedziała Marcie, że w Centrum Kształcenia Ustawicznego organizowany jest kwalifikacyjny kurs zawodowy z zakresu kwalifikacji A.19. Marta uznała, że to świetny pomysł, martwi się jednak, że nie uda jej się połączyć nauki na studiach i kursie. Rodzice mówią Marcie, że powinna najpierw skończyć studia i znaleźć pracę, a dopiero potem zajmować się innymi rzeczami. Pomóż Marcie przeanalizować sytuację, w której się znalazła.

Możliwe rozwiązanie zadania:

SWOT	Pozytywne (pomocne w osiągnięciu celu)	Negatywne (szkodliwe w osiągnięciu celu)
Wewnętrzne (cechy jednostki)	- Marta pasjonuje się fryzjerstwem - Marta marzyła o tym, żeby zostać fryzjerką - jest wytrwała – przez długi czas poddawała się rehabilitacji, aby odzyskać pełną sprawność ręki	- Marta obawia się, że nie uda jej się pogodzić nauki na studiach i nauki na kursie kwalifikacyjnym
Zewnętrzne (cechy otoczenia)	- wsparcie koleżanki, która powiedziała jej o kursie	- brak poparcia ze strony rodziców - nauka na kursie może wpłynąć negatywnie na naukę na studiach i odwrotnie

IV. KRÓTKI TEST WIEDZY NA TEMAT DANEJ KWALIFIKACJI, Rekomendacja - do wykorzystania na zajęciach grupowych prowadzonych przez nauczyciela lub doradcę zawodowego.

1. Prawda/Falsz

Cel: Sprawdzenie stanu wiedzy uczniów z zakresu omawianej kwalifikacji, uzyskanej na podstawie wcześniejszej pracy z Katalogiem Kwalifikacji Zawodowych.

Pomoce: kartka, długopis.

Czas: 15 minut.

W tym ćwiczeniu rozwiążecie test Prawda/Falsz. Następnie w parach wymienicie się testami i sprawdzicie sobie nawzajem poprawność odpowiedzi. Kolejnym etapem jest wspólne omówienie wyników - na forum klasy kolejno przeczytacie: stwierdzenie i prawidłową odpowiedź.

Przykład:

Nr	Stwierdzenie	Prawda	Falsz
1.	Kwalifikację A.19 można zdobyć na Kwalifikacyjnym Kursie Zawodowym.		
2.	Technik usług fryzjerskich to zawód dwukwalifikacyjny.		
3.	Osoba, która zdobyła kwalifikację A.19 może podjąć pracę w gabinecie kosmetycznym.		
4.	Fryzjerem może być osoba, która wykazuje się dużą zręcznością rąk i palców.		
5.	Potliwość rąk nie jest przeciwwskazaniem zdrowotnym do wykonywania zawodu fryzjera.		
6.	Głównym zadaniem zawodowym fryzjera jest wykonywanie różnych zabiegów fryzjerskich – między innymi strzyżenia, mycia, pielęgnacji, koloryzacji włosów.		
7.	Fryzjer nie musi być kreatywny – wystarczy, aby robił to, czego oczekuje klient.		
8.	Praca fryzjera ma głównie charakter siedzący.		

Rozwiązanie zadania:

1	2	3	4	5	6	7	8
P	P	F	P	F	P	F	F

2. Połącz zdania

Cel: Utrwalenie wiedzy na temat omawianej kwalifikacji.

Pomoce: kartka, długopis.

Czas: 10 minut.

Na polecenie Nauczyciela dobierzecie się w pary. Następnie nauczyciel rozda Wam lub zapisze na tablicy fragmenty zdań. Waszym zadaniem będzie wspólne połączenie zdania tak, aby stanowiło sensowną całość. Następnie kolejno będziecie przedstawiać po jednym prawidłowo połączonym zdaniem. Zachęcam Cię do aktywności, zapamiętujesz wtedy więcej informacji.

Przykład:

1. Jednym z zadań wykonywanych w ramach tej kwalifikacji jest poradnictwo kosmetyczne z zakresu	a. nie jest zadaniem kosmetyczki.
2. Pracując z klientami gabinetu kosmetycznego	b. wymaga braku oporów przed ludzkim ciałem, zapachem, krwią.
3. Sporządzanie i prowadzenie dokumentacji gabinetu kosmetycznego	c. wystarczy wykształcenie średnie z potwierdzonymi kwalifikacjami zawodowymi.
4. Wykonywanie zabiegów kosmetycznych twarzy	d. pielęgnacji i upiększania twarzy, szyi i dekolту.
5. Aby uzyskać kwalifikację związaną z wykonywaniem zabiegów kosmetycznych twarzy	e. należy być osobą komunikatywną i zarazem dyskretną.

Rozwiązanie zadania:

1. Jednym z zadań wykonywanych w ramach tej kwalifikacji jest poradnictwo kosmetyczne z zakresu pielęgnacji i upiększania twarzy, szyi i dekolту.
2. Pracując z klientami gabinetu kosmetycznego należy być osobą komunikatywną i zarazem dyskretną.
3. Sporządzanie i prowadzenie dokumentacji gabinetu kosmetycznego nie jest zadaniem kosmetyczki.
4. Wykonywanie zabiegów kosmetycznych twarzy wymaga braku oporów przed ludzkim ciałem, zapachem, krwią.
5. Aby uzyskać kwalifikację związaną z wykonywaniem zabiegów kosmetycznych twarzy wystarczy wykształcenie średnie z potwierdzonymi kwalifikacjami zawodowymi.

3. Czego się nauczyłem/am?

Cel: Zwiększenie wiedzy na temat danej kwalifikacji.

Pomoce: kartka, długopis.

Czas: 10 minut.

Nauczyciel zapisze na tablicy pytania. Będziesz miał/a kilka minut, aby się nad nimi zastanowić i zapisać krótką odpowiedź. Na forum klasy możecie zaprezentować swoje stanowisko.

Uczniowie mają za zadanie sporządzić krótką notatkę będącą odpowiedzią na poniższe pytania:

1. Jaka informacja na temat danej kwalifikacji wydała Ci się najważniejsza?
2. Czy możesz sobie wyobrazić, że w przyszłości pracujesz w danym zawodzie?
3. Jakie informacje chciałabyś/byś jeszcze uzyskać?

Możliwe rozwiązanie zadania:

1. Najbardziej zainteresowała mnie informacja na temat ścieżki edukacyjnej, dzięki której zdobędę daną kwalifikację.
2. Tak, ponieważ interesuję się kosmetykami i lubię pracę z ludźmi.
3. Chciałabym/chciałbym wiedzieć, ile konkretnie może zarobić kosmetyczka w moim mieście.

4. Cechy niezbędne w kwalifikacji.

Cel: Analiza poziomu natężenia cech niezbędnych w omawianej kwalifikacji.

Pomoce: kartka, długopis.

Czas: 5 minut.

Nauczyciel rozda Wam tabelę – psychogram kwalifikacji. Najpierw musicie zapoznać się z informacjami na temat omawianej kwalifikacji z Katalogu Kwalifikacji Zawodowych oraz wykonać ćwiczenia z Karty Pracy. Po wykonaniu tej części należy zastanowić się i zakreślić, w jakim stopniu cechy niezbędne przy wykonywaniu danej kwalifikacji dotyczą każdego z was osobiście. Skala: 1 – oznacza niskie natężenie danej cechy, 5 – wysokie natężenie danej cechy. Po rozwiązaniu zsumujcie wszystkie punkty. Nauczyciel wspólnie z Tobą i Twoimi kolegami omówi uzyskane wyniki na podstawie zakresu punktowego (zamieszczonego w cz. V – Wyniki i interpretacja).

nr	Psychologiczne cechy	Skala					
		1	2	3	4	5	
1.	Kreatywność						
2.	Zdolności negocjacyjne						
3.	Uzdolnienia plastyczne						
4.	Poczucie estetyki						
5.	Dobra organizacja własnej pracy						
6.	Punktualność						
7.	Umiejętność współpracy w zespole						
8.	Łatwość w nawiązywaniu kontaktów						
9.	Odporność na stres						Suma
	Razem						

Możliwe rozwiązania zadania:

Ania uzyskała 16 punktów. „Twoje odpowiedzi mogą wskazywać, że na tym etapie edukacji masz niewielkie predyspozycje do pracy w ramach danej kwalifikacji. Jednak możesz rozwijać swoje zainteresowania i gromadzić wiedzę na temat tego konkretnego zawodu, tak aby upewnić się, że chce go rzeczywiście wykonywać w przyszłości. Powinieneś także zbierać informacje o różnych zawodach, zapoznać się dokładnie z Katalogiem Kwalifikacji Zawodowych i Multimedialnym Katalogiem Zawodów. Możesz również poprosić o konsultację szkolnego doradcę zawodowego.”

Agata natomiast uzyskała 43 punkty, co wskazuje iż „Twoje cechy pokrywają się z cechami niezbędnymi w danej kwalifikacji/danym zawodzie. Możesz poszerzyć swoją wiedzę na temat danej kwalifikacji/zawodu korzystając z Katalogu Kwalifikacji Zawodowych i Multimedialnego Katalogu Zawodów. Możesz także skonsultować się ze szkolnym doradcą zawodowym.”

5. Portfolio kwalifikacyjne.

Cel: Konfrontacja uzyskanej przez ucznia wiedzy dotyczącej omawianej kwalifikacji z indywidualnymi predyspozycjami do jej wykonywania.

Pomoce: kartka, długopis.

Czas: 5 minut.

Wasze zadanie będzie polegało na wypełnieniu tabeli „Portfolio kwalifikacyjne”, w której ocenicie, na ile poszczególne aspekty wykonywania kwalifikacji są zgodne z Waszymi indywidualnymi predyspozycjami i oczekiwaniami. W odpowiednim miejscu należy postawić x. Skala: 1 oznacza „całkowicie mi nie odpowiada”, „całkowicie mnie nie dotyczy”, a 5 – „całkowicie mi odpowiada”, „całkowicie mnie dotyczy”. Następnie należy zsumować punkty i wspólnie kolegami i nauczycielem przeanalizować uzyskane wyniki (cz. V – Wyniki i interpretacja).

Lp.	Portfolio kwalifikacyjne	Zakres punktów					
		1	2	3	4	5	
1.	Zakres obowiązków						Suma
2.	Możliwe ścieżki zdobycia kwalifikacji						
3.	Możliwe ścieżki rozwoju kariery						
4.	Miejsca pracy						
5.	Cechy dobrego pracownika						
6.	Wymagania i przeciwwskazania zdrowotne						
7.	Dodatkowe przydatne umiejętności						
Razem							

Komentarz do zadania:

Malwina udzieliła odpowiedzi na poszczególne pytania uzyskując wynik na poziomie 19 punktów. Wskazuje to, iż „Wynik, który uzyskałaś może sugerować, że zawód ten jest tylko po części zgodny z Twoimi predyspozycjami osobowościowymi. Należy jednak przeanalizować, czy inne zawody nie będą w większym stopniu dopasowane do Twoich cech i zainteresowań. Pomocny w tym będzie Katalog Kwalifikacji Zawodowych i Multimedialny Katalog Zawodów oraz konsultacja ze szkolnym doradcą zawodowym.”

Natomiast Agnieszka odpowiedziała poprawie na wszystkie pytania i uzyskała wynik na poziomie 35 punktów. Według interpretacji „Uzyskane przez Ciebie punkty stanowią przesłankę do stwierdzenia, że ten zawód możesz brać pod uwagę w swoich wyborach edukacyjnych. Wynik wskazuje, iż większość Twoich odpowiedzi pokrywa się z wymaganiami stawianymi w danej kwalifikacji/danym zawodzie. Możesz poszerzyć swoją wiedzę na jego temat korzystając z Katalogu Kwalifikacji Zawodowych i Multimedialnego Katalogu Zawodów. Możesz także skonsultować się ze szkolnym doradcą zawodowym.”

Elementem składowym każdej **Karty Kwalifikacji** jest tabela zawierająca wyniki ich interpretację w odniesieniu do poszczególnych ćwiczeń.

W tabeli znajdziesz opisane poszczególne typy ćwiczeń i ich prawidłowy sposób wykonania.

W zależności od ilości uzyskanych globalnie przez Ciebie punktów :

- wynik może być informacją, że Twoje predyspozycje i przekonania w dużym stopniu odpowiadają wymaganiom stawianym osobom wykonującym pracę w ramach danej kwalifikacji.
- wynik może wskazywać, że dana kwalifikacja po części jest zgodna z Twoimi osobistymi przekonaniem i predyspozycjami. Należy dokładnie przeanalizować wyniki częściowe i określić obszar wymagający większego zaangażowania z Twojej strony, abyś w przyszłości mógł wykonywać pracę w ramach danej kwalifikacji.
- wynik może sugerować, iż dana kwalifikacja nie jest zgodna z Twoimi predyspozycjami i przekonaniem. Należy zastanowić się jeszcze raz nad tym wyborem lub znajdź kwalifikację/zawód bardziej zbliżony do Twoich cech i zainteresowań. Powinieneś zbierać informacje o różnych zawodach, zapoznać się dokładnie z Katalogiem Kwalifikacji Zawodowych i Multimedialnym Katalogiem Zawodów. Może również poprosić o konsultację szkolnego doradcę zawodowego

Rekomendacja: wskazane jest, abyś szczegółową analizę wyników omawiał zawsze z doradcą zawodowym lub nauczycielem.

Przykładowe Karty Pracy wraz z komentarzami.

B

B.11 WYKONYWANIE IZOLACJI BUDOWLANYCH

Karta Pracy nr KP/B.11

Zawsze chciałem robić coś, co będzie służyło innym. W mojej rodzinie nie ma tradycji pracy w budowlance, stąd duże było zaskoczenie najbliższych, gdy się dowiedzieli, że chcę wykonywać termomodernizacje budynków. Gdy zaskoczenie minęło, wszyscy mocno mnie dopingowali i wspierali, abym kontynuował ścieżkę, którą wybrałem. Chcę być specjalistą w branży.

I. ĆWICZENIA NA ROZPOZNAWANIE SWOICH PREDYSPOZYCJI/PRZEKONAŃ DOT. DANEJ KWALIFIKACJI

1. Burza mózgów

Cel: Zapoznanie się z aktualnym stanem wiedzy uczniów na temat danej kwalifikacji.

Pomoce: tablica, kreda/marker, kartka, długopis

Czas: 15 minut

Współpracujesz w grupie!
Dowiadujesz się nowych informacji na temat danej kwalifikacji zawodowej!
Uczysz się dyskutować i wyrażać swoje opinie!

Instrukcja: Nauczyciel podaje i zapisuje na tablicy nazwę kwalifikacji. Wskazuje, aby uczniowie zanotowali jak najwięcej skojarzeń związanych z daną kwalifikacją. Następnie uczniowie zostają podzieleni na grupy 4-5 osobowe i mają za zadanie wspólnie wypisać skojarzenia – od tych, które pojawiły się najczęściej do tych, które pojawiły się najrzadziej. Nauczyciel losowo wybiera jedną grupę, której przedstawiciel wypisuje na tablicy skojarzenia. Pozostałe grupy uzupełniają spis o hasła, które nie zostały wcześniej wymienione. Nauczyciel wraz z uczniami łączy skojarzenia w grupy. W ostatnim etapie nauczyciel dokonuje zwięzłego podsumowania wskazując na zakres wiedzy uczniów w zakresie omawianej kwalifikacji.

2. Sortowanie

Cel: Przypisanie przez ucznia wartości poszczególnym czynnikom istotnym w omawianej kwalifikacji.

Pomoce: kartka, długopis

Czas: 30-45 minut

Oceniasz, na ile dane stwierdzenie pasuje do kwalifikacji!
Dowiadujesz się nowych informacji na temat kwalifikacji zawodowej!
Wszystkie informacje możesz odnieść do siebie!
Uczysz się pracy w zespole i dyskusji!

Instrukcja: Nauczyciel rozdaje uczniom tabelę zawierającą listę stwierdzeń dotyczących danej kwalifikacji. Stwierdzenia obejmują cztery obszary: Cechy Charakteru, Zainteresowania, Warunki Pracy i Warunki Zdrowotne. Zadaniem ucznia jest wskazanie, na ile kolejne stwierdzenia są zgodne z rzeczywistością. Uczeń ma do dyspozycji zakres punktowy od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „nie zgadzam się”, a 5 – „zgadzam się”. Nauczyciel pozostawia uczniom czas na uzupełnienie tabeli (5 minut) oraz zsumowanie punktacji w poszczególnych obszarach ćwiczenia (CC, Z, WP, WZ oraz całkowita liczba punktów ze wszystkich obszarów). Istnieją dwie możliwości przeprowadzenia dalszego etapu:

➤ wybrane osoby zostają poproszone o przeanalizowanie uzyskanych wyników w kolejnych stwierdzeniach – np. cztery osoby na forum przedstawiają po pięć kolejnych stwierdzeń próbując wyjaśnić, dlaczego przyznały konkretną liczbę punktów. Nauczyciel wskazuje na konkretne zainteresowania, cechy charakteru, warunki pracy i warunki zdrowotne w przypadku omawianej kwalifikacji,

lub

➤ uczniowie wraz z nauczycielem analizują swoje wyniki na podstawie zbiorczej tabeli punktowej zamieszczonej w rozdziale „Wyniki i interpretacja”. Wybrane/chętne osoby wypowiadają się na forum klasy, czy zgadzają się z danym wynikiem i dlaczego tak/nie. Następnym krokiem jest wspólna analiza obszarów, które wymagałyby pracy, aby w przyszłości móc wykonywać daną kwalifikację.

Instrukcja dla ucznia: Przeczytaj kolejne stwierdzenia w tabeli i przypisz im konkretne wartości od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „Nie zgadzam się”, a 5 – „Zgadzam się”. Nie sugeruj się tym, jak powinno być, tylko jak jest w Twoim przypadku. Wybraną liczbę punktów otocz kółkiem, a następnie zlicz wyniki w poszczególnych obszarach oraz całkowitą liczbę punktów.

Obszar	Stwierdzenie	Punkty					Razem
CC	Należę do osób dokładnych i skrupulatnych.	1	2	3	4	5	
	Każde zadanie, którego się podejmuję staram się doprowadzić do końca.	1	2	3	4	5	
	Umiem pracować w sytuacjach trudnych i wymagających poświęcenia.	1	2	3	4	5	
	Cechuje mnie pracowitość.	1	2	3	4	5	
	Lubię rozmawiać z ludźmi.	1	2	3	4	5	
	Jestem osobą uczciwą.	1	2	3	4	5	
WP	Mogę pracować dźwigając ciężkie przedmioty.	1	2	3	4	5	
	W uzasadnionych przypadkach mogę pracować po godzinach.	1	2	3	4	5	
	Lubię mieć plan kolejnych zadań do wykonania.	1	2	3	4	5	
	Praca w trudnych warunkach nie jest dla mnie problemem.	1	2	3	4	5	
	Nie lubię pracować w chaotyczny sposób.	1	2	3	4	5	

Z	Siłownia, bieganie to fantastyczny sposób na spędzenie wolnego czasu.	1	2	3	4	5
	W czasie wolnym majsterkuję.	1	2	3	4	5
	Moją pasją jest dbałość o środowisko naturalne.	1	2	3	4	5
	Chciałbym/chciałabym w przyszłości studiować kierunek związany z ogrzewnictwem.	1	2	3	4	5
	Interesuję się nowościami technologicznymi z zakresu budownictwa.	1	2	3	4	5
	Lubię uczestniczyć w targach budowlanych.	1	2	3	4	5
WZ	Cieszę się dobrym zdrowiem.	1	2	3	4	5
	Mogę pracować w pozycji stojącej/kucając.	1	2	3	4	5
	Nie mam problemów z kręgosłupem i sprawnością rąk.	1	2	3	4	5
Razem						

II. ĆWICZENIA NA KSZTAŁTOWANIE UMIEJĘTNOŚCI WYSZUKIWANIA INFORMACJI W KATALOGU KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

1. Plus i minus

Cel: Wzrost wiedzy i refleksyjności uczniów na temat omawianej kwalifikacji.

Pomoce: kartka, długopis, karta z Katalogu Kwalifikacji Zawodowych

Czas: 30-40 minut

Zdobywasz i weryfikujesz informacje na temat danej kwalifikacji zawodowej!
Uczysz się konstruktywnej dyskusji!
Uczysz się współpracy w grupie!

Instrukcja: Nauczyciel (Moderator) dokonuje podziału klasy na trzy grupy: Zwolenników (G1), Przeciwników (G2) i Publiczności (G3). Uczniowie z G1 i G2 otrzymują zwroty do dyskusji. G1 (*Zwolennicy*) – wspólnie ustalają i zapisują zalety wykonywania pracy w ramach danej kwalifikacji. G2 (*Przeciwnicy*) wskazują wady. Następnie przedstawiciele obydwu grup prezentują swoje stanowiska. Moderatorem dyskusji jest nauczyciel. W ostatnim etapie grupa Publiczności decyduje, które argumenty – za czy przeciw, były najbardziej przekonujące. Ten etap może się odbyć w formie głosowania.

Rola Moderatora: ustalenie reguł wspólnej pracy, motywowanie, zachęcanie do zadawania pytań, wyrażania opinii, kontrolowanie czasu dyskusji, zakończenie dyskusji podsumowaniem.

Zwroty do dyskusji		
Wyrażenie opinii	Kontrargumentacja	Podsumowanie
Sądzę, że...	Mój punkt widzenia różni się od...	Ogólnie mówiąc...
Uważam, że...	Nie zgadzam się z Tobą, bo...	Reasumując...
Moim zdaniem...	Różnimy się zdecydowanie, jeśli chodzi o...	Biorąc pod uwagę nasze dotychczasowe rozważania należy stwierdzić, że...
Jeśli chodzi o mnie...	Inaczej się na to zapatruję...	Podsumowując trzeba podkreślić...

2. Wiem wszystko

Cel: Kształtowanie umiejętności wyszukiwania informacji w Katalogu Kwalifikacji Zawodowych.

Pomoce: kartka, długopis, karta z Katalogu Kwalifikacji Zawodowych

Czas: 15-20 minut

Zdobywasz i weryfikujesz informacje na temat danej kwalifikacji zawodowej!

Uczysz się szybko wyszukiwać informacje i w sposób efektywny korzystać z katalogu!

Instrukcja: Praca w grupach. Uczniowie zostają przydzieleni do czterech grup. Grupa pierwsza (G1) ma za zadanie wyszukać w KKZ informacje, jakie są możliwości zdobycia omawianej kwalifikacji, Grupa druga (G2) – wskazać szanse rozwoju, Grupa trzecia (G3) – omówić warunki pracy, Grupa czwarta (G4) – wymienić wymagane kompetencje społeczne. Następnie na forum prezentowane są wyniki pracy – mogą przybierać różnorodną formę: plakatu, wypowiedzi ustnej, notatki na tablicy.

III. ĆWICZENIA SYTUACYJNE

1. Sąd – ćwiczenie sytuacyjne

Cel: Wzrost wiedzy na temat zagrożeń związanych z wykonywaniem pracy w ramach omawianej kwalifikacji.

Pomoce: kartka, długopis

Czas: 30-45 minut

Zdobywasz informacje na temat zagrożeń związanych z wykonywaniem danego zawodu!

Uczysz się współpracy w grupie!

Możesz sprawdzić się odgrywając rolę i broniąc danego stanowiska!

Instrukcja: Pierwszym etapem jest przeprowadzenie podziału ról- jedna osoba jest „Oskarżonym” – osobą, która podczas wykonywania pracy popełniła jakiś błąd. Druga osoba jest „Prokuratorem” – oskarżającym daną osobę, trzecia „Adwokatem” mającym na celu obronę oskarżonego. Reszta grupy to ława przysięgłych. Na forum klasy Nauczyciel przedstawia krótką historię, która ukazuje skrajną/niebezpieczną sytuację, która zdarzyć się może przy wykonywaniu obowiązków zawodowych w ramach danej kwalifikacji. Kolejnym etapem jest przeprowadzenie sądu nad Oskarżonym. Zarzuty przedstawia Prokurator, kolejno mowę wygłasza obrońca, a jako ostatnia - osoba oskarżona. Końcowym rezultatem jest przeprowadzenie przez ławę przysięgłych głosowania i ogłoszenie werdyktu z krótkim uzasadnieniem, które argumenty były bardziej przekonujące. Ważną rolę pełni nauczyciel, którego zadaniem jest moderowanie ćwiczenia, wyznaczanie pełnionych ról oraz dokonanie podsumowania wskazującego, jakie ekstremalne sytuacje mogą się wydarzyć w czasie wypełniania obowiązków zawodowych.

Przykład:

Jarek wraz z żoną – Basią prowadzą firmę, która zajmuje się wykonywaniem termomodernizacji budynków. Cieszą się dobrą opinią i zaufaniem klientów. Jednak od pewnego czasu zaczęli zaopatrywać się w nowej hurtowni, jest tańsza, a oni mają zwiększone wydatki w związku z postaniem na studia najstarszego syna. Wykonując kolejną inwestycję natknęli się na szczególnie drobiazgowego i dociekliwego klienta. Klient skrupulatnie sprawdzał, jaki materiał był spisany w zamówieniu, a z jakiego materiały korzysta pan Jarek. Gdy po analizie okazało się, że właściciel nieruchomości został oszukany na około 4 tysiące, postanowił złożyć doniesienie na policję. Pan Jarek próbował przekupić Klienta, by tego nie robił, proponując mu dodatkowe pieniądze. Właściciel domu był nieugięty. Sprawa trafiła do sądu.

2. Szanse/zagrożenia (SWOT)

Cel: Zwiększenie wiedzy uczniów na temat szans i zagrożeń związanych z wykonywaniem pracy w ramach omawianej kwalifikacji.

Pomoce: kartka, długopis

Czas: 20-30 minut

Zdobywasz wiedzę na temat danej kwalifikacji!
Uczysz się współpracować oraz uzgadniać i prezentować wspólne stanowisko!
Uczysz się analizować i wyciągać wnioski!
Wymieniasz się opiniami!

Instrukcja: Uczniowie zostają podzieleni na czteroosobowe grupy. Nauczyciel czyta krótką historię. Zadaniem uczniów jest przeanalizowanie i zanotowanie, jakie szanse, a jakie zagrożenia mogą spotkać osobę będącą bohaterem historii. Nauczyciel na tablicy sporządza tabelę. Wskazana przez nauczyciela grupa przedstawia na forum klasy wyniki swojej pracy, a poszczególne wypowiedzi są zapisywane na tablicy. Następnie kolejne grupy dodają swoje spostrzeżenia, które nie pojawiły się wcześniej. Efektem końcowym jest kompletna tabela wskazująca zarówno na szanse, jak i zagrożenia (zewnętrzne i wewnętrzne), które dotyczą omawianej historii. Nauczyciel ma za zadanie podsumować ćwiczenie wskazując, w jakich sytuacjach wskazane jest przeprowadzenie analizy SWOT (wybór ścieżki kształcenia, podjęcie pracy zawodowej).

Przykład:

Radek stoi na życiowym rozdrożu. Tata, producent mebli kuchennych naciska na syna, by poszedł w jego ślady. Mama – nauczycielka w szkole sportowej, próbuje namówić go na liceum oraz studia wyższe na AWF i tym samym pracę w podobnym fachu. Sam Radek jednak ma jeszcze inny pomysł na siebie. Chce zajmować się termomodernizacjami budynków. W okolicy jest tylko jedna firma, która ciągle poszukuje pracowników. Widzi w tym szansę na siebie, a w przyszłości na własną firmę. Wyjeżdżając w wakacje za granicę, pracował z ekipą, która tym się zajmowała, i bardzo odpowiadała mu ta praca. Pomóż Radkowi przeanalizować jego sytuację, by mógł do pomysłu przekonać rodziców.

SWOT	Pozytywne (pomocne w osiągnięciu celu)	Negatywne (szkodliwe w osiągnięciu celu)
Wewnętrzne (cechy jednostki)	Mocne strony	Słabe strony
Zewnętrzne (cechy otoczenia)	Szanse	Zagrożenia

IV. KRÓTKI TEST WIEDZY NA TEMAT DANEJ KWALIFIKACJI

1. Prawda/Falsz

Cel: Sprawdzenie stanu wiedzy uczniów z zakresu omawianej kwalifikacji, uzyskanej na podstawie wcześniejszej pracy z KKZ.

Pomoce: kartka, długopis

Czas: 15 minut

Weryfikujesz swoją wiedzę na temat danej kwalifikacji zawodowej!

Uczysz się dyskutować, wymieniać się opiniami i współpracować w zespole!

Instrukcja: Uczniowie łączą się w pary, podpisują i rozwiązują test Prawda/Falsz. Następnie w parach wymieniają się testami i sprawdzają sobie nawzajem poprawność odpowiedzi. Kolejnym etapem jest wspólne omówienie wyników - na forum klasy kolejne osoby czytają stwierdzenie i prawidłową odpowiedź. Rolą nauczyciela jest nadzorowanie ćwiczenia tak, aby nie były powielane nieprawidłowe odpowiedzi.

Nr	Stwierdzenie	Prawda	Falsz
1.	Osoba wykonująca izolacje budowlane odpowiada za termomodernizację budynków.		
2.	Jako wykonawca izolacji budynków musisz mieć ogólną dobrą kondycję fizyczną.		
3.	Pracownik wykonujący izolacje termiczne musi mieć podstawową wiedzę na temat prawa budowlanego.		
4.	Zawód monter izolacji budowlanych może uzyskać osoba, która ukończyła technikum.		
5.	Wykonanie izolacji przeciwdrganiowych i wygłuszających nie należy do zadań osoby wykonującej izolacje budowlane.		
6.	Po uzyskaniu wykształcenia średniego można kontynuować naukę na studiach inżynierskich.		
7.	Izolacji budowlanych nie może wykonywać kobieta.		
8.	Pracownik w tej branży powinien być precyzyjny, dokładny i uczciwy.		

2. Cechy niezbędne w kwalifikacji

Cel: Analiza poziomu natężenia cech niezbędnych w omawianej kwalifikacji.

Pomoce: kartka, długopis

Czas: 5 minut

Uczysz się analizować cechy pod kątem przydatności w danym zawodzie!
Odnosisz zdobytą wiedzę do własnej osoby!
Dyskutujesz i współpracujesz w grupie!

Instrukcja: Nauczyciel rozdaje uczniom tabelę – psychogram kwalifikacji. Po zapoznaniu się z informacjami na temat danej kwalifikacji w Katalogu Kwalifikacji Zawodowych oraz wykonaniu ćwiczeń z Karty Pracy, uczeń ma za zadanie zastanowić się i zakreślić, w jakim stopniu cechy niezbędne przy wykonywaniu danej kwalifikacji go dotyczą. 1 – oznacza niskie natężenie danej cechy, 5 – wysokie natężenie danej cechy. Następnie uczniowie mają za zadanie zsumować wszystkie punkty. Nauczyciel wspólnie z uczniami omawia uzyskane wyniki na podstawie zakresu punktowego (zamieszczonego w cz. V – Wyniki i interpretacja).

Nr	Psychologiczne cechy	Skala					
		1	2	3	4	5	
1.	Dokładność						Suma
2.	Precyzja						
3.	Odpowiedzialność						
4.	Uczciwość						
5.	Samodzielność						
6.	Pracowitość						
7.	Zorganizowanie						
8.	Punktualność						
9.	Sumienność						
Razem							

3. Portfolio kwalifikacyjne

Cel: Konfrontacja uzyskanej przez ucznia wiedzy dotyczącej omawianej kwalifikacji z indywidualnymi predyspozycjami do jej wykonywania.

Pomoce: kartka, długopis

Czas: 5 minut

Konfrontujesz swoje przekonania na temat danego zawodu!

Zdobywasz wiedzę na temat niezbędnych predyspozycji do wykonywania danej kwalifikacji!
Zastanawiasz się nad swoimi predyspozycjami zawodowymi!

Instrukcja: Uczeń ma za zadanie zastanowić się i wypełnić tabelę „Portfolio kwalifikacyjne”, w której ocenia, na ile poszczególne aspekty wykonywania danej kwalifikacji są zgodne z jego indywidualnymi predyspozycjami i oczekiwaniami. W odpowiednim miejscu należy postawić x, aspekty oceniane są w skali od 1 do 5, gdzie 1 - oznacza „całkowicie mi nie odpowiada”, „całkowicie mnie nie dotyczy”, a 5 – „całkowicie mi odpowiada”, „całkowicie mnie dotyczy”. Następnie uczniowie sumują punkty i wspólnie z nauczycielem analizują uzyskane wyniki (cz. V – Wyniki i interpretacja).

Lp.	Portfolio kwalifikacyjne	Zakres punktów					
		1	2	3	4	5	
1.	Zakres obowiązków						Suma
2.	Możliwe ścieżki zdobycia kwalifikacji						
3.	Możliwe ścieżki rozwoju kariery						
4.	Miejsca pracy						
5.	Cechy dobrego pracownika						
6.	Wymagania i przeciwwskazania zdrowotne						
7.	Dodatkowe przydatne umiejętności						
Razem							

Poniżej znajdziesz wyniki i ich interpretację!
Przy analizie i interpretacji wyników możesz poprosić o pomoc doradcę zawodowego, nauczyciela lub rodziców!

V. WYNIKI I INTERPRETACJA

Wyniki i interpretacja			
Nr i nazwa kwalifikacji		B.11 WYKONYWANIE IZOLACJI BUDOWLANYCH	
I. Ćwiczenia na rozpoznawanie swoich predyspozycji/przekonań dotyczących danej kwalifikacji			
1. Burza mózgów			
Instrukcja		Uczniowie mają za zadanie wymienić jak najwięcej skojarzeń związanych z daną kwalifikacją. Należy powstrzymać się od krytyki i oceniania. Każdy ma prawo mieć inne skojarzenia. Uczniów należy inspirować do tego, by chcieli się otworzyć i jak najszerszej spojrzeć na daną kwalifikację.	
Przykładowe skojarzenia		rusztowanie, styropian, wata, kołki, tynk, grunt, farba, hałas, kask, drabina, remont	
2. Sortowanie			
Instrukcja		Należy zliczyć punkty, jakie uczeń przypisał każdemu stwierdzeniu w skali od 1 do 5. Pierwszy uzyskany wynik to wynik globalny. Istnieje też możliwość przeanalizowania uzyskanych wyników w poszczególnych obszarach (wyniki cząstkowe).	
Wynik	Zakres punktów		Interpretacja
Wynik globalny	≤39 pkt	wynik niski	Uzyskany przez ucznia wynik może sugerować, że na tym etapie edukacji ma niewielkie predyspozycje do pracy w ramach danej kwalifikacji. Jednak może rozwijać swoje zainteresowania i gromadzić wiedzę na temat tego konkretnego zawodu, tak aby upewnić się, że chce go rzeczywiście wykonywać w przyszłości. Należy zastanowić się jeszcze raz nad tym wyborem lub znaleźć kwalifikację/zawód bardziej zbliżony do cech i zainteresowań ucznia. Uczeń powinien zbierać informacje o różnych zawodach, zapoznać się dokładnie z Katalogiem Kwalifikacji Zawodowych i Multimedialnym Katalogiem Zawodów. Może również poprosić o konsultację szkolnego doradcę zawodowego.
	40-59 pkt	wynik przeciętny	Uzyskany przez ucznia wynik może wskazywać, że dana kwalifikacja po części jest zgodna z jego osobistymi przekonaniami i predyspozycjami. Należy dokładnie przeanalizować wyniki cząstkowe i określić obszar wymagający większego zaangażowania ucznia, aby w przyszłości mógł wykonywać pracę w ramach danej kwalifikacji.
	60-100 pkt	wynik wysoki	Uzyskany przez ucznia wynik może stanowić przesłankę do stwierdzenia, że jego predyspozycje i przekonania w dużym stopniu odpowiadają wymaganiom stawianym osobom wykonującym pracę w ramach danej kwalifikacji.
Wyniki cząstkowe			
Cechy Charakteru (CC)	≤11 pkt	wynik niski	Uzyskany przez ucznia wynik może stanowić przesłankę do stwierdzenia, że wskazany przez niego poziom natężenia cech niezbędnych w danej kwalifikacji w chwili obecnej jest niewystarczający. Uczeń może rozwijać swoje cechy charakteru, tak aby móc wykonywać ten zawód w przyszłości.
	12-18 pkt	wynik przeciętny	Cechy charakteru ucznia po części odpowiadają profilowi osoby pracującej w ramach danej kwalifikacji. Należałoby popracować nad niektórymi z nich, aby wzmocnić zasoby osobiste ucznia, jeśli chciałby w przyszłości wykonywać zadania zawodowe w ramach danej kwalifikacji.
	19-30 pkt	wynik wysoki	Uzyskany przez ucznia wynik może stanowić przesłankę do stwierdzenia, iż jego cechy charakteru w dużym stopniu odpowiadają wymaganiom stawianym osobom wykonującym pracę w ramach danej kwalifikacji.
Zainteresowania (Z)	≤11 pkt	wynik niski	Uzyskany przez ucznia wynik może sugerować, iż dana kwalifikacja na tym etapie edukacji nie jest zgodna z jego zainteresowaniami. Jednak może rozwijać swoje zainteresowania i gromadzić wiedzę na temat tego konkretnego zawodu, tak aby upewnić się, że chce go rzeczywiście wykonywać w przyszłości.
	12-18 pkt	wynik przeciętny	Zainteresowania ucznia po części są zgodne z zainteresowaniami, jakie prezentować powinna osoba wiążąca swoją przyszłość z daną kwalifikacją.
	19-30 pkt	wynik wysoki	Uzyskany przez ucznia wynik może stanowić przesłankę do stwierdzenia, iż jego zainteresowania w dużym stopniu odpowiadają zainteresowaniom, jakie powinna prezentować osoba wiążąca swoją przyszłość z daną kwalifikacją.
Warunki Pracy (WP)	≤10 pkt	wynik niski	Wynik uzyskany przez ucznia może sugerować, że jego przekonania na temat danej kwalifikacji na tym etapie edukacji nie są zgodne z zakresem obowiązków, które wykonuje się w jej ramach. Jednak Uczeń może rozwijać swoje zainteresowania i gromadzić wiedzę na temat tego konkretnego zawodu, tak aby upewnić się, że chce go rzeczywiście wykonywać w przyszłości.
	11-15 pkt	wynik przeciętny	Prezentowane przez ucznia przekonania na temat danej kwalifikacji w pewnym stopniu są zgodne z warunkami pracy w jej zakresie. Niezbędne jest uzupełnienie wiedzy na jej temat. Można w tym celu skorzystać z Katalogu Kwalifikacji Zawodowych, Multimedialnego Katalogu Zawodów i/lub skonsultować się ze szkolnym doradcą zawodowym.

	16-25 pkt	wynik wysoki	Uzyskany przez ucznia wynik daje podstawę do stwierdzenia, że jego przekonania na temat danej kwalifikacji są zgodne z warunkami pracy w jej zakresie. Aby poszerzyć swoją wiedzę na temat danej kwalifikacji można w tym celu skorzystać z Katalogu Kwalifikacji Zawodowych, Multimedialnego Katalogu Zawodów i/lub skonsultować się ze szkolnym doradcą zawodowym.					
Warunki Zdrowotne (WZ)	≤6 pkt	wynik niski	Uzyskany przez ucznia wynik może wskazywać, iż wymogi zdrowotne w danej kwalifikacji nie pokrywają się z jego warunkami zdrowotnymi.					
	7-9pkt	wynik przeciętny	Uzyskana liczba punktów może świadczyć, że niektóre z warunków zdrowotnych ucznia nie są wystarczające podczas wykonywania zadań zawodowych w ramach danej kwalifikacji.					
	10-15 pkt	wynik wysoki	Uzyskany wynik sugeruje, że uczeń nie ma większych przeszkód zdrowotnych do wykonywania zadań zawodowych w ramach danej kwalifikacji.					
II. Ćwiczenia na kształtowanie umiejętności wyszukiwania informacji w Katalogu Kwalifikacji Zawodowych								
1. Plus i minus								
Plusy	<ul style="list-style-type: none"> - praca w wymiarze 8 godzin, - praca na świeżym powietrzu, - praca w zespole 							
Minusy	<ul style="list-style-type: none"> - czasem uciążliwe warunki atmosferyczne, - praca pod presją czasu, stres, - praca na wysokości 							
2. Wiem wszystko								
Jak uzyskać daną kwalifikację?	Należy ukończyć Zasadniczą Szkołę Zawodową (3 lata) i zdać egzamin (OKE). Można też ukończyć KKZ.							
Jakie są szanse rozwoju w danej kwalifikacji/danym zawodzie?	Niezbędne jest uzupełnienie wykształcenia na poziomie szkoły średniej i uzyskanie świadectwa dojrzałości. Można kontynuować naukę na studiach wyższych inżynierskich czy z zakresu budownictwa.							
Jakie są warunki pracy podczas wykonywania danej kwalifikacji/zawodu?	Monter izolacji budowlanych, ma stabilne warunki pracy, ściśle określone w umowie oraz zakresie obowiązków. Pracuje zazwyczaj 8 godzin, choć w sytuacjach wyjątkowych czas pracy może się wydłużyć. Związane jest to z koniecznością dokończenia zadania, czy wywiązania się z terminów objętych umową.							
Jakimi cechami powinna odznaczać się osoba wykonująca daną kwalifikację/zawód?	Powinna być: zdyscyplinowana, odpowiedzialna, życzliwa, pracowita, samodzielna, zorganizowana, dokładna.							
III. Ćwiczenia sytuacyjne								
1. Sąd								
Instrukcja	Ćwiczenie ma na celu uświadomienie uczniom różnorodnych sytuacji zawodowych, które mogą mieć miejsce podczas wykonywania pracy w ramach danej kwalifikacji.							
2. Analiza SWOT								
Instrukcja	Na podstawie krótkiej historii uczeń ma za zadanie dokonać analizy SWOT.							
SWOT	Pozytywne (pomocne w osiągnięciu celu)	Negatywne (szkodliwe w osiągnięciu celu)						
Wewnętrzne (cechy jednostki)	<ul style="list-style-type: none"> - chce to robić - ma doświadczenie 	<ul style="list-style-type: none"> - brak pewności siebie 						
Zewnętrzne (cechy otoczenia)	<ul style="list-style-type: none"> - niewielka konkurencja 	<ul style="list-style-type: none"> - brak pewności, czy będą zlecenia - przeciwstawienie się rodzicom - niezadowolenie rodziców 						
IV. Krótki test wiedzy na temat danej kwalifikacji								
1. Prawda/fałsz								
Instrukcja	Uczeń ma za zadanie zdecydować, czy dane stwierdzenie jest prawdziwe, czy fałszywe.							
Prawidłowe odpowiedzi	1	2	3	4	5	6	7	8
	P	P	P	F	F	P	F	P
Interpretacja	Jeżeli uczeń udzielił wszystkich poprawnych odpowiedzi to znaczy, że dokładnie zapoznał się z kartą danej kwalifikacji i uważnie śledził kolejne ćwiczenia aktywnie w nich uczestnicząc. Jeżeli jednak niektóre pytania stanowiły dla ucznia trudność i udzielił niepoprawnych odpowiedzi – powinien jeszcze raz przeanalizować treści zawarte w Katalogu Kwalifikacji Zawodowych, gdzie dana kwalifikacja jest opisana lub poszukać szerszych informacji w innych źródłach.							
2. Cechy niezbędne w kwalifikacji								
Instrukcja	Uczeń ma za zadanie określić poziom natężenia cech niezbędnych w danej kwalifikacji na kontinuum od 1 do 5.							
Wynik	Zakres punktów	Interpretacja						
Niski	≤18 pkt	Odpowiedzi ucznia mogą wskazywać, że na tym etapie życia brak mu predyspozycji osobowościowych do pracy w ramach danej kwalifikacji. Należy zastanowić się jeszcze raz nad tym wyborem lub znaleźć kwalifikację/zawód bardziej zbliżony do cech osobowościowych ucznia. Powinien on zbierać informacje o różnych zawodach, zapoznać się dokładnie z Katalogiem Kwalifikacji Zawodowych i Multimedialnym Katalogiem Zawodów. Może również poprosić o konsultację szkolnego doradcę zawodowego.						

Przeciętny	19-27 pkt	Wynik, który uzyskał uczeń może sugerować, że dana kwalifikacja/zawód jest po części zgodny z wymaganymi cechami osobowościowymi niezbędnymi przy wykonywaniu pracy w ramach danej kwalifikacji. Należy jednak przeanalizować, czy inne kwalifikacje/zawody nie będą bardziej dopasowane do cech i zainteresowań ucznia. Pomocny w tym będzie Katalog Kwalifikacji Zawodowych i Multimedialny Katalog Zawodów oraz konsultacja ze szkolnym doradcą zawodowym.
Wysoki	28-45 pkt	Wynik wskazuje, iż cechy ucznia pokrywają się z cechami niezbędnymi w danej kwalifikacji/danym zawodzie. Uczeń powinien poszerzyć swoją wiedzę na temat danej kwalifikacji/zawodu korzystając z Katalogu Kwalifikacji Zawodowych i Multimedialnego Katalogu Zawodów. Może także skonsultować się ze szkolnym doradcą zawodowym.
3. Portfolio kwalifikacyjne		
Instrukcja	Uczeń ma za zadanie ocenić w skali od 1 do 5, na ile poszczególne aspekty danej kwalifikacji są zgodne z jego oczekiwaniami wobec przyszłości zawodowej.	
Wynik	Zakres punktów	Interpretacja
Niski	≤14 pkt	Odpowiedzi ucznia mogą wskazywać, że poszczególne aspekty wykonywania danej kwalifikacji na tym etapie edukacji nie są zgodne z wyobrażeniem ucznia. Należy zastanowić się jeszcze raz nad tym wyborem lub znaleźć zawód bardziej zbliżony do cech i zainteresowań ucznia. Powinien on zbierać informacje o różnych zawodach, zapoznać się dokładnie z Katalogiem Kwalifikacji Zawodowych i Multimedialnym Katalogiem Zawodów. Może również poprosić o konsultację szkolnego doradcę zawodowego. Jednak uczeń może rozwijać swoje zainteresowania i gromadzić wiedzę na temat tego konkretnego zawodu, tak aby upewnić się, że chce go rzeczywiście wykonywać w przyszłości.
Przeciętny	15-21 pkt	Wynik, który uzyskał uczeń może sugerować, że zawód ten jest po części zgodny z jego predyspozycjami osobowościowymi. Należy jednak przeanalizować, czy inne zawody nie będą w większym stopniu dopasowane do cech i zainteresowań ucznia. Pomocny w tym będzie Katalog Kwalifikacji Zawodowych i Multimedialny Katalog Zawodów oraz konsultacja ze szkolnym doradcą zawodowym.
Wysoki	22-35 pkt	Uzyskane przez ucznia punkty stanowią przesłankę do stwierdzenia, że ten zawód może brać pod uwagę w swoich wyborach edukacyjnych. Wynik wskazuje, iż większość odpowiedzi ucznia pokrywa się z wymaganiami stawianymi w danej kwalifikacji/danym zawodzie. Uczeń powinien poszerzyć swoją wiedzę na jego temat korzystając z Katalogu Kwalifikacji Zawodowych i Multimedialnego Katalogu Zawodów. Może także skonsultować się ze szkolnym doradcą zawodowym.

Z

Z.22 WYKONYWANIE DZIAŁAŃ RATOWNICZYCH

Karta Pracy nr KP/Z.22

Będąc małym chłopcem fascynowałem się wszystkim, co było związane ze strażą pożarną. Myślałem, że już wtedy wiedziałem, co chcę robić w przyszłości. Żywiot, jakim jest ogień od zawsze mnie fascynował i wiedziałem, że w swojej pracy zawodowej będę chciał się z nim zmierzyć. Mój wujek jest strażakiem. Widzę, jaka to ciężka i odpowiedzialna praca. Mimo wszystko zdaję sobie sprawę, że to właśnie ten zawód chcę wykonywać w przyszłości.

I. ĆWICZENIA NA ROZPOZNAWANIE SWOICH PREDYSPOZYCJI/PRZEKONAŃ DOT. DANEJ KWALIFIKACJI

1. Burza mózgów

Cel: Zapoznanie się z aktualnym stanem wiedzy uczniów na temat danej kwalifikacji.

Pomoce: tablica, kreda/marker, kartka, długopis

Czas: 15 minut

Weryfikujesz i zdobywasz wiedzę na temat danej kwalifikacji zawodowej!

Uczysz się współpracy w grupie!

Diagnostujesz swoje zasoby względem danej kwalifikacji!

Instrukcja: Nauczyciel podaje i zapisuje na tablicy nazwę kwalifikacji. Wskazuje, aby uczniowie zanotowali jak najwięcej skojarzeń związanych z daną kwalifikacją. Następnie uczniowie zostają podzieleni na grupy 4-5 osobowe i mają za zadanie wspólnie wypisać skojarzenia – od tych, które pojawiły się najczęściej do tych, które pojawiły się najrzadziej. Nauczyciel losowo wybiera jedną grupę, której przedstawiciel wypisuje na tablicy skojarzenia. Pozostałe grupy uzupełniają spis o hasła, które nie zostały wcześniej wymienione. Nauczyciel wraz z uczniami łączy skojarzenia w grupy. W ostatnim etapie nauczyciel dokonuje zwięzłego podsumowania wskazując na zakres wiedzy uczniów w zakresie omawianej kwalifikacji.

2. Sortowanie

Cel: Przypisanie przez ucznia wartości poszczególnym czynnikom istotnym w omawianej kwalifikacji.

Pomoce: kartka, długopis

Czas: 30-45 minut

Zdobywasz i weryfikujesz wiedzę na temat danej kwalifikacji zawodowej!

Zdobytą wiedzę możesz odnieść do siebie!

Uczysz się dyskusji i współpracy w grupie!

Instrukcja: Nauczyciel rozdaje uczniom tabelę zawierającą listę stwierdzeń dotyczących danej kwalifikacji. Stwierdzenia obejmują cztery obszary: Cechy Charakteru, Zainteresowania, Warunki Pracy i Warunki Zdrowotne. Zadaniem ucznia jest wskazanie, na ile kolejne stwierdzenia są zgodne z rzeczywistością. Uczeń ma do dyspozycji zakres punktowy od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „nie zgadzam się”, a 5 – „zgadzam się”. Nauczyciel pozostawia uczniom czas na uzupełnienie tabeli (5 minut) oraz zsumowanie punktacji w poszczególnych obszarach ćwiczenia (CC, Z, WP, WZ oraz całkowita liczba punktów ze wszystkich obszarów). Istnieją dwie możliwości przeprowadzenia dalszego etapu:

➤ wybrane osoby zostają poproszone o przeanalizowanie uzyskanych wyników w kolejnych stwierdzeniach – np. cztery osoby na forum przedstawiają po pięć kolejnych stwierdzeń próbując wyjaśnić, dlaczego przyznały konkretną liczbę punktów. Nauczyciel wskazuje na konkretne zainteresowania, cechy charakteru, warunki pracy i warunki zdrowotne w przypadku omawianej kwalifikacji,

lub

➤ uczniowie wraz z nauczycielem analizują swoje wyniki na podstawie zbiorczej tabeli punktowej zamieszczonej w rozdziale „Wyniki i interpretacja”. Wybrane/chętne osoby wypowiadają się na forum klasy, czy zgadzają się z danym wynikiem i dlaczego tak/nie. Następnym krokiem jest wspólna analiza obszarów, które wymagałyby pracy, aby w przyszłości móc wykonywać daną kwalifikację.

Instrukcja dla ucznia: Przeczytaj kolejne stwierdzenia w tabeli i przypisz im konkretne wartości od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „Nie zgadzam się” a 5 – „Zgadza się”. Nie sugeruj się tym, jak powinno być, tylko jak jest w Twoim przypadku. Wybraną liczbę punktów otocz kółkiem, a następnie zlicz wyniki w poszczególnych obszarach oraz całkowitą liczbę punktów.

Obszar	Stwierdzenie	Punkty					Razem
		1	2	3	4	5	
CC	Łatwo nawiązuję kontakty i potrafię współpracować z innymi ludźmi.	1	2	3	4	5	
	Mam podzielną uwagę – potrafię wykonywać kilka czynności w jednym czasie.	1	2	3	4	5	
	Jestem odporny/a na stres.	1	2	3	4	5	
	Jestem wytrwały/a.	1	2	3	4	5	
	Potrafię podejmować trafne decyzje.	1	2	3	4	5	
	Cechuje mnie cierpliwość przy wykonywaniu różnych zadań i współpracy z innymi ludźmi.	1	2	3	4	5	
WP	Mógłbym/mogłabym wykonywać pracę, która wymaga długotrwałego wysiłku.	1	2	3	4	5	
	Nie męczy mnie długotrwałe przebywanie w ograniczonej przestrzeni.	1	2	3	4	5	
	Mogę przez dłuższy czas przebywać na wysokości.	1	2	3	4	5	
	Nie przeszkadzałyby mi, gdybym pracował/a również w niedziele, święta lub dni ustawowo wolne od pracy.	1	2	3	4	5	
	W swojej pracy zawodowej chcę pomagać innym ludziom.	1	2	3	4	5	

Z	Lubię być aktywny/a fizycznie.	1	2	3	4	5
	Czytam książki, oglądam filmy o tematyce związanej ze strażą pożarną.	1	2	3	4	5
	Interesuję się chemią, fizyką.	1	2	3	4	5
	Ciekawi mnie mechanizm działania różnych specjalistycznych urzędów.	1	2	3	4	5
	W swojej przyszłej pracy mógłbym/mogłabym kierować pojazdami.	1	2	3	4	5
	Ciekawią mnie różne zagadnienia związane z ratownictwem medycznym.	1	2	3	4	5
WZ	Mam bardzo dobrą kondycję fizyczną.	1	2	3	4	5
	Mam bardzo dobry wzrok, słuch i zmysł powonienia.	1	2	3	4	5
	Jestem w pełni sprawny/sprawna fizycznie.	1	2	3	4	5
Razem						

II. ĆWICZENIA NA KSZTAŁTOWANIE UMIEJĘTNOŚCI WYSZUKIWANIA INFORMACJI W KATALOGU KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH

1. Plus i minus

Cel: Wzrost wiedzy i refleksyjności uczniów na temat omawianej kwalifikacji.

Pomoce: kartka, długopis, karta z Katalogu Kwalifikacji Zawodowych

Czas: 30-40 minut

Zdobywasz i weryfikujesz wiedzę na temat danej kwalifikacji zawodowej!
Uczysz się wyszukiwać przydatne Ci informacje w katalogu!
Uczysz się dyskusji oraz wymiany informacji i poglądów!

Instrukcja: Nauczyciel (Moderator) dokonuje podziału klasy na trzy grupy: Zwolenników (G1), Przeciwników (G2) i Publiczności (G3). Uczniowie z G1 i G2 otrzymują zwroty do dyskusji. G1 (*Zwolennicy*) – wspólnie ustalają i zapisują zalety wykonywania pracy w ramach danej kwalifikacji. G2 (*Przeciwnicy*) wskazują wady. Następnie przedstawiciele obydwu grup prezentują swoje stanowiska. Moderatorem dyskusji jest nauczyciel. W ostatnim etapie grupa Publiczności decyduje, które argumenty – za czy przeciw, były najbardziej przekonujące. Ten etap może się odbyć w formie głosowania.

Rola Moderatora: ustalenie reguł wspólnej pracy, motywowanie, zachęcanie do zadawania pytań, wyrażania opinii, kontrolowanie czasu dyskusji, zakończenie dyskusji podsumowaniem.

Zwroty do dyskusji		
Wyrażenie opinii	Kontrargumentacja	Podsumowanie
Sądzę, że...	Mój punkt widzenia różni się od...	Ogólnie mówiąc...
Uważam, że...	Nie zgadzam się z Tobą, bo...	Reasumując...
Moim zdaniem...	Różnimy się zdecydowanie, jeśli chodzi o...	Biorąc pod uwagę nasze dotychczasowe rozważania należy stwierdzić, że...
Jeśli chodzi o mnie...	Inaczej się na to zapatruję...	Podsumowując trzeba podkreślić...

2. Wiem wszystko

Cel: Kształtowanie umiejętności wyszukiwania informacji w Katalogu Kwalifikacji Zawodowych.

Pomoce: kartka, długopis, karta z Katalogu Kwalifikacji Zawodowych

Czas: 15-20 minut

Zdobywasz i weryfikujesz wiedzę na temat danej kwalifikacji zawodowej!
Uczysz się współpracy w grupie i argumentacji!

Instrukcja: Praca w grupach. Uczniowie zostają przydzieleni do czterech grup. Grupa pierwsza (G1) ma za zadanie wyszukać w KKZ informacje, jakie są możliwości zdobycia omawianej kwalifikacji, Grupa druga (G2) – wskazać szanse rozwoju, Grupa trzecia (G3) – omówić warunki pracy, Grupa czwarta (G4) – wymienić wymagane kompetencje społeczne. Następnie na forum prezentowane są wyniki pracy – mogą przybierać różnorodną formę: plakatu, wypowiedzi ustnej, notatki na tablicy.

III. ĆWICZENIA SYTUACYJNE

1. Metaplan

Cel: Poszerzenie wiedzy uczniów na temat specyfiki wykonywania pracy w ramach danej kwalifikacji.

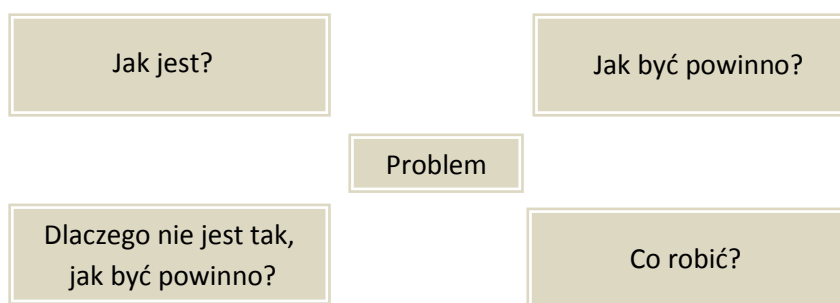
Pomoce: kartka, długopis

Czas: 30-40 minut

Analizujesz specyfikę danej pracy i kariery zawodowej!
Uczysz się wyciągać wnioski i planować!
Uczysz się autoprezentacji zasad prezentacji pracy grupowej!

Instrukcja: Uczniowie dzieleni są na grupy 4-5 osobowe. Nauczyciel (lub jeden ze wskazanych uczniów) czyta na forum klasy krótką historię osoby, która prezentuje negatywny obraz kariery zawodowej. Na podstawie schematu metaplanu (Rys.1) uczniowie w grupach mają za zadanie przygotować krótką notatkę: Jak jest? Jak być powinno? Dlaczego nie jest tak, jak być powinno? Co robić? Następnie grupy po kolei przedstawiają wyniki swojej pracy. Ostatecznym etapem jest wspólne sporządzenie notatki na tablicy (zgodnie z graficzną formą schematu metaplanu), która będzie stanowiła zwięzłe podsumowanie i wskazywała możliwości rozwiązania omawianego problemu.

Rysunek. Schemat metaplanu.

Przykład:

Ania od dziecka lubiła bawić się w strażaków. Ku ucieście jej dwóch starszych braci bliźniaków, którzy mieli kompana do zabawy. Czas mijał, bracia Ani kończyli właśnie liceum ogólnokształcące i wybierali się do Szkoły Aspirantów Pożarnictwa. Swoją przyszłość widzieli jedynie przy wykonywaniu działań ratowniczych jako technicy pożarnictwa. Ani zostały jeszcze dwa lata nauki. Czas jednak szybko upłynął i Ania stanęła przed wyborem swojej ścieżki życiowej. Przez dwa lata obserwowała swoich braci i utwierdziła się w swojej decyzji – ona też chce kontynuować swoją karierę w SAP. O swoim pomysłе postanowiła porozmawiać z bratem. Jednak nie była to zbyt przyjemna rozmowa. Brat Ani uznał, że kobieta nie powinna wykonywać tego zawodu, bo jest to praca w bardzo ciężkich i niebezpiecznych warunkach. Kobiety nie zawsze dają sobie radę. Ania była zdruzgotana po tej rozmowie. Zaczęła gorączkowo zastanawiać się nad innym kierunkiem. Jej koleżanka Ewa postanowiła pójść do szkoły policealnej, aby zostać opiekunką dziecięcą. Ania pomyślała „Czego nie?”. Tego samego dnia złożyła dokumenty rekrutacyjne. Już po powrocie do domu zaczęła się wahać, dlaczego wybrała właśnie ten kierunek, skoro miała całkiem inne marzenia....

Problem: Ania nie jest pewna swojego wyboru, bo miała inne marzenia.

2. Szanse/zagrożenia (SWOT)

Cel: Zwiększenie wiedzy uczniów na temat szans i zagrożeń związanych z wykonywaniem pracy w ramach omawianej kwalifikacji.

Pomoce: kartka, długopis

Czas: 20-30 minut

Zdobywasz wiedzę na temat szans i zagrożeń, jakie niesie ze sobą wykonywanie danego zawodu!
Uczysz się analizować, wyciągać wnioski!
Uczysz się współpracować w grupie!
Uczysz się wykonywać analizę SWOT!

Instrukcja: Uczniowie zostają podzieleni na czteroosobowe grupy. Nauczyciel czyta krótką historię. Zadaniem uczniów jest przeanalizowanie i zanotowanie, jakie szanse, a jakie zagrożenia mogą spotkać osobę będącą bohaterem historii. Nauczyciel na tablicy sporządza tabelę. Wskazana przez nauczyciela grupa przedstawia na forum klasy wyniki swojej pracy, a poszczególne wypowiedzi są zapisywane na tablicy. Następnie kolejne grupy dodają swoje spostrzeżenia, które nie pojawiły się wcześniej. Efektem końcowym jest kompletna tabela wskazująca zarówno na szanse, jak i zagrożenia (zewnętrzne i wewnętrzne), które dotyczą omawianej historii. Nauczyciel ma za zadanie podsumować ćwiczenie wskazując, w jakich sytuacjach wskazane jest przeprowadzenie analizy SWOT (wybór ścieżki kształcenia, podjęcie pracy zawodowej).

Przykład:

Krzysztof chodził do liceum ogólnokształcącego w małym mieście. Raczej lubił naukę, szczególnie przedmioty ścisłe i język angielski. W wolnych chwilach starał się dbać o swoją kondycję fizyczną – chodził na basen, wspinał się na szkolnej ścianie, jeździł na rowerze. Jego dziecięcym marzeniem było, aby zostać strażakiem. Fascynował go ten zawód, interesował się wszystkim, co było związane ze strażą pożarną. W jego mieście mieściła się Ochotnicza Straż Pożarna. Zaplanował, że gdy tylko skończy 18 lat – do niej wstąpi. Tak miała zacząć się jego życiowa przygoda ze strażą pożarną. W międzyczasie brat Krzysztofa wyjechał za granicę, gdzie dostał pracę, wprowadzając niezbyt zgodną z jego zainteresowaniami, ale za to dobrze płatną. Pracował na budowie, gdzie zajmował się wykonywaniem elewacji. Gdy Krzysztof kończył liceum, brat zaproponował mu, aby przyjechał do niego do pracy, zamiast kontynuować naukę. Czy Twoim zdaniem Krzysztof powinien wyjechać do brata?

Przeanalizuj jego sytuację.

SWOT	Pozytywne (pomocne w osiągnięciu celu)	Negatywne (szkodliwe w osiągnięciu celu)
Wewnętrzne (cechy jednostki)	Mocne strony	Słabe strony
Zewnętrzne (cechy otoczenia)	Szanse	Zagrożenia

IV. KRÓTKI TEST WIEDZY NA TEMAT DANEJ KWALIFIKACJI

1. Prawda/Falsz

Cel: Sprawdzenie stanu wiedzy uczniów z zakresu omawianej kwalifikacji, uzyskanej na podstawie wcześniejszej pracy z KKZ.

Pomoce: kartka, długopis

Czas: 15 minut

Zdobywasz i weryfikujesz wiedzę na temat danej kwalifikacji!
Uczysz się współpracy!
Uczysz się dyskusji i prezentacji własnego zdania!

Instrukcja: Uczniowie łączą się w pary, podpisują i rozwiązują test Prawda/Falsz. Następnie w parach wymieniają się testami i sprawdzają sobie nawzajem poprawność odpowiedzi. Kolejnym etapem jest wspólne omówienie wyników - na forum klasy kolejne osoby czytają stwierdzenie i prawidłową odpowiedź. Rolą nauczyciela jest nadzorowanie ćwiczenia tak, aby nie były powielane nieprawidłowe odpowiedzi.

Nr	Stwierdzenie	Prawda	Falsz
1.	W ramach kwalifikacji Z.22 obsługuje się sprzęt ratowniczo-gaśniczy.		
2.	Przy wykonywaniu działań ratowniczych ocenia się stan poszkodowanych, dokonuje się ich wstępnej segregacji oraz udziela pierwszej pomocy.		
3.	Mając jedynie kwalifikację Z.22 jest się technikiem pożarnictwa.		
4.	Technikiem pożarnictwa można zostać w dowolnym technikum.		
5.	Kwalifikację Z.22 „Wykonywanie działań ratowniczych” można uzyskać na Kwalifikacyjnych Kursach Zawodowych.		
6.	Będąc technikiem pożarnictwa pracuje się w lekkich warunkach.		
7.	Kształcenie na kierunku technik pożarnictwa w Szkole Aspirantów Pożarnictwa trwa dwa lata.		
8.	Będąc technikiem pożarnictwa, po zdaniu matury można kontynuować w Szkole Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie na kierunku inżynier pożarnictwa.		

2. Połącz zdania

Cel: Utrwalenie wiedzy na temat omawianej kwalifikacji.

Pomoce: kartka, długopis

Czas: 10 minut

Weryfikujesz i utrwalasz wiedzę na temat danej kwalifikacji zawodowej!

Uczysz się współpracy i dyskusji!

Uczysz się weryfikować informacje!

Instrukcja: Uczniowie dobierają się w pary. Nauczyciel rozdaje lub zapisuje na tablicy fragmenty zdań. Uczniowie wspólnie starają się połączyć zdania tak, aby stanowiły sensowną całość. Następnie wyznaczeni uczniowie przedstawiają po jednym prawidłowo połączonym zdaniem.

Kierowanie działaniami ratowniczymi podczas pożarów,	ratowniczych podczas pożarów, klęsk żywiołowych, katastrof komunikacyjnych.
Zadaniem technika pożarnictwa jest wykonywanie czynności	klęsk żywiołowych i innych miejscowych zagrożeń to jedno z zadań zawodowych technika pożarnictwa.
Dodatkowym atutem przy rekrutacji do Szkoły Aspirantów	umiejętność kierowania zespołem, szybkość i trafność w podejmowaniu decyzji w sytuacjach kryzysowych.
Bardzo dobra sprawność fizyczna i kondycja to podstawowy	wymóg w zawodzie technik pożarnictwa.
Aby zostać technikiem pożarnictwa należy wykazywać się takimi cechami jak odwaga, wytrwałość, podzielność uwagi,	Pożarnictwa są uprawnienia ratownika medycznego.

3. Czego się nauczyłem/tam?

Cel: Zwiększenie wiedzy na temat danej kwalifikacji.

Pomoce: kartka, długopis

Czas: 10 minut

Sprawdzasz swoją wiedzę i informacje na temat danej kwalifikacji!

Zastanawiasz się nad daną kwalifikacją w kontekście swojej przyszłości!

Uczysz się wyciągać wnioski i wyrażać swoje stanowisko!

Instrukcja: Nauczyciel zapisuje na tablicy pytania. Uczniowie mają kilka minut, aby się nad nimi zastanowić i zapisać krótką odpowiedź. Nauczyciel wskazuje uczniów, którzy mają przedstawić swoje stanowisko.

Uczniowie mają za zadanie sporządzić krótką notatkę będącą odpowiedzią na poniższe pytania:

1. Jaka informacja na temat danej kwalifikacji wydała Ci się najważniejsza?
2. Czy możesz sobie wyobrazić, że w przyszłości pracujesz w danym zawodzie?
3. Jakie informacje chciałabyś/byś jeszcze uzyskać?

4. Portfolio kwalifikacyjne

Cel: Konfrontacja uzyskanej przez ucznia wiedzy dotyczącej omawianej kwalifikacji z indywidualnymi predyspozycjami do jej wykonywania.

Pomoce: kartka, długopis

Czas: 5 minut

Konfrontujesz wiedzę na temat danej kwalifikacji z własnymi predyspozycjami do jej wykonywania!

Uczysz się autoprezentacji oraz dyskusji!

Instrukcja: Uczeń ma za zadanie zastanowić się i wypełnić tabelę „Portfolio kwalifikacyjne”, w której ocenia, na ile poszczególne aspekty wykonywania danej kwalifikacji są zgodne z jego indywidualnymi predyspozycjami i oczekiwaniami. W odpowiednim miejscu należy postawić x, aspekty oceniane są w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „całkowicie mi nie odpowiada”, „całkowicie mnie nie dotyczy”, a 5 – „całkowicie mi odpowiada”, „całkowicie mnie dotyczy”. Następnie uczniowie sumują punkty i wspólnie z nauczycielem analizują uzyskane wyniki (cz. V – Wyniki i interpretacja).

Lp.	Portfolio kwalifikacyjne	Zakres punktów					Suma
		1	2	3	4	5	
1.	Zakres obowiązków						
2.	Możliwe ścieżki zdobycia kwalifikacji						
3.	Możliwe ścieżki rozwoju kariery						
4.	Miejsca pracy						
5.	Cechy dobrego pracownika						
6.	Wymagania i przeciwwskazania zdrowotne						
7.	Dodatkowe przydatne umiejętności						
Razem							

Poniżej znajdziesz wyniki i ich interpretację!
Przy analizie i interpretacji wyników możesz poprosić o pomoc doradcę zawodowego, nauczyciela lub rodziców!

WYNIKI I INTERPRETACJA

Wyniki i interpretacja			
Nr i nazwa kwalifikacji	Z.22. WYKONYWANIE DZIAŁAŃ RATOWNICZYCH		
I. Ćwiczenia na rozpoznawanie swoich predyspozycji/przekonań dotyczących danej kwalifikacji			
1. Burza mózgów			
Instrukcja	Uczniowie mają za zadanie wymienić jak najwięcej skojarzeń związanych z daną kwalifikacją. Należy powstrzymać się od krytyki i oceniania. Każdy ma prawo mieć inne skojarzenia. Uczniów należy inspirować do tego, by chcieli się otworzyć i jak najszerzej spojrzeć na daną kwalifikację.		
Przykładowe skojarzenia	Skojarzenia: strażak, gaśnica, topór, środki gaśnicze, pożar, katastrofa komunikacyjna, klęska żywiołowa, wypadek, wezwanie, drabina, samochód strażacki, butla z tlenem.		
2. Sortowanie			
Instrukcja	Należy zliczyć punkty, jakie uczeń przypisał każdemu stwierdzeniu w skali od 1 do 5. Pierwszy uzyskany wynik to wynik globalny. Istnieje też możliwość przeanalizowania uzyskanych wyników w poszczególnych obszarach (wyniki cząstkowe).		
Wynik	Zakres punktów	Interpretacja	
Wynik globalny	≤39 pkt	wynik niski	Uzyskany przez ucznia wynik może sugerować, że na tym etapie edukacji dana kwalifikacja nie jest zgodna z jego predyspozycjami i przekonaniami. Należy zastanowić się jeszcze raz nad tym wyborem lub znaleźć kwalifikację/zawód bardziej zbliżony do cech i zainteresowań ucznia. Powinien on zbierać informacje o różnych zawodach, zapoznać się dokładnie z Katalogiem Kwalifikacji Zawodowych i Multimedialnym Katalogiem Zawodów. Może również poprosić o konsultację szkolnego doradcę zawodowego. Jednak Uczeń może rozwijać swoje zainteresowania i gromadzić wiedzę na temat tego konkretnego zawodu, tak aby upewnić się, że chce go rzeczywiście wykonywać w przyszłości.
	40-59 pkt	wynik przeciętny	Uzyskany przez ucznia wynik może wskazywać, że dana kwalifikacja po części jest zgodna z jego osobistymi przekonaniami i predyspozycjami. Należy dokładnie przeanalizować wyniki cząstkowe i określić obszar wymagający większego zaangażowania ucznia, aby w przyszłości mógł wykonywać pracę ramach danej kwalifikacji.
	60-100 pkt	wynik wysoki	Uzyskany przez ucznia wynik może stanowić przesłankę do stwierdzenia, że jego predyspozycje i przekonania w dużym stopniu odpowiadają wymaganiom stawianym osobom wykonującym pracę w ramach danej kwalifikacji.
Wyniki cząstkowe			
Cechy Charakteru (CC)	≤11 pkt	wynik niski	Uzyskany przez ucznia wynik może stanowić przesłankę do stwierdzenia, że wskazany przez niego poziom natężenia cech niezbędnych w danej kwalifikacji na tym etapie życia jest niewystarczający. Uczeń może rozwijać swoje cechy charakteru, tak aby móc wykonywać ten zawód w przyszłości.
	12-18 pkt	wynik przeciętny	Cechy charakteru ucznia po części odpowiadają profilowi osoby pracującej w ramach danej kwalifikacji. Należałoby popracować nad niektórymi z nich, aby wzmocnić zasoby osobiste ucznia, jeśli chciałby w przyszłości wykonywać zadania zawodowe w ramach danej kwalifikacji.

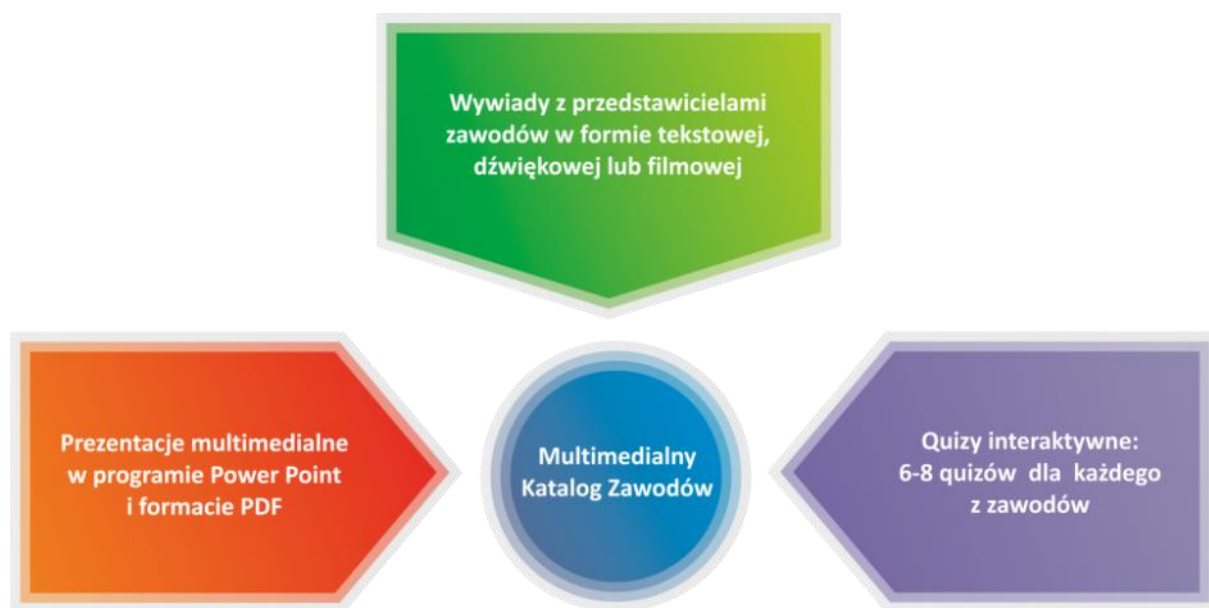
	19-30 pkt	wynik wysoki	Uzyskany przez ucznia wynik może stanowić przesłankę do stwierdzenia, iż jego cechy charakteru w dużym stopniu odpowiadają wymaganiom stawianym osobom wykonującym pracę w ramach danej kwalifikacji.
Zainteresowania (Z)	≤11 pkt	wynik niski	Uzyskany przez ucznia wynik może sugerować, że na tym etapie edukacji dana kwalifikacja nie jest zgodna z jego zainteresowaniami. Jednak Uczeń może rozwijać swoje zainteresowania i gromadzić wiedzę na temat konkretnego zawodu, tak aby upewnić się, że chce go rzeczywiście wykonywać w przyszłości.
	12-18 pkt	wynik przeciętny	Zainteresowania ucznia po części są zgodne z zainteresowaniami, jakie prezentować powinna osoba wiążąca swoją przyszłość z daną kwalifikacją.
	19-30 pkt	wynik wysoki	Uzyskany przez ucznia wynik może stanowić przesłankę do stwierdzenia, iż jego zainteresowania w dużym stopniu odpowiadają zainteresowaniom, jakie powinna prezentować osoba wiążąca swoją przyszłość z daną kwalifikacją.
Warunki Pracy (WP)	≤10 pkt	wynik niski	Wynik uzyskany przez ucznia może sugerować, że jego przekonania na temat danej kwalifikacji na tym etapie edukacji nie są zgodne z zakresem obowiązków, które wykonuje się w jej ramach. Jednak Uczeń może rozwijać swoje zainteresowania i gromadzić wiedzę na temat konkretnego zawodu, tak aby upewnić się, że chce go rzeczywiście wykonywać w przyszłości.
	11-15 pkt	wynik przeciętny	Prezentowane przez ucznia przekonania na temat danej kwalifikacji w pewnym stopniu są zgodne z warunkami pracy w jej zakresie. Niezbędne jest uzupełnienie wiedzy na jej temat. Można w tym celu skorzystać z Katalogu Kwalifikacji Zawodowych, Multimedialnego Katalogu Zawodów i/lub skonsultować się ze szkolnym doradcą zawodowym.
	16-25 pkt	wynik wysoki	Uzyskany przez ucznia wynik daje podstawę do stwierdzenia, że jego przekonania na temat danej kwalifikacji są zgodne z warunkami pracy w jej zakresie. Aby poszerzyć swoją wiedzę na temat danej kwalifikacji można w tym celu skorzystać z Katalogu Kwalifikacji Zawodowych, Multimedialnego Katalogu Zawodów i/lub skonsultować się ze szkolnym doradcą zawodowym.
Warunki Zdrowotne (WZ)	≤6 pkt	wynik niski	Uzyskany przez ucznia wynik może wskazywać, iż wymogi zdrowotne w danej kwalifikacji nie pokrywają się z jego warunkami zdrowotnymi.
	7-9 pkt	wynik przeciętny	Uzyskana liczba punktów może świadczyć, że niektóre z warunków zdrowotnych ucznia nie są wystarczające podczas wykonywania zadań zawodowych w ramach danej kwalifikacji.
	10-15 pkt	wynik wysoki	Uzyskany wynik sugeruje, że uczeń nie ma większych przeszkód zdrowotnych do wykonywania zadań zawodowych w ramach danej kwalifikacji.
II. Ćwiczenia na kształtowanie umiejętności wyszukiwania informacji w Katalogu Kwalifikacji Zawodowych			
1. Plus i minus			
Plusy	<ul style="list-style-type: none"> - ciężka praca fizyczna, często w trudnych warunkach atmosferycznych, miejscach trudno dostępnych - wymagana jest stała gotowość do narażania własnego życia i zdrowia - ciągłe ryzyko i stres wymagają bardzo dużej odporności psychicznej 		
Minusy	<ul style="list-style-type: none"> - satysfakcja z niesienia pomocy innym ludziom - społeczny szacunek - wcześniejsza emerytura - możliwość rozwoju, uzyskiwania dodatkowych uprawnień, poszerzania wiedzy i umiejętności 		
2. Wiem wszystko			
Jak uzyskać daną kwalifikację?	2- letnia szkoła policealna (technik pożarnictwa) – Szkoła Aspirantów Pożarnictwa Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe (Z.22).		
Jakie są szanse rozwoju w danej kwalifikacji/danym zawodzie?	Po zdaniu matury możesz kontynuować naukę w Szkole Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie (inżynier pożarnictwa).		
Jakie są warunki pracy podczas wykonywania danej kwalifikacji/zawodu?	Praca zmianowa, często w trudnych warunkach atmosferycznych. Wymaga długotrwałego wysiłku, przebywania w niesprzyjających warunkach, na wysokościach, w ograniczonej przestrzeni. Towarzyszy ciągła odpowiedzialność za życie ludzkie.		
Jakimi cechami powinna odznaczać się osoba wykonująca daną kwalifikację/zawód?	Odwaga, wytrwałość, podzielność uwagi, umiejętność kierowania zespołem, szybkość i trafność w podejmowaniu decyzji w sytuacjach kryzysowych, odporność na stres, empatia, chęć pomagania innym, chęć doskonalenia się i poszerzania swojej wiedzy.		
III. Ćwiczenia sytuacyjne			
1. Metaplan			
Problem	Problem: Ania nie jest pewna swojego wyboru, bo miała inne marzenia.		
Jak jest?	Ania złożyła dokumenty rekrutacyjne do szkoły policealnej na kierunek Opiekunka dziecięca.		
Jak być powinno?	Ania powinna złożyć dokumenty na kierunek, o którym zawsze marzyła – technik pożarnictwa.		
Dlaczego nie jest tak, jak być powinno?	Ania wzięła pod uwagę opinię swojego brata, że technik pożarnictwa to nie jest zawód dla kobiety.		
Co zrobić?	Ania powinna się zastanowić jeszcze raz nad wyborem swojej ścieżki kariery i być może złożyć dokumenty rekrutacyjne na kierunek technik pożarnictwa.		

2. Analiza SWOT								
Instrukcja	Na podstawie krótkiej historii uczeń ma za zadanie dokonać analizy SWOT.							
SWOT	Pozytywne (pomocne w osiągnięciu celu)				Negatywne (szkodliwe w osiągnięciu celu)			
Wewnętrzne (cechy jednostki)	- siła, sprawność fizyczna - dość dobra znajomość języka				- brak zainteresowania budowlanką - długi cel, aby zostać strażakiem			
Zewnętrzne (cechy otoczenia)	- dobre zarobki - poniesienie swoich kompetencji językowych				- przerwanie ciągłości nauki - małe perspektywy rozwoju w przypadku pracy na budowie.			
IV. Krótki test wiedzy na temat danej kwalifikacji								
1. Prawda/fałsz								
Instrukcja	Uczeń ma za zadanie zdecydować, czy dane stwierdzenie jest prawdziwe, czy fałszywe.							
Prawidłowe odpowiedzi	1	2	3	4	5	6	7	8
	P	P	F	F	P	F	P	P
Interpretacja	Jeżeli uczeń udzielił wszystkich poprawnych odpowiedzi to znaczy, że dokładnie zapoznał się z kartą danej kwalifikacji i uważnie śledził kolejne ćwiczenia aktywnie w nich uczestnicząc. Jeżeli jednak niektóre pytania stanowiły dla ucznia trudność i udzielił niepoprawnych odpowiedzi – powinien jeszcze raz przeanalizować treści zawarte w Katalogu Kwalifikacji Zawodowych, gdzie dana kwalifikacja jest opisana lub poszukać szerszych informacji w innych źródłach.							
2. Połącz zdania								
Instrukcja	Uczeń ma za zadanie połączyć zdania tak, aby stanowiły sensowną całość.							
1. Kierowanie działaniami ratowniczymi podczas pożarów, klęsk żywiołowych i innych miejscowych zagrożeń to jedno z zadań zawodowych technika pożarnictwa.								
2. Zadaniem technika pożarnictwa jest wykonywanie czynności ratowniczych podczas pożarów, klęsk żywiołowych, katastrof komunikacyjnych.								
3. Dodatkowym atutem przy rekrutacji do Szkoły Aspirantów Pożarnictwa są uprawnienia ratownika medycznego.								
4. Bardzo dobra sprawność fizyczna i kondycja to podstawowy wymóg w zawodzie technika pożarnictwa.								
5. Aby zostać technikiem pożarnictwa należy wykazywać się takimi cechami jak odwaga, wytrwałość, podzielność uwagi, umiejętność kierowania zespołem, szybkość i trafność w podejmowaniu decyzji w sytuacjach kryzysowych.								
3. Czego się nauczyłem/lam?								
Instrukcja	Uczeń ma za zadanie wypełnić tabelkę krótkimi, konkretnymi odpowiedziami. Następnie uzyskane odpowiedzi należy wspólnie przeanalizować na forum grupy/klassy.							
4. Portfolio kwalifikacyjne								
Instrukcja	Uczeń ma za zadanie ocenić w skali od 1 do 5, na ile poszczególne aspekty danej kwalifikacji są zgodne z jego oczekiwaniami wobec przyszłości zawodowej.							
Wynik	Zakres punktów	Interpretacja						
Niski	≤14 pkt	Odpowiedzi ucznia mogą wskazywać, że poszczególne aspekty wykonywania danej kwalifikacji na tym etapie edukacji nie są zgodne z wyobrażeniem ucznia. Jednak Uczeń może rozwijać swoje zainteresowania i gromadzić wiedzę na temat konkretnego zawodu, tak aby upewnić się, że chce go rzeczywiście wykonywać w przyszłości. Należy zastanowić się jeszcze raz nad tym wyborem lub znaleźć zawód bardziej zbliżony do cech i zainteresowań ucznia. Powinien on zbierać informacje o różnych zawodach, zapoznać się dokładnie z Katalogiem Kwalifikacji Zawodowych i Multimedialnym Katalogiem Zawodów. Może również poprosić o konsultację szkolnego doradcę zawodowego.						
Przeciętny	15-21 pkt	Wynik, który uzyskał uczeń może sugerować, że zawód ten jest po części zgodny z jego predyspozycjami osobowościowymi. Należy jednak przeanalizować, czy inne zawody nie będą w większym stopniu dopasowane do cech i zainteresowań ucznia. Pomocny w tym będzie Katalog Kwalifikacji Zawodowych i Multimedialny Katalog Zawodów oraz konsultacja ze szkolnym doradcą zawodowym.						
Wysoki	22-35pkt	Uzyskane przez ucznia punkty stanowią przesłankę do stwierdzenia, że ten zawód może brać pod uwagę w swoich wyborach edukacyjnych. Wynik wskazuje, iż większość odpowiedzi ucznia pokrywa się z wymaganiami stawianymi w danej kwalifikacji/danym zawodzie. Uczeń powinien poszerzyć swoją wiedzę na jego temat korzystając z Katalogu Kwalifikacji Zawodowych i Multimedialnego Katalogu Zawodów. Może także skonsultować się ze szkolnym doradcą zawodowym.						

Jeżeli uczeń udzielił wszystkich poprawnych odpowiedzi to znaczy, że dokładnie zapoznał się z kartą danej kwalifikacji i uważnie śledził kolejne ćwiczenia aktywnie w nich uczestnicząc. Jeżeli jednak niektóre pytania stanowiły dla ucznia trudność i udzielił niepoprawnych odpowiedzi – powinien jeszcze raz przeanalizować treści zawarte w Katalogu Kwalifikacji Zawodowych, gdzie dana kwalifikacja jest opisana lub poszukać szerszych informacji w innych źródłach.

Multimedialny Katalog Zawodów

Multimedialny Katalog Zawodów prezentuje 194 zawody i składają się na niego następujące elementy:

Rysunek. Multimedialny Katalog Zawodów.

Źródło: Opracowanie własne.

Rekomendacja - z Multimedialnego Katalogu Zawodów możesz korzystać samodzielnie, jednocześnie narzędzie to jest tak skonstruowane, że może być wykorzystywane na zajęciach grupowych lub indywidualnych prowadzonych przez Twojego nauczyciela lub doradcę zawodowego.

Z charakterystyką poszczególnych składowych Multimedialnego Katalogu Zawodów możesz zapoznać się poniżej.

Prezentacja Multimedialna

Wszystkie prezentacje multimedialne zostały opracowane w programie Power Point. Każda prezentacja zawiera następujące elementy:

- zadania zawodowe
- środowisko pracy
- maszyny i narzędzia
- predyspozycje osobowościowe
- warunki fizyczne
- karierę zawodową
- ciekawostki
- literaturę i bibliografię

Przykład poniżej:

Wywiady

Rekomendacja - Dzięki wywiadom dowiesz się, jak wygląda praca w danym zawodzie i jakie predyspozycje są w nim przydatne. Informacje te pozyskujesz bezpośrednio od osób, które wykonują dany zawód. Są to więc szczególnie cenne wskazówki, które być może pomogą podjąć Ci decyzję co do dalszej ścieżki kształcenia. Poniżej prezentuję rodzaje wywiadów z przykładami.

Wywiad Tekstowy

W Multimedialnym Katalogu Zawodów umieszczono 114 wywiadów tekstowych z przedstawicielami zawodów lub pracodawcami, zamieszczone są one w prezentacji multimedialnej:

Wywiad z **operatorem maszyn leśnych**.

1. Dlaczego wybrał Pan zawód operatora maszyn leśnych?

Kiedy wybierałem ten zawód nigdzie nie było pracy. Szukałem więc jakiejś pracy, która pozwoliłaby mi zarobić. Podjąłem więc zawód operatora maszyn leśnych. Polubiłem ten zawód. No i pracuję do tej pory.

2. Czy jest to jedyny Pana zawód?

Jestem po szkole górniczej w Ostrowie Lubelskim. Wcześniej pracowałem jako górnik w lubelskiej Bogdance.

3. Czy będąc dzieckiem marzył Pan o tym, że będzie operatorem maszyn leśnych?

Wtedy chciałem być właśnie górnikiem. Pamiętam jednak, że jako dziecko chodziłem do szkoły przez las. Pracowali tam pilarze, którzy cięli drzewo. Strasznie mi się to podobało i zawsze długo przyglądałem się ich pracy.

4. Kto pomagał Panu przy wyborze zawodu?

Znajomy leśniczy powiedział mi, że w naszym lesie jest praca dla operatora pilarki.

5. Czy decyzja o wyborze zawodu była przemyślana, czy raczej spontaniczna?

To była spontaniczna decyzja. Znalazłem po długich poszukiwaniach pracę, więc ją podjąłem.

6. Jaka była Pana ścieżka edukacyjna, aby móc pracować w zawodzie?

Leśniczy wystąpił mnie do Janowa na kurs, który opłacało leśnictwo. Później musiałem przez trzy lata go odpracowywać. No i tak zostałem do tej pory.

7. Ile lat pracuje Pan w tym zawodzie?

Pracuję dwadzieścia jeden lat.

8. Czy pracował Pan na jednym stanowisku, czy też na różnych stanowiskach?

Na początku pracowałem jako pilarz i zrywkarz. Ze względu na problemy ze zdrowiem zacząłem pracę jako operator forwardera.

9. Proszę krótko opisać swój dzień pracy.

Pracę zaczyna się rano. Na początku sprawdza się czy w maszynie znajdują się oleje i płyny. Potem udaję się do miejsca, gdzie inny kolega tnie drzewo. Następnie zrywam to co on pozyska i wywożę to szlakami zrywkowymi. Układam kłody drewna w stosy. Trzeba to robić uważnie. Drzewo musi być układane równo, by leśniczy mógł bez problemów dokonać jego pomiarów. Wydaje się że to dosyć nużąca praca. Jednak codziennie mamy inne powierzchnie i teren. Po prostu zmienia się środowisko. To sprawia, że każdego dnia wygląda to inaczej.

10. Jakie były Pańskie oczekiwania wobec wybranego zawodu?

Gdy podejmowałem ten zawód nigdy nie myślałem, że będę pracować na maszynach. Wtedy nikomu się nie śniło, że w lesie będą takie maszyny. Szef wspominał, że będziemy się przestawiać na maszyny. Nikt mu jednak nie wierzył. Wtedy było to nie do pomyślenia. Dzisiaj jest dużo łatwiej pracować, dzięki tym maszynom. W niektóre miejsca w lesie nie wjedzie się ciągnikiem ani innym pojazdem. To musi być maszyna leśna.

11. Czy Pana oczekiwania względem zawodu zostały spełnione?

Tak. Mimo, że ta praca to wybór przypadkowy. Nie żałuję. Bardzo to polubiłem.

Wywiad dźwiękowy z przedstawicielem zawodu Asystent Osoby Niepełnosprawnej

Wywiad filmowy z przedstawicielami zawodu blacharz samochodowy

30 wywiadów filmowych stanowi część Multimedialnego Katalogu Zawodów. Każdy wywiad stanowi całość z prezentacją, quizami i galerią zdjęć w ramach konkretnego zawodu.

Kadr z wywiadu filmowego z blacharzem samochodowym.

Galeria zdjęć

Rekomendacja - Dzięki zestawom fotografii ilustrujących miejsca i warunki pracy oraz ludzi wykonujących dane czynności zawodowe dowiesz się, jak wygląda praca w danym zawodzie i jakie predyspozycje są w nim przydatne. Są to więc szczególnie cenne informacje, które być może pomogą podjąć Ci decyzję co do dalszej ścieżki kształcenia.

EDUKACYJNE FORUM KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH zawiera zestawy fotografii dotyczących prezentowanych zawodów. Dzięki zdjęciom poznasz realia wykonywania danego zawodu, przez co uzyskasz wyobrażenie i wiedzę na temat pracy w danym zawodzie.

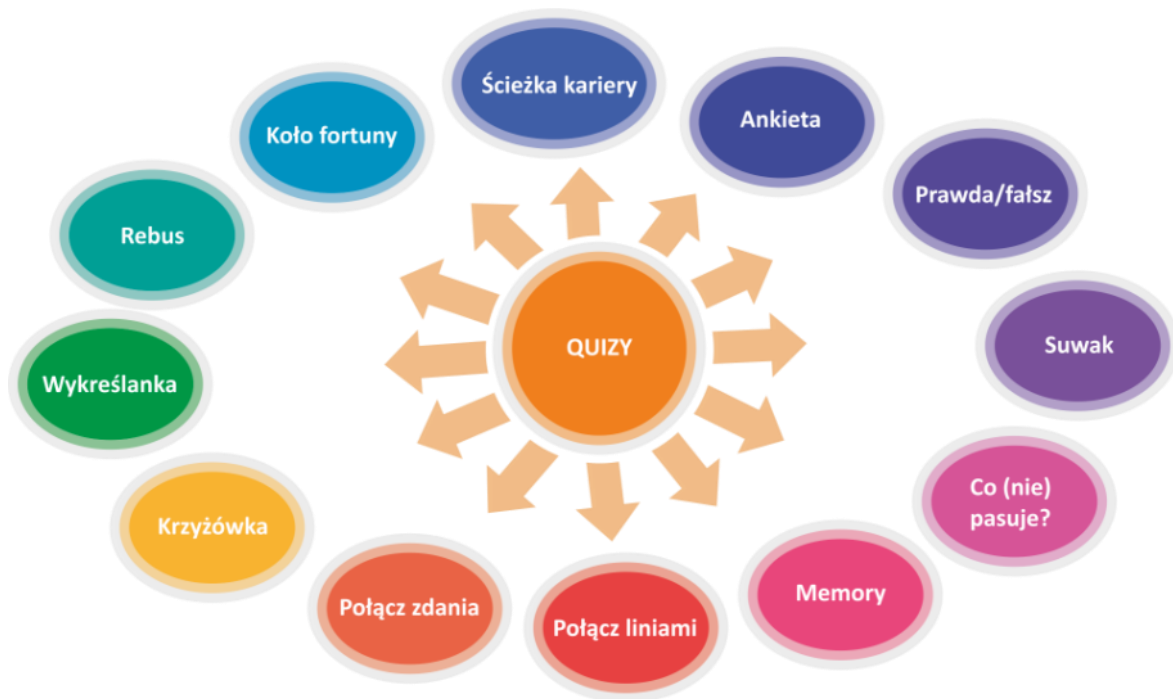

Quizy Interaktywne

Rekomendacja - Dzięki quizom interaktywnym dowiesz się, jak wygląda praca w danym zawodzie, jakie predyspozycje są w nim przydatne, jakie wykonuje się czynności i jakimi narzędziami trzeba się posługiwać. Są to więc szczególnie cenne informacje, które być może pomogą podjąć Ci decyzję co do dalszej ścieżki kształcenia.

W ramach projektu powstało 1387 quizów i 50 gier interaktywnych. Są one uzupełnieniem, jednocześnie stanowiąc spójną całość z pozostałymi składowymi *Multimedialnego Katalogu Zawodów*. Dzięki quizom osoba korzystająca z katalogu systematyzuje i utrwala wiedzę na temat zawodów.

Quizy to świetne narzędzie do wykorzystania zarówno na zajęciach indywidualnych, jak i grupowych. W ramach projektu powstały różne typy quizów.

Rysunek. Rodzaje quizów.

Źródło: Opracowanie własne.

Poniżej prezentuję przykłady poszczególnych rodzajów quizów. Mam nadzieję, że dzięki nim łatwiej będzie Ci korzystać z konkretnego rodzaju quizu samodzielnie, bądź też w ramach zajęć grupowych, czy też indywidualnych, z doradcą zawodowym lub nauczycielem.

Quiz 1 ŚCIEŻKA KARIERY

Quiz służy zapoznaniu się z możliwościami uzyskania zawodu w konkretnym typie szkoły: zasadnicza szkoła zawodowa, technikum, szkoła policealna. W quizie należy prawidłowo ułożyć ścieżkę kariery zgodną z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dn. 23.12.2011 r. „w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego z późniejszymi zmianami”.

A Drukacz (732201)
Quiz nr 1: Ścieżka kariery
A/732201/Q/SK/1

Zapoznałeś/aś się ze ścieżką kształcenia w danym zawodzie. Sprawdź swoją wiedzę!

1 ETAP:
2 ETAP:
3 ETAP: Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie:
3 lata, kwalifikacja A.15
4 ETAP: Zawód:

Zasadnicza szkoła zawodowa:
Drukacz
3 lata
Okręgowa Komisja Egzaminacyjna
Gimnazjum:

SPRAWDŹ

A Uzupełnij luki, przesuując sformułowania w odpowiednie miejsca, żeby powstała ścieżka kształcenia w danym zawodzie.

Nie udało Ci się ułożyć poprawnie ścieżki uzyskania zawodu. Jeśli bierzesz pod uwagę ten zawód w swoich wyborach edukacyjnych, zapoznaj się dokładnie z jego charakterystyką. Możesz skorzystać w tym celu z Multimedialnego Katalogu Zawodów.

Kliknij i sprawdź, jak wygląda ścieżka kształcenia w zawodzie.

Utrwaliłeś/aś wiedzę dotyczącą ścieżki kariery. Przejdź do następnego quizu!

Feedback: W przypadku, gdy użytkownik poprawnie wykona quiz, pojawia się informacja, żeby zapoznać się dokładnie z charakterystyką danego zawodu, jeśli użytkownik jest zainteresowany danym zawodem. W przypadku, kiedy quiz jest rozwiązany niepoprawnie – pojawia się możliwość zapoznania z poprawną ścieżką uzyskania zawodu.

Quiz 2 ANKIETA

Quiz służy określeniu predyspozycji użytkownika do konkretnego zawodu w oparciu o cechy osobowości, przekonania dotyczące przyszłej pracy, zainteresowania, warunki zdrowotne. Informacja zwrotna, jaką uzyskuje osoba, jest zróżnicowana na podstawie udzielonych odpowiedzi, przy założeniu, że dana osoba posiada, częściowo posiada lub nie posiada predyspozycji do wykonywania danego zawodu.

Feedback:

0-3 punkty - Można założyć, że użytkownik nie posiada predyspozycji do wykonywania danego zawodu. Jeśli jest zainteresowany danym zawodem, należy popracować nad cechami, w których udzielił odpowiedzi przeczącej.

4-6 punktów - Można założyć, iż użytkownik częściowo posiada predyspozycje do wykonywania danego zawodu. Jeśli jest zainteresowany danym zawodem, należy popracować nad cechami, w których udzielił odpowiedzi przeczącej.

7-9 punktów - Wynik ankiety pozwala na stwierdzenie, iż użytkownik posiada predyspozycje niezbędne do wykonywania danego zawodu. Powinien zapoznać się dokładnie ze specyfiką tego zawodu i skonsultować swój wybór z doradcą zawodowym.

Quiz 3 PRAWDA/FALSZ

Quiz służy sprawdzeniu wiedzy użytkownika na temat danego zawodu po zapoznaniu się z prezentacją multimedialną i wywiadem.

The image displays four panels of a quiz interface for the profession 'Monter-elektronik (742102)'. The top-left panel shows the quiz title and a prompt to check knowledge. The top-right panel shows a question: '1. Monter-elektronik wykonuje swoją pracę zarówno w pomieszczeniach jak i na zewnątrz.' with 'PRAWDA' and 'FAŁSZ' buttons. The bottom-left panel shows the results: 'Twój wynik' and feedback text: 'Nie wszystkie udzielone przez Ciebie odpowiedzi były poprawne. Jeżeli interesujesz się tym zawodem, uzupełnij swoją wiedzę na jego temat. Może Ci w tym pomóc Multimediałny Katalog Zawodów i Katalog Kwalifikacji Zawodowych.' with a 'Zobacz swoje odpowiedzi' button. The bottom-right panel shows a list of four questions with their answers marked as 'PRAWDA' (P) or 'FAŁSZ' (F) and a green checkmark or red cross.

Monter-elektronik (742102)
Quiz nr 3: Prawda/Falsz

E/742102/Q/PF/3

Sprawdź swoją wiedzę związaną z danym zawodem!

1. Monter-elektronik wykonuje swoją pracę zarówno w pomieszczeniach jak i na zewnątrz.

PRAWDA FAŁSZ

Twój wynik

Nie wszystkie udzielone przez Ciebie odpowiedzi były poprawne. Jeżeli interesujesz się tym zawodem, uzupełnij swoją wiedzę na jego temat. Może Ci w tym pomóc Multimediałny Katalog Zawodów i Katalog Kwalifikacji Zawodowych.

Zobacz swoje odpowiedzi

Twój wynik

	PRAWDA	FAŁSZ	
1. Monter-elektronik wykonuje swoją pracę zarówno w pomieszczeniach jak i na zewnątrz.	☐ P	☐ F	✓
2. By uzyskać zawód montera-elektronika należy ukończyć 3-letnią Zasadniczą Szkołę Zawodową.	☐ P	☐ F	✓
3. Monter-elektronik zazwyczaj wykonuje swoją pracę w systemie zmianowym 12-godzinnym.	☐ P	☐ F	✗
4. Monter-elektronik wykonuje pracę o charakterze głównie umysłowym.	☐ P	☐ F	✓

Feedback: Użytkownik dostaje informację, czy udało mu się udzielić wszystkich poprawnych odpowiedzi oraz możliwość podglądu wszystkich poprawnych odpowiedzi.

Quiz 4 SUWAK

Quiz służy wskazaniu przez użytkownika stopnia zgodności z zainteresowaniami związanymi z konkretnym zawodem. Odpowiedzi należy zaznaczać na skali, za pomocą której zliczane są punkty. Po ich zsumowaniu wyświetlana jest odpowiednia, zróżnicowana, w zależności od liczby uzyskanych punktów informacja zwrotna.

The image displays four sequential screenshots of an interactive quiz interface for the profession of 'Blacharz samochodowy' (Automotive Sheet Metal Worker). Each screenshot features a navigation bar at the top with a logo 'M', the title 'Blacharz samochodowy', the quiz identifier 'Quiz nr 4: Suwak', and a unique ID 'M/721306/Q/5/4'. The interface includes a main content area, a progress indicator at the bottom, and a set of navigation controls (back, forward, search, volume, and zoom).

- Screenshot 1 (1/10):** Shows a photo of two mechanics working on a car. A speech bubble contains the text: "Sprawdź swoje predyspozycje do wykonywania tego zawodu." Below the photo are logos for 'KAPITAŁ LUDZKI', 'Forum', 'ORE', and 'UNIA EUROPEJSKA'.
- Screenshot 2 (2/10):** Features two cartoon characters. A speech bubble from the male character says: "1. Interesuję się motoryzacją i ciekawi mnie, w jaki sposób zbudowane są różne modele samochodów." Below them is a horizontal slider scale from 0% to 100% with a red indicator at approximately 55%.
- Screenshot 3 (3/10):** Features the same two cartoon characters. A speech bubble from the female character says: "2. Mogę o sobie powiedzieć, że lubię majsterkować i mam zdolności typowo techniczne." Below them is a horizontal slider scale from 0% to 100% with a red indicator at approximately 85%.
- Screenshot 4 (9/10):** Displays a feedback message: "Uzyskany przez Ciebie wynik wskazuje dość wysoki poziom zainteresowań związanych z zawodem blacharza samochodowego. Jest to zawód dla ludzi, którzy wykazują zainteresowanie motoryzacją i lubią wykonywać prace manualne. Niezbędne są również zainteresowania techniczne, gdyż cały czas obsługuje się różne maszyny i narzędzia, często bardzo skomplikowane. Możesz brać pod uwagę ten zawód w dalszych wyborach dotyczących Twojej ścieżki edukacyjnej. Przejdź do kolejnego quizu!"

Feedback: Użytkownik, w zależności od tego, jakich udzielił odpowiedzi, dostaje jeden z czterech feedbacków.

Quiz 5 MEMORY

W quizie Memory użytkownik ćwiczy spostrzegawczość, odkrywając karty związane z narzędziami, przedmiotami, urządzeniami wykorzystywanymi w danym zawodzie. Jednocześnie nabywa i utrwala wiedzę dotyczącą przedmiotów niezbędnych do wykonywania danego zawodu.

R Pszczelarz (612302)
Quiz nr 6: Memory

R/612302/Q/M/6

Zagraj w MEMORY i powtórz nazwy narzędzi używanych w tym zawodzie.

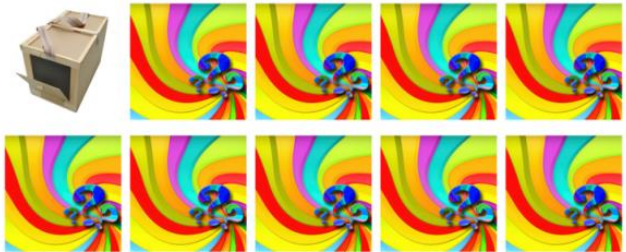
KAPITAŁ LUDZKI
Forum
ORE
UNIA EUROPEJSKA

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

1/4

R Klikaj na karty, zapamiętaj ich położenie i znajdź wszystkie pary w 60 sekund.

Quiz nr: 6

2/4

R Klikaj na karty, zapamiętaj ich położenie i znajdź wszystkie pary w 60 sekund.

Quiz nr: 6

2/4

R Gratulacje! Spostrzegawczość jest cechą ważną w każdym zawodzie.

4/4

Quiz 6 CO (NIE)PASUJE?

W tym quizie użytkownik sprawdza swój zasób wiedzy na temat danego zawodu. Quiz Co (nie) pasuje? posiada wyższy stopień trudności, gdyż zawiera 4 możliwe odpowiedzi, z których tylko jedna jest prawdziwa.

Z Asystent osoby niepełnosprawnej (341201)
Quiz nr 5: Co (nie) pasuje? Z/341201/Q/Cnp/5

Sprawdź swoją wiedzę na temat tego zawodu.

KAPITAŁ LUDZKI
EuroForum
ORE
UNIA EUROPEJSKA FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

1/9

Z Zaznacz prawidłową odpowiedź. Quiz nr 5

1. Wskaż typ szkoły, w której można zdobyć zawód asystent osoby niepełnosprawnej:

ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA TECHNIKUM SZKOŁA POLICEALNA LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE

2/9

Twój wynik

Niestety, nie udało Ci się wskazać wszystkich (nie)pasujących odpowiedzi. Jeśli interesujesz się tym zawodem, utwórz swoją wiedzę. Wykorzystaj w tym celu Multimediałny Katalog Zawodów.

Zobacz swoje odpowiedzi

7/9

Twoje odpowiedzi

1. Wskaż typ szkoły, w której można zdobyć zawód asystent osoby niepełnosprawnej:

ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA	TECHNIKUM	<u>SZKOŁA POLICEALNA</u>	LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	✗
----------------------------	-----------	--------------------------	-------------------------	---

2. Wskaż cechę, która nie jest konieczna, aby dobrze wykonywać zawód asystent osoby niepełnosprawnej:

<u>ODWAGA</u>	UMIEJĘTNOŚĆ WSPÓŁPRACY	WRAŻLIWOŚĆ	EMPATIA	✗
---------------	------------------------	------------	---------	---

3. Wskaż, które z określeń nie opisuje warunków pracy asystenta osoby niepełnosprawnej:

DOM POMOCY SPOŁECZNEJ	PRACA W BLISKIM KONTAKCIE Z INNYMI LUDŹMI	UMOWA O PRACĘ	<u>WYMAGANY STRÓJ ROBOCZY</u>	✗
-----------------------	---	---------------	-------------------------------	---

4. Wskaż, które z określeń stoi w sprzeczności z zasadami pracy asystenta osoby niepełnosprawnej:

WSPIERANIE	ULATWIANIE	<u>WYRĘCZANIE</u>	MOTYWOWANIE	✓
------------	------------	-------------------	-------------	---

8/9

Feedback: Użytkownik dostaje informacje, które z udzielonych przez niego odpowiedzi są poprawne, a które nie. Może więc zweryfikować swoją dotychczasową wiedzę na temat danego zawodu.

Quiz 7 POŁĄCZ LINIAMI

W tym quizie użytkownik ma zadanie połączyć liniami nazwę narzędzia, urządzenia, przedmiotu związanego z zawodem z przedstawiającym go obrazkiem.

B Cieśla (711501)
Quiz nr 7: Połącz liniami

B/711501/Q/PL/7

Sprawdź, czy znasz nazwy narzędzi używanych w tym zawodzie.

KAPITAŁ LUDZKI
EuroForum
ORE
www.euroforum.pl

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

B Połącz liniami narzędzia z ich nazwami. Quiz nr: 7

DEŁUTO MŁOTEK CIESIELSKI CIOŚŁO **SPRAWDŹ**

B Połącz liniami narzędzia z ich nazwami. Quiz nr: 7

DEŁUTO MŁOTEK CIESIELSKI CIOŚŁO **SPRAWDŹ**

Gratulacje, znasz narzędzia używane w tym zawodzie!

Quiz 8 KRZYŻÓWKA

W Krzyżówce użytkownik sprawdza swoją wiedzę związaną z danym zawodem. Wszystkie hasła dotyczą słownictwa związanego z danym zawodem.

T Cukiernik (751201)
Quiz nr 8: Krzyżówka

T/751201/Q/K/8

Rozwiąż KRZYŻÓWKĘ i sprawdź swoje wiadomości związane z tym zawodem.

KAPITAŁ LUDZKI
Europejski Fundusz Społeczny
ORE
Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

1/3

T Klikaj na cyferki, żeby przeczytać pytania i wpisz hasła do krzyżówki.

Quiz nr: 8

2/3

T Klikaj na cyferki, żeby przeczytać pytania i wpisz hasła do krzyżówki.

Quiz nr: 8

ZASADNICZASZKOLEAZAWODOWA
Cierpliwość jest często kluczem do zawodowego sukcesu.

2/3

Gratulacje!
Cierpliwość jest często kluczem do zawodowego sukcesu.

3/3

Quiz 9 WYKREŚLANKA

W quizie Wykreślanka użytkownik wyszukuje słowa związane z konkretnym zawodem, które są związane z wykorzystywanymi w nim maszynami, narzędziami oraz warunkami pracy, czy cechami niezbędnymi do jego wykonywania.

A Technik technologii odzieży (311924)
Quiz nr 7: Wykreślanka

A/311924/Q/W/7

Zagraj w WYKREŚLANKĘ i sprawdź swoje wiadomości związane z tym zawodem.

KAPITAŁ LUDZKI
Pracodawca Młodzi
ORE
PROJEKT WSPÓŁFINANSOWANY PRZEZ UNIJĘ EUROPEJSKĄ W RAMACH EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO

A Znajdź ukryte wyrazy związane z tym zawodem. 2 / 6 Quiz nr: 7

I	T	O	F	N	M	P	M	O	D	A	A	H	E	M
K	U	A	E	J	F	W	I	I	G	K	U	D	G	A
T	C	D	Ż	Y	G	I	E	R	I	Y	P	P	K	T
K	T	O	F	W	E	J	L	N	D	C	T	R	N	E
D	M	A	N	E	K	I	N	G	I	J	J	K	F	R
Y	W	O	K	D	B	Y	G	D	R	C	U	U	M	I
B	T	N	I	C	I	O	O	R	L	J	M	G	K	A
P	I	J	Y	O	C	O	F	S	S	M	Y	A	J	Ł
T	K	A	N	I	N	A	D	H	D	H	E	W	F	M

A Znajdź ukryte wyrazy związane z tym zawodem. 6 / 6 Quiz nr: 7

I	T	O	F	N	M	P	M	O	D	A	A	H	E	M
K	U	A	E	J	F	W	I	I	G	K	U	D	G	A
T	C	D	Ż	Y	G	I	E	R	I	Y	P	P	K	T
K	T	O	F	W	E	J	L	N	D	C	T	R	N	E
D	M	A	N	E	K	I	N	G	I	J	J	K	F	R
Y	W	O	K	D	B	Y	G	D	R	C	U	U	M	I
B	T	N	I	C	I	O	O	R	L	J	M	G	K	A
P	I	J	Y	O	C	O	F	S	S	M	Y	A	J	Ł
T	K	A	N	I	N	A	D	H	D	H	E	W	F	M

Wiesz, jakich narzędzi używa się w tym zawodzie! To dobrze, ponieważ przed wyborem zawodu trzeba się o nim jak najwięcej dowiedzieć.

Quiz 10 POŁĄCZ ZDANIA

Quiz służy sprawdzeniu wiedzy związanej z konkretnym zawodem. Uczestnik ma za zadanie dopasowanie do siebie części treści. Trudność polega na tym, że do pierwszej części zdania gramatycznie pasują dwa zakończenia, jednak tylko jedno jest poprawne merytorycznie.

Technik analityk (311103)
Quiz nr 5: Połącz zdania
A/311103/Q/PZ/5

Połącz zdania i sprawdź swoją wiedzę związaną z tym zawodem!

Połącz zdania. Zwróć uwagę na poprawność merytoryczną i gramatyczną.
Quiz nr: 5

Osoba pracująca w zawodzie technika analityka

Cechami niezbędnymi w pracy technika analityka są

- kreatywność, niezależność i odwaga.
- zajmuje się prowadzeniem dokumentacji rachunkowej.
- zajmuje się pobieraniem próbek analizowanego materiału oraz przeprowadzaniem badań analitycznych.
- spostrzegawczość, precyzja, cierpliwość i zdolność logicznego myślenia.

SPRAWDŹ

Połącz części zdań. Zwróć uwagę na poprawność merytoryczną i gramatyczną.
Quiz nr: 5

Sprawność rąk i palców

Kontakt ze żrącymi substancjami chemicznymi oraz wirusami i grzybami

- to czynniki szkodliwe występujące w zawodzie technika analityka.
- to czynniki szkodliwe, które nie występują w zawodzie technika analityka.
- to cecha niezbędna do prawidłowego wykonywania pracy technika analityka.
- nie jest cechą niezbędną do prawidłowego wykonywania pracy technika analityka.

SPRAWDŹ

Gratulacje!
Udało Ci się utworzyć wszystkie zdania.

Quiz 11 REBUS

W quizie Rebus użytkownik, poprzez łączenie nauki i zabawy, poznaje i utrwała słownictwo związane z konkretnym zawodem.

E Technik urządzeń dźwigowych (311940)
Quiz nr 8: Rebus

E/311940/Q/R/B

Rozwiąż rebusy i powtórz słownictwo związane z tym zawodem.

KAPITAŁ LUDZKI
Kierunek: Techniczne

OPERA

ORE

UNIA EUROPEJSKA
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

1/12

E Rozwiąż rebus. Wpisz hasło w puste pole i kliknij na "sprawdź". Masz 3 próby.

Quiz nr 8

OGRONO CH

wpisz tutaj

SPRAWDŹ

2/12

E Zapoznaj się z definicją hasła.

Quiz nr 8

WINDA

Urządzenie zainstalowane na stałe w szybie windowym, służące do pionowego przenoszenia osób lub towarów.

3/12

Brawo!
Jak widzisz, zabawa i nauka idą w parze.

12/12

Quiz 12 KOŁO FORTUNY

Użytkownik ma za zadanie wpisać wyraz, który związany jest z konkretnym zawodem. Otrzymuje również podpowiedź graficzną i tekstową.

S Technik budowy fortepianów i pianin (311934)
Quiz nr 5: Koło fortuny S/311934/Q/KF/5

W tym quizie musisz odgadnąć słowo związane z zawodem.

Klikaj na literki i zgadnij wyraz, zanim wybuchnie bomba. Przed przedostatnią nieudaną próbą otrzymasz podpowiedź.

Klikaj na literki i zgadnij wyraz, zanim wybuchnie bomba. Przed przedostatnią nieudaną próbą otrzymasz podpowiedź.

Wykażesz/aś się cierpliwością i spostrzegawczością wykonując to zadanie.

KAPITAŁ LUDZKI
Forum
CORE
UNIA EUROPEJSKA

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UWAGA, ZASTANÓW SIĘ!

CZY WIESZ?

1. JAKIE NARZĘDZIA POWSTAŁY W RAMACH PROJEKTU EDUKACYJNE FORUM KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH?
2. KIEDY I W JAKI SPOSÓB MOŻESZ Z NICH KORZYSTAĆ?
3. KTÓRE Z NARZĘDZI BĘDĄ PRZYDATNE DLA CIEBIE?

2

Rozdział

**Dlaczego
warto się uczyć i rozwijać
przez całe życie?**

Czytając rozdział drugi dowiesz się:

- ✓ Czego dotyczy koncepcja uczenia się przez całe życie (*Lifelong Learning*).
- ✓ Jak wygląda współczesny rynek pracy.
- ✓ Jakie są współczesne kluczowe kompetencje.
- ✓ Dlaczego warto korzystać z poradnictwa zawodowego na każdym z etapów edukacji.

Uwaga! Czytając ten rozdział być może będziesz potrzebował pomocy osoby dorosłej, aby w pełni zrozumieć zawarte w nim treści.

Koncepcja uczenia się przez całe życie *Lifelong Learning*

W tym rozdziale chcę przedstawić Ci pewne teorie i koncepcje postrzegania współczesnego rynku pracy. Mam nadzieję, że poniższy tekst pomoże zrozumieć Ci, dlaczego warto uczyć się i doskonalić przez całe życie, bez względu na to na jakim etapie edukacji jesteś, dostarczy Ci także wiedzy na temat tego, jak funkcjonuje obecnie europejski, w tym także polski rynek pracy.

Patrząc na rynek pracy w kontekście raportu opracowanego dla UNESCO przez Międzynarodową komisję ds. Edukacji dla XXI wieku pod przewodnictwem Jacques'a Delorsa "Edukacja: jest w niej ukryty skarb", dostrzec można ogromną rolę poradnictwa zawodowego we współczesnym świecie.

Rozwój cywilizacyjny, a co za tym idzie, postęp techniczny, powodują, że na rynku pracy poszukiwane są osoby posiadające specjalistyczną wiedzę, jak i charakteryzujące się wyobraźnią, intuicją i zdolnościami do niekonwencjonalnego myślenia oraz generowania oryginalnych pomysłów. Otaczający nas świat potrzebuje ludzi kreatywnych we wszystkich dziedzinach życia. Kreatywność to klucz do sukcesu, to cecha, która ułatwi egzystencję we wciąż zmieniającym się świecie.

Europejski model uczenia się, zakłada, że trwa ono przez całe życie - od wczesnego dzieciństwa, aż po koniec naszego życia. Według modelu wszystkie rodzaje wiedzy przenikają się, jednocześnie wzajemnie się wzbogacając.

Koncepcja uczenia się **przez całe życie** to odpowiedź na wyzwania szybko zmieniającego się świata; na jego lepsze rozumienie oraz na budowanie swojej tożsamości i podmiotowości. W koncepcji **uczenia się przez całe życie** bardzo ważne jest, by wykorzystać wszystkie okazje do aktualizowania, pogłębiania i wzbogacania wiedzy tej, którą każdy człowiek posiada oraz by umieć dostosowywać się do zmieniającego świata.

Edukacja, by spełnić swoją misję, powinna koncentrować się na czterech aspektach kształcenia, na tzw. **filarach wiedzy**:

- **uczyć się, aby żyć wspólnie** - aby uczestniczyć i współpracować z innymi na wszystkich płaszczynach działalności ludzkiej,
- **uczyć się, aby wiedzieć** - czyli zdobyć narzędzia rozumienia, nie wiedzy encyklopedycznej, ale takiej, która pozwoli rozumieć zmiany,

- **uczyć się, aby działać** - mieć kompetencje do oddziaływania w aspekcie społecznym, umiejętności miękkich,
- **uczyć się, aby być** - uczyć się, aby człowiek pracował najlepiej, jak pozwalają mu możliwości, aby służyć cywilizacji, przyczyniać się do rozwoju i aby w niej żyć.

Filary wiedzy tworzą całość, ponieważ mają wiele punktów zbieżnych, przecinających się i uzupełniających.

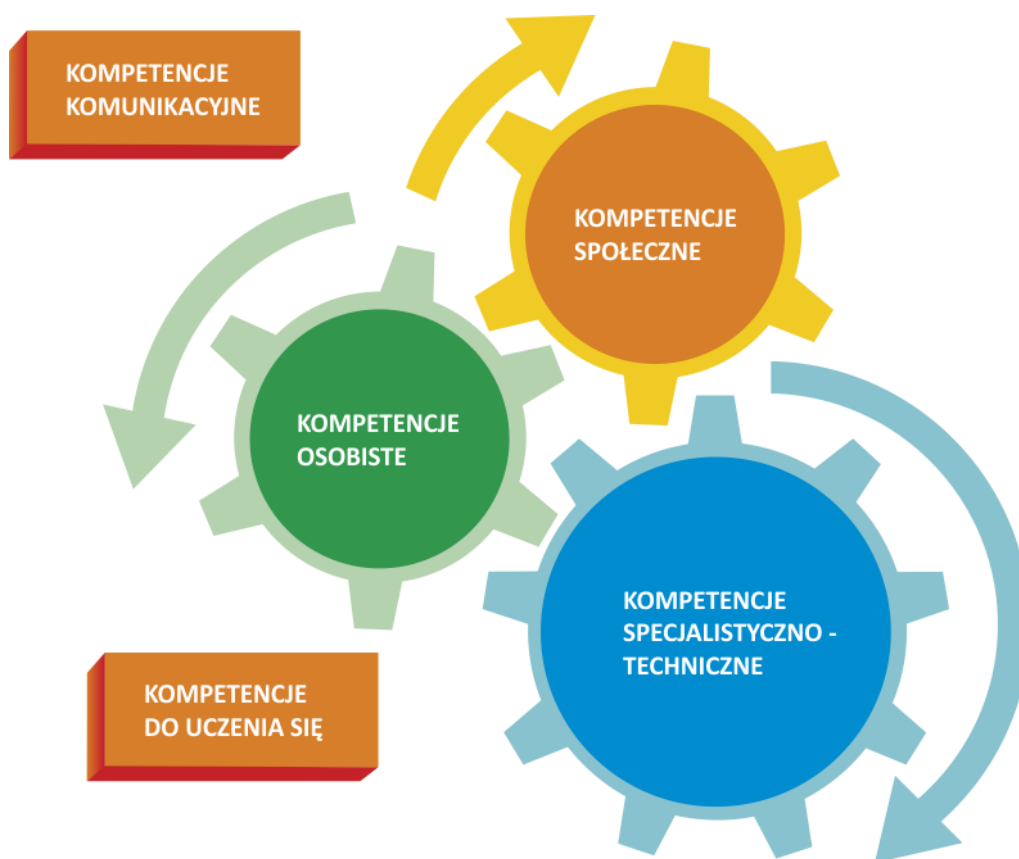
W koncepcji uczenia się przez całe życie obok nauczania formalnego, promowana jest idea edukacji pozaformalnej, która, oprócz wiedzy, pozwala zdobyć umiejętności praktyczne.

Współczesny rynek pracy wymaga od pracowników nie tylko konkretnych umiejętności, ale także ciągłej gotowości do uczenia się i podnoszenia kwalifikacji.

Współcześnie proces uczenia się jest bardzo złożony, na jego przebieg wpływ mają różne czynniki. Przemiany we współczesnym świecie, głównie globalizacja technologii i rozwój cywilizacji informacyjnej, zwiększają możliwości człowieka do zdobywania wiedzy. Sprzyjają również jego wzrostowi mobilności, także w celach zatrudnienia. Jednocześnie mogą stanowić czynnik, który wyklucza osoby bez odpowiedniego wykształcenia z wymagającego rynku pracy.

W procesie edukacyjnym powinny być uwzględnione różne obszary: wiedza, umiejętności oraz postawy. Nie możemy koncentrować się tylko na jednym z obszarów np. umiejętności, gdyż spowodujemy, że osoby będą uczyć się mechanicznie, tzn. ćwiczyć umiejętność bez refleksji nad nią (brak wiedzy) lub całkiem zrezygnują z nauki, nie dostrzegając jej sensu (brak postaw). Na etapie nauczania należy pamiętać, by umiejętnie, w zależności od stylu uczenia się, przekazywać treści szkoleniowe, rozbudzać pasję i zainteresowania oraz uzasadniać potrzebę nabywania konkretnych umiejętności. Zróżnicowane spojrzenie na edukację jest konieczne z uwagi na zjawisko współzależności globalnej, która napędza rozwój ogólnospołeczny i pogłębia nierówności społeczno-gospodarcze pomiędzy krajami. Obecnie to edukacja w największym stopniu decyduje o procesach rozwoju jednostki i społeczeństwa. **Europejski model edukacji** zakłada koncepcję uczenia się przez całe życie oraz fundamentalność **filarów edukacji**. W dobie szybkiej ewolucji świata, ogromnego dostępu do informacji poprzez Internet, telewizję, radio, nie możemy poprzestać tylko na wiedzy zgromadzonej podczas edukacji szkolnej czy na studiach. Wiedzę musimy ciągle aktualizować, rozwijać, doskonalić poprzez nauczanie formalne i nieformalne. Aby współczesny człowiek mógł funkcjonować zgodnie z **Europejskim modelem edukacji**, potrzebuje uzyskać wsparcie już na wczesnym etapie edukacji, aby wyrobić w sobie chęć i nawyk uczenia się przez całe życie.

Koncepcję uczenia się przez całe życie można przełożyć na tzw. kompetencje działania zawodowego, które są niezbędne do funkcjonowania na współczesnym rynku pracy.

Rysunek. Kompetencje ułatwiające odnalezienie się na rynku pracy.

Źródło: Opracowanie własne.

Czym są kluczowe kompetencje, uzdolnienia i zainteresowania i jak należy je wykorzystywać w procesie konstruowania ścieżki kariery.

W kontekście *Koncepcji uczenia się przez całe życie* termin *kompetencji* odgrywa bardzo ważną rolę, zarówno w kontekście rynku pracy, jak i edukacji. W dokumencie Unii Europejskiej kluczowe kompetencje zdefiniowano jako „połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji. Kompetencje kluczowe to te, których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia.”¹ Zgodnie z zaleceniem Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE) do kompetencji kluczowych zalicza się ustanowiono osiem kompetencji kluczowych: 1) porozumiewanie się w języku ojczystym; 2) porozumiewanie się w językach obcych; 3) kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne; 4) kompetencje informatyczne; 5) umiejętność uczenia się; 6) kompetencje społeczne i obywatelskie; 7) inicjatywność i przedsiębiorczość; oraz 8) świadomość i ekspresja kulturalna.

¹ Kompetencje kluczowe w uczeniu się przez całe życie. Europejskie Ramy Odniesienia, protokół dostępu: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/ll-learning/keycomp_pl.pdf, [21.05.2012], s. 3.

Kompetencje kojarzymy z życiem dorosłym, z rynkiem pracy, a tym samym z życiem zawodowym, czy jednak słusznie? Kompetencje rozwijamy przez całe swoje życie, w oparciu o doświadczenia jakie człowiek zdobywa zarówno w procesie rozwojowym, edukacyjnym, jak i zawodowym. Można więc powiedzieć, że kompetencje są rezultatem doświadczeń życiowych człowieka. Jednocześnie wiadomo, że ich poziom i rozwój jest nieodzownie związany z posiadanymi zdolnościami i predyspozycjami osobowościowymi.

Najczęściej spotykamy podział na kompetencje ogólne, osobowościowe oraz związane z wykonywanym zawodem.

W poniższej tabeli prezentuję Ci różne rodzaje kompetencji.

Po zapoznaniu się z poniższą tabelą zastanów się, które kompetencje już posiadasz i powinieneś rozwijać, a nad którymi powinieneś pracować, aby je uzyskać, tak aby w przyszłości, wykonując zawód swoich marzeń, móc powiedzieć o sobie z uznaniem, że jesteś osobą kompetentną?

Tabela. Rodzaje kompetencji.

RODZAJ KOMPETENCJI	CHARAKTERYSTYKA	PRZYKŁADY
KOMPETENCJE OGÓLNE	<ul style="list-style-type: none"> To wszystkie umiejętności i zdolności umożliwiające świadome funkcjonowanie w społeczeństwie Pomagają zrozumieć otaczającą rzeczywistość 	<ul style="list-style-type: none"> Kompetencje komunikacyjne Zdolności analizowania, systematyzowania i syntetyzowania Umiejętność planowania Umiejętności organizacyjne
KOMPETENCJE OSOBOWOŚCIOWE	<ul style="list-style-type: none"> To osobiste cechy i postawy, również wobec pracy 	<ul style="list-style-type: none"> Kompetencje percepcyjne, i intelektualne Samodyscyplina Motywacja Poczucie własnej wartości Pewność siebie
KOMPETENCJE ZAWODOWE	<ul style="list-style-type: none"> To wszelkie umiejętności intelektualne i manualne potrzebne do wykonywania danej pracy Zapotrzebowanie na dane kompetencje jest zwykle uzależnione od specyfiki pracy w określonej branży lub zawodzie 	<ul style="list-style-type: none"> Sprawność fizyczna Umiejętności manualne Umiejętność nabywania wiedzy Umiejętność uczenia się Zdolność rozumienia procesów, materiałów, narzędzi, procedur

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: „Poradnictwo zawodowe w gimnazjum. Poradnik dla nauczycieli przedmiotu” K. Druczak, J. Minta.

Ważnym elementem rozwoju kariery o którym powinieneś wiedzieć, szczególnie będąc uczniem szkół dla osób dorosłych, jest postrzeganie Kompetencji w odniesieniu do procesu rozwoju kariery, rozumianego jako aktywność związana z ciągłą aktualizacją projektu kariery, uwzględniającą wybrane

przez danego człowieka osobiste cele i wartości, nieustannie poddawane analizie w kontekście szans i ograniczeń środowiska, w jakim żyje dany człowiek. Tak postrzegane Kompetencje opisuje w swojej pracy holenderska badaczka M. A. C. T. Kuijpers.²

Wyróżniono tu sześć typów kompetencji kariery, które prezentuję Ci poniżej.

Po zapoznaniu się z poniższą tabelą zastanów się, które kompetencje już posiadasz, a nad którymi powinieneś pracować, aby je rozwinąć, tak aby móc powiedzieć o sobie z uznaniem, że jesteś osobą kompetentną?

Tabela. Sześć typów kompetencji kariery.

TYP KOMPETENCJI	CHARAKTERYSTYKA
ZDOLNOŚĆ AKTUALIZACJI KARIERY	<ul style="list-style-type: none"> poziom możliwości i predyspozycji człowieka do realizacji wybranych przez niego osobistych celów i wartości
REFLEKSYJNOŚĆ W ODNIESIENIU DO ZASOBÓW	<ul style="list-style-type: none"> umiejętność dokonywania przeglądu posiadanych kompetencji i zdolności w kontekście przebiegu i celów własnej kariery
REFLEKSYJNOŚĆ W ODNIESIENIU DO MOTYWACJI	<ul style="list-style-type: none"> umiejętność analizy własnych pragnień i wartości w kontekście realizowanej kariery
ROZPOZNANIE ZAWODOWE	<ul style="list-style-type: none"> umiejętność dopasowania własnej tożsamości i posiadanych zasobów do wymagań określonej sytuacji zawodowej
KONTROLOWANIE ROZWOJU KARIERY	<ul style="list-style-type: none"> planowanie kariery z uwzględnieniem wpływu na jej przebieg i kształt procesów uczenia się i pracy
TWORZENIE SIECI KONTAKTÓW	<ul style="list-style-type: none"> pozyskiwanie kontaktów, które mogą być znaczące dla czyjejs kariery

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: „Poradnictwo zawodowe w gimnazjum. Poradnik dla nauczycieli przedmiotu” K. Druczak, J. Minta.

² M. A. C. T. Kuijpers, B. Schyns i J. Scheerens, *Career competencies for career success*, „Career Development Quarterly” 2006.

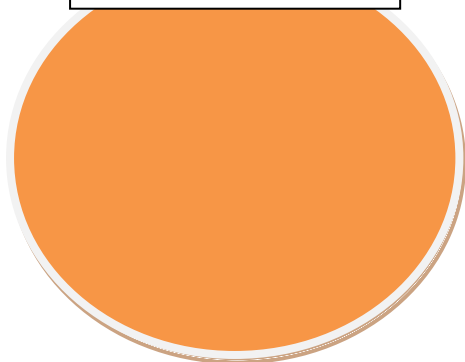
PRACA WŁASNA

DO PRZEMYŚLENIA:

Aby skutecznie planować swoją karierę, zachęcam Cię do zastanowienia się i odpowiedzi na poniższe pytania. Zastanów się, a odpowiedzi wpisz w okręgi poniżej:

MOJE ZASOBY:

CO UMIEM I MOGĘ?

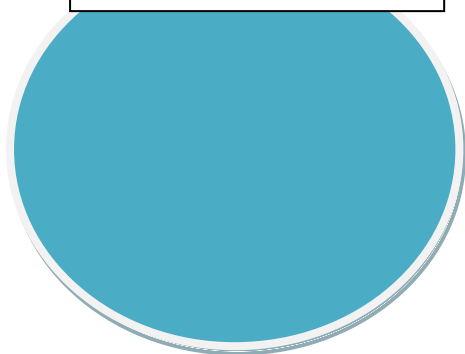
MOJA MOTYWACJA DO DZIAŁANIA:

CZEGO CHCE?

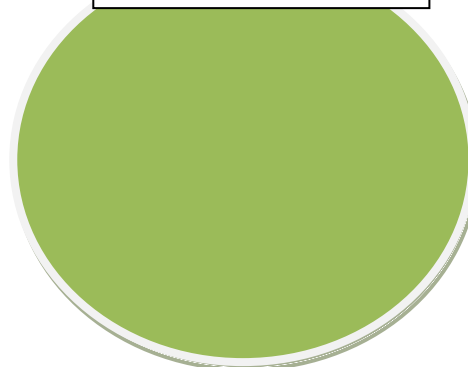
MOJE MIEJSCE W ŚWIECIE PRACY:

GDZIE MOGĘ TO ROBIĆ?

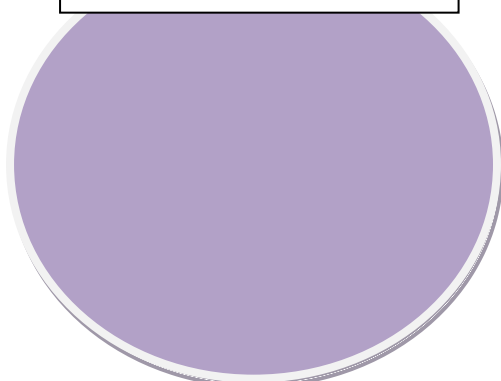

MOJA WIZJA ROZWOJU KARIERY:

CO MOGĘ ZROBIĆ?

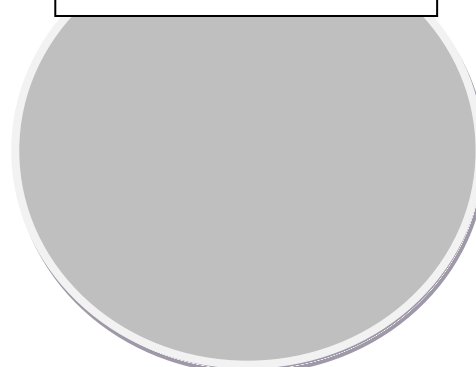

**KTO MOŻE MI POMÓC?
LUDZIE:**

MOJE KONTAKTY:

**KTO MOŻE MI POMÓC?
INSTYTUCJE:**

Dlaczego warto korzystać z poradnictwa zawodowego na każdym etapie edukacji

W tej części poradnika zastanowimy się razem, dlaczego warto korzystać z pomocy osób zajmujących się poradnictwem zawodowym na każdym z etapów edukacji.

Wszyscy zgadzamy się z tym, że współczesny świat zmienia się bardzo szybko, dostęp do Internetu i innych mediów powoduje, że trudno jest nam skutecznie zarządzać swoimi zasobami, a tym samym karierą. Szybkość zachodzących zmian, natłok informacji i ich zmienność, wszystko to powoduje, że młody człowiek może czuć się zagubiony. Dlatego właśnie na tym etapie edukacji tak ważny jest dostęp do profesjonalnego poradnictwa zawodowego.

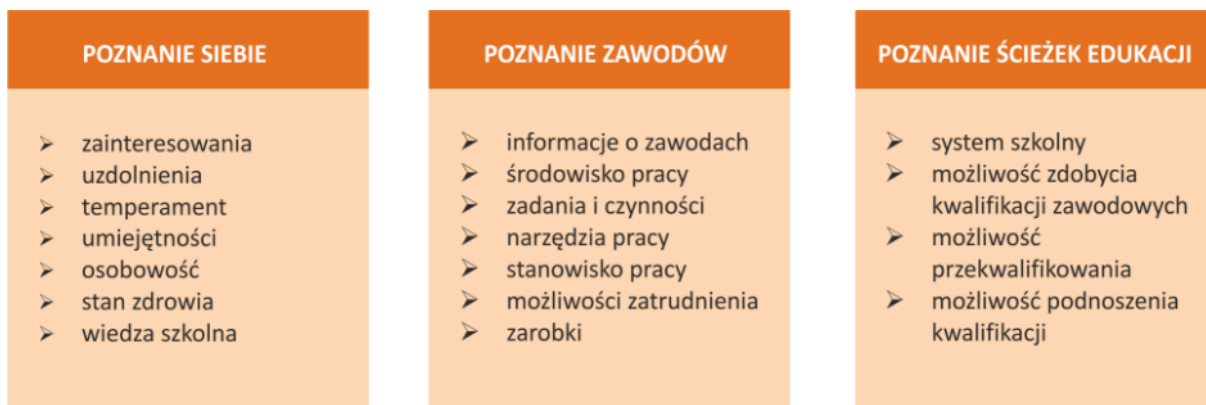
Etap edukacji to różnego rodzaju próby i poszukiwania własnej tożsamości, to okres kształtowania się zainteresowań i próby ich realizacji. Dlatego tak ważne jest, abyś nauczył się, jak wyznaczać cele, jak tworzyć plany i jak je korygować, w zależności od zmieniającej się wokół rzeczywistości.

Na tym etapie życia bardzo ważne jest odkrywanie samoświadomości: *Co jest dla mnie ważne? Co lubię robić? Co mnie interesuje?* Profesjonalna diagnoza predyspozycji, zdolności, a co za tym idzie, trafniejsze podejmowanie decyzji, np. co do dalszej ścieżki edukacyjnej w przyszłości, wybór zawodu, czy umiejętność poszukiwania zatrudnienia, to niektóre z zadań poradnictwa zawodowego, z których warto świadomie korzystać.

Aby móc podejmować trafne decyzje dotyczące dalszej edukacji, czy poszukiwania zatrudnienia, musisz uzyskać wiedzę na temat zawodów, jakie możesz wykonywać w przyszłości. Jakie są stawiane wymagania, jakie kompetencje i kwalifikacje powinieneś posiadać, aby dany zawód zdobyć i wykonywać. Powinieneś znać lokalny rynek pracy i wymagania stawiane przez pracodawców. Musisz potrafić przygotować profesjonalne dokumenty aplikacyjne, jak też znać zagadnienia poruszane na rozmowie kwalifikacyjnej.

Aby uzyskać odpowiedzi na te i inne nurtujące Cię pytania dotyczące dalszej ścieżki rozwoju, edukacji i zasad poruszania się po rynku pracy, potrzebujesz wsparcia ze strony osób dorosłych, przede wszystkim rodziców, nauczycieli i doradców zawodowych.

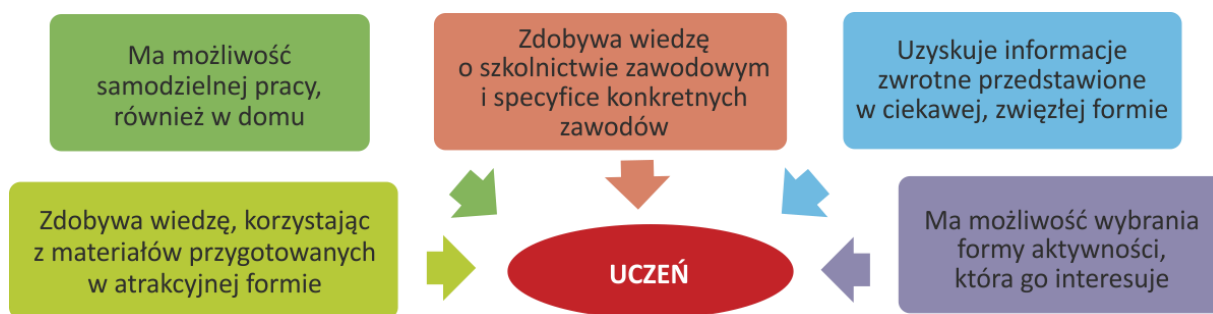
Na dokonanie trafnego wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej, a tym samym zdobycie atrakcyjnego, pożądanego zawodu, składa się kilka czynników o których warto pamiętać:

Rysunek. Czynniki trafnego wyboru zawodu.

Źródło: Opracowanie własne.

Dzięki projektowi *Edukacyjne Forum Kwalifikacji Zawodowych* zdobywasz szereg informacji dzięki, którym możesz w sposób odpowiedzialny i przemyślany podjąć decyzję co do dalszego planowania ścieżki edukacji.

Rysunek. Korzyści płynące z użytkowania materiałów metodyczno-informacyjnych powstałych w ramach projektu „Edukacyjnego Forum Kwalifikacji Zawodowych” przez ucznia na każdym z etapów edukacji.

Źródło: Opracowanie własne.

Na inne umiejętności kluczowe w procesie przygotowywania się do roli osób pracujących wskazuje Mark L. Savickas. Zwróć uwagę, że dokonuje on podziału kompetencji pod kątem potrzeb i wymagań świata pracy. Savickas uważa, że przygotowując się do samodzielnego kreowania i przekształcania swojego życia oraz konstruowania własnej kariery, musisz wiedzieć, jakie umiejętności posiadają osoby aktywne zawodowo, które odnajdują się i utrzymują na rynku pracy³.

Mark L. Savickas jako kluczowe umiejętności, niezbędne do prawidłowego funkcjonowania na rynku pracy wymienia:

³M. L. Savickas, *Career counseling...; Constructing Careers: Actor...*; por. J. Minta, *Od aktora do autora. Wspieranie młodzieży w konstruowaniu własnej kariery*, KOWEŻiU, Warszawa 2012.

Po przeanalizowaniu poniższej tabeli, zastanów się jak możesz zdobyć kluczowe umiejętności, aby w przyszłości móc dobrze funkcjonować na rynku pracy.

Tabela. Kluczowe umiejętności wg Marka L. Savickasa.

L.P.	KLUCZOWE UMIEJĘTNOŚCI	CHARAKTERYSTYKA
1	ADAPTACYJNOŚĆ	<ul style="list-style-type: none"> Umiejętność radzenia sobie ze zmianą Odporność na stres w powiązaniu ze zmianą Umiejętność podejmowania działań narażonych na ryzyko Umiejętność podejmowania działań narażonych na brak satysfakcji i zysków
2	KONSTRUOWANIE WŁASNEJ TOŻSAMOŚCI	<ul style="list-style-type: none"> Umiejętność nadawania znaczeń i sensów w procesie określania i konstruowania własnej tożsamości Kompetencje związane z poznawaniem i akceptacją samego siebie
3	REFLEKSYJNOŚĆ	<ul style="list-style-type: none"> Umiejętność rozumienia samego siebie Umiejętność określania swojego potencjału
4	BALANSOWANIE I RÓWNOWAGA MIĘDZY ŻYCIEM ZAWODOWYM, A OSOBISTYM	<ul style="list-style-type: none"> Umiejętność zbalansowania, równowagi życia zawodowego i pozazawodowego
5	NARRACYJNOŚĆ	<ul style="list-style-type: none"> Umiejętność postrzegania kariery jako ścieżki życia Umiejętność dostrzegania zmian zachodzących w życiu, w zależności od etapu, na jakim się znajdujemy Umiejętność uwzględniania zmian zachodzących w życiu i brania ich pod uwagę na ścieżce kariery zawodowej
6	ZATRUDNIALNOŚĆ	<ul style="list-style-type: none"> Umiejętność podejmowania zatrudnienia

Źródło: opracowanie własne na podstawie M. L. Savickas, *Career counseling...; Constructing Careers: Actor...*; por. J. Minta, *Od aktora do autora. Wspieranie młodzieży w konstruowaniu własnej kariery*, KOWEŻIU, Warszawa 2012.

Korzystanie z poradnictwa zawodowego może pomóc Ci w diagnozie i rozwoju Twoich kluczowych umiejętności.

Materiały metodyczno-informacyjne powstałe w ramach projektu „**EDUKACYJNE FORUM KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH**” pozwalają w sposób ciekawy na zdobycie wszechstronnej wiedzy dotyczącej obszarów kształcenia, ale także wymagań, jakie stawia dany zawód, nie tylko w obszarze kwalifikacji, ale także w kwestii np. wymagań zdrowotnych, czy możliwości pracy w danym zawodzie osób z niepełnosprawnościami. Są to bardzo istotne informacje, ponieważ to właśnie na etapie szkoły podejmujesz decyzje o swojej przyszłości. Możliwości rozwoju ilustruje poniższy schemat.

Rysunek. Możliwości rozwoju edukacyjno-zawodowego.

Źródło: Opracowanie własne.

UWAGA! ZASTANÓW SIĘ

CZY PAMIĘTASZ:

1. JAKIE SĄ ZAŁOŻENIA TEORII UCZENIA SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE?
2. JAKIE ZNASZ RODZAJE I TYPY KOMPETENCJI?
3. WYMIENŃ SWOJE KLUCZOWE UMIEJĘTNOŚCI ZGODNIE Z TEORIĄ MARKA L. SAVICKASA.
4. W JAKI SPOSÓB EDUKACYJNE FORUM KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH MOŻE POMÓC CI W PODEJMOWANIU DECYZJI ZWIĄZANYCH Z TWOJĄ ŚCIEŻKĄ EDUKACYJNĄ I ZAWODOWĄ?
5. JAKIE MASZ MOŻLIWOŚCI ROZOWJU EDUKACYJNO-ZAWODOWEGO?

3

Rozdział

**Co świadomy uczeń
powinien wiedzieć
o specjalnych
potrzebach edukacyjnych?**

Czytając rozdział trzeci dowiesz się:

- ✓ *Czym są zdolności, jakimi cechami charakteryzuje się uczeń zdolny.*
- ✓ *Poznasz różne typy zdolności i ich wpływ na Twoje zainteresowania oraz czynności, jakie lubisz wykonywać.*
- ✓ *Poznasz definicję i rodzaje niepełnosprawności.*
- ✓ *Dowiesz się, jak korzystać z materiałów metodycznych jako osoba niepełnosprawna.*

Uwaga! Czytając ten rozdział, być może będziesz potrzebował pomocy osoby dorosłej, aby w pełni zrozumieć zawarte w nim treści.

Uczeń o specjalnych potrzebach edukacyjnych:

Uczeń zdolny

O uczniach zdolnych będziemy mówić tu w odniesieniu do osób przejawiających wysoki poziom zdolności ogólnych, czyli inteligencji przewyższającej swoich rówieśników, bądź posiadających jakąś zdolność specjalną w sferze działalności umysłowej, np. w odniesieniu do matematyki i nauk ścisłych, do języków, humanistyki lub w innych zakresach, np. artystycznych, technicznych, sportowych i motorycznych, czy społecznych.

Zdolności można zdefiniować jako różnice indywidualne, które sprawiają, że przy jednakowej motywacji i uprzednim przygotowaniu, poszczególni ludzie osiągają w porównywalnych warunkach zewnętrznych niejednakowe rezultaty w uczeniu się i działaniu.⁴ Zdolności mogą być rozumiane jako sprawniejsze wykonywanie określonych czynności w stosunku do innych, wrodzone predyspozycje do wykonywania określonych działań lub jako uwarunkowane wewnątrznie i najczęściej wrodzone możliwości sprawnego działania - w sensie określonych predyspozycji i postawy⁵.

Najprostszy podział wyróżnia: zdolności ogólne, których wyznacznikiem jest przede wszystkim inteligencja i myślenie, a także spostrzeganie, zapamiętywanie (wyuczalność), wyobraźnia, sprawność ruchowa (zręczność), wrażliwość emocjonalna oraz zdolności specjalne, związane z określoną dziedziną (lub dziedzinami).

Przykładowy podział zdolności specjalnych jest następujący: organizacyjne, poznawcze, produkcyjne, artystyczne, wychowawcze, opiekuńcze, usługowe, porządkowe, sportowe, przy czym w ich obrębie również występuje duże zróżnicowanie⁶. Według innego podziału: muzyczne, plastyczne, techniczne, językowe i literackie, matematyczne, przyrodnicze i twórcze.

Uczniów zdolnych charakteryzują dwie podstawowe cechy:

- ponadprzeciętne osiągnięcia
- potencjalne zdolności do ponadprzeciętnych osiągnięć

⁴ T. Tomaszewski, (red.), Psychologia. Warszawa 1977.

⁵ D. Czelakowska, Inteligencja i zdolności twórcze dzieci w początkowym okresie edukacji. Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2007.

⁶ W. Szewczuk, Psychologia. WSiP, Warszawa 1990.

Obok zdolności wpływ na osiągnięcia ma także:

- osobowość
- motywacja i stopień zaangażowania w różnego rodzaju działania
- warunki życia
- aktywność ucznia

Warto, abyś zdał sobie sprawę, że często zdolności nie idą w parze z bardzo dobrymi ocenami w szkole.

W poniższej tabeli przedstawiam charakterystykę ucznia zdolnego.

Po zapoznaniu się z poniższą tabelą zastanów się, które z poniższych cech posiadasz? Pomyśl również, jak wykorzystujesz je na co dzień.

Tabela. Charakterystyka ucznia zdolnego.

L.P.	UCZEŃ ZDOLNY - CHARKATERYSTYKA
1	<ul style="list-style-type: none">• Uczy się szybciej od rówieśników
2	<ul style="list-style-type: none">• Osiąga wysokie, często wybitne wyniki z jakiegoś określonego obszaru• Uzyskuje wysokie, wybitne osiągnięcia w olimpiadach, konkursach, zawodach sportowych itp.
3	<ul style="list-style-type: none">• Z łatwością opanowuje szerszy zakres materiału
4	<ul style="list-style-type: none">• Jest dociekliwy• Uczy się poprzez doszukiwanie się związków przyczynowo - skutkowych• Swobodnie zestawia wiadomości• Sięga po dodatkowe informacje• Łatwo posługuje się językiem danej dyscypliny
5	<ul style="list-style-type: none">• Czyta dużo i chętnie zgłębiając interesującą go dyscyplinę
6	<ul style="list-style-type: none">• Świadomie kreuje rozwiązywanie problemów• Świadomie kieruje własnymi procesami umysłowymi
7	<ul style="list-style-type: none">• Posiada urozmaicone cele uczenia się i zaspakajania własnej ciekowości• Zależy mu na nagrodach• Lubi rywalizować
8	<ul style="list-style-type: none">• Posiada szeroki zakres uwagi, jest wytrwały i skoncentrowany na obszarze, który go interesuje i nurtuje
9	<ul style="list-style-type: none">• Posługuje się bogatym słownictwem, zarówno pod względem jakościowym, jak i ilościowym
10	<ul style="list-style-type: none">• Ma wysoką motywację do działania w obszarze związanym z jego zainteresowaniami
11	<ul style="list-style-type: none">• Szybko uczy się na pamięć• Wnikliwie obserwuje• Posiada niezwykłą wyobraźnię• Ma łatwość w przyswajaniu i rozumieniu symboli abstrakcyjnych
12	<ul style="list-style-type: none">• Ma liczne zainteresowania• Lubi korzystać z różnych źródeł informacji
13	<ul style="list-style-type: none">• Charakteryzuje się wyższym poziomem wiary we własne możliwości
14	<ul style="list-style-type: none">• Charakteryzuje się ponadprzeciętnym poczuciem humoru

Źródło: Opracowanie własne.

W poniższej tabeli przedstawiam zdolności, jakie wymienia Howard Gardner, oraz przykładowe zawody, w których dany typ inteligencji jest szczególnie przydatny. Zachęcam Cię do przeanalizowania poniższej tabeli.

Na podstawie poniższej tabeli zastanów się, które typy inteligencji charakteryzują Ciebie?

Tabela. Inteligencje wielorakie wg. H. Gardniera.

Inteligencja	Cechy osób	Szczególnie potrzebna w zawodach
Językowa	Osoby, które mają rozwiniętą inteligencję językową lubią czytać, słuchać, pisać, opowiadać, przemawiać. Lubią zabawy ze słowami, nie mają problemów z ortografią. Często są systematyczne i uporządkowane.	sprzedawca, kelner, poeta, przedstawiciel handlowy, dziennikarz, copywriter, pisarz, polityk, tłumacz, korektor
Matematyczno-logiczna	Osoby, które mają rozwiniętą inteligencję logiczno-matematyczną lubią liczyć, rozwiązywać zagadki logiczne, eksperymentować, wyciągać wnioski. Często uczą się poprzez robienie notatek, schematów. Są to osoby : <ul style="list-style-type: none"> • zorganizowane • systematyczne • dokładne • potrafiące myśleć abstrakcyjnie 	mechanik samochodowy, kucharz, prawnik, detektyw, księgowy, bankier, statystyk, analityk, informatyk, architekt, inżynier
Wizualno-przestrzenna	Osoby, które mają rozwiniętą inteligencję wizualno-przestrzenną, lubią rysować, nie mają problemów z czytaniem map, wykresów, schematów, tabel, mają dobre wyczucie koloru. Są to osoby, które myślą obrazowo, robią notatki w formie rysunków i wykresów. Osoby te myślą używając wyobraźni i obrazów. Są wrażliwe na otaczające przedmioty, kolory i wzory, lubią rysować, rzeźbić i wytwarzać używając kolorów i różnego typu materiałów.	krawcowa, dekorator wnętrz, cukiernik, malarz, architekt
Kinestetyczna	Osoby, które mają rozwiniętą inteligencję ruchową lubią prace ręczne, prace mechaniczne. Najchętniej uczą się poprzez wykonywanie konkretnych zadań. Zapamiętują wtedy, gdy same coś wykonają, a nie wtedy, gdy o tym przeczytają lub ktoś im to pokaże. Mają szybki refleks, ale nie lubią siedzieć zbyt długo w jednym miejscu.	fryzjer, kucharz, cukiernik, mechanik
Muzyczna	Osoby, które mają rozwiniętą inteligencję muzyczną są wrażliwe na muzykę i dźwięki, ton głosu. Często uczą się poprzez słuchanie. Chętnie słuchają muzyki. Zdecydowanie preferują lektury w formie audiobooków. Uczą się języków obcych ze słuchu.	osoby zajmujące się nagłośnieniem, muzycy
Przyrodnicza	Osoby, które mają rozwiniętą inteligencję przyrodniczą, lubią pracę na świeżym powietrzu. Wszystko co jest związane z ekologią i ochroną środowiska ma dla nich duże znaczenie.	rolnik, ogrodnik, florysta, zootechnik, weterynarz, dietetyk

	Często lubią pracę związaną z hodowlą zwierząt lub uprawą roślin.	
Interpersonalna	Osoby, które mają rozwiniętą inteligencję interpersonalną lubią być z ludźmi, chętnie uczestniczą w zajęciach grupowych, łatwo dogadują się z innymi. Szybko odgadują intencje innych osób, potrafią rozwiązywać konflikty, łatwo nawiązują kontakty, dobrze prowadzą negocjacje.	sprzedawca, przedstawiciel handlowy, kelner, wszystkie zawody związane z usługami
Intrapersonalna	Osoby, które mają rozwiniętą inteligencję intrapersonalną mają dobrze rozwiniętą intuicję. Nie potrzebują motywacji do działania z zewnątrz, same wiedzą, co i dlaczego chcą robić. Mają dużą wiedzę na temat samego siebie, potrafią nazwać swoje cele, aspiracje, plany, mocne strony, ale także ograniczenia. Są refleksyjne, często preferują pracę samodzielną.	pisarz, poeta, kompozytor, scenarzysta, psychiatra, psycholog, pedagog, etyk, ksiądz

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bazan, K., Mitura-Cegłowska, M. (2014). *Poradnik dla Klienta*.

Zwracam Twoją uwagę, że korzystając z materiałów powstałych w ramach projektu „**Edukacyjne Forum Kwalifikacji Zawodowych**”, jako Uczeń zdolny uzyskasz informacje na temat dalszego, wszechstronnego rozwoju. Wykorzystując różne narzędzia i techniki pracy, optymalizujesz swoje działania. Współpracując z nauczycielem, czy doradcą zyskujesz możliwość dalszego rozwoju zgodnie ze swoimi zdolnościami.

Uczeń o specjalnych potrzebach edukacyjnych:

Uczeń niepełnosprawny

Jeśli jesteś osobą niepełnosprawną, zapewne zainteresują Cię informacje, które znajdziesz w tej części poradnika.

Poniżej prezentuję definicję osoby niepełnosprawnej, zawierającą kryteria zawodowe, jakie określiła i przyjęła Międzynarodowa Organizacja Pracy w swojej *Konwencji i Zaleceniu dotyczącym rehabilitacji zawodowej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* z 1983 roku. Brzmi ona następująco: *Osobą zawodowo niepełnosprawną jest jednostka, której szanse uzyskania, utrzymania i awansu we właściwym zatrudnieniu są poważnie ograniczone na skutek fizycznej lub psychicznej niepełnosprawności oficjalnie orzeczonej.*⁷

W literaturze najczęściej uwzględnia się trojaki rodzaj kryteriów uznawania kogoś za osobę niepełnosprawną, rozpatrując istotę niepełnosprawności, w odchyleniu od normalnego poziomu funkcjonowania na tych trzech poziomach. Podaje je też *Konwencja Międzynarodowej Organizacji Pracy* z 1983 roku:

- **biologiczne** (stan zdrowia), czyli uszkodzenie anatomiczne jak i czynnościowe struktury narządów, powodujące naruszenie lub obniżenie sprawności funkcjonowania tychże

⁷ Poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych Materiały dla szkolnego doradcy zawodowego Grażyna Sołtysińska; Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej Warszawa 2010.

narządów oraz całego organizmu, z uwagi na to, że wszystkie jego czynności są wzajemnie uwarunkowane i skoordynowane,

- **zawodowe** – ocena zdolności do podjęcia i wykonywania zatrudnienia, na podstawie której dokonywana jest diagnoza, czy dana jednostka dysponuje potencjalnymi możliwościami i sprawnościami, niezbędnymi do zaangażowania się w proces pracy,
- **społeczne** – (zdolność do samodzielnej egzystencji i pełnienia ról społecznych), wskazując na konsekwencje tego uszkodzenia i obniżenie sprawności w różnych sferach życia oraz relacje danej osoby ze środowiskiem, w którym żyje i działa.⁸

Jeśli jesteś osobą niepełnosprawną, to zwracam Twoją uwagę, że poradnictwo zawodowe w pracy z uczniem niepełnosprawnym powinno koncentrować się szczególnie i wspierać dwa obszary:

- pomoc w uświadomieniu sobie przez osobę niepełnosprawną ograniczeń, które wynikają z funkcjonowania jego organizmu
- skoncentrowanie się na mocnych stronach osobowości, zasobach i na możliwościach osiągnięcia sukcesów w obszarach, w których osoba radzi sobie dobrze, a które są być może zgodne z jej zainteresowaniami.

Zastanów się, czy akceptujesz własną niepełnosprawność, czy jesteś świadom/a ograniczeń, jakie ona powoduje? Nieakceptowanie swojej niepełnosprawności jest poważnym problemem dla wielu osób i może znacznie utrudniać pracę w zakresie poradnictwa zawodowego.

Czy masz świadomość, że uczeń niepełnosprawny, to uczeń z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, wydanym z racji niepełnosprawności. Przepisy podają katalog dziewięciu niepełnosprawności, uprawniających do uzyskania orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

Podstawa prawna rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1113).

Dla uczniów z chorobami przewlekłymi (np. cukrzyca, epilepsja), z chorobami psychicznymi, z zaburzeniami zachowania nie wydaje się orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego. Obejmowane są natomiast w szkole pomocą psychologiczno-pedagogiczną, organizowaną zgodnie z przepisami *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 532)*, o czym myślę warto wspomnieć w obydwu poradnikach.

⁸ Poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych Materiały dla szkolnego doradcy zawodowego Grażyna Sołtyśńska; Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej Warszawa 2010.

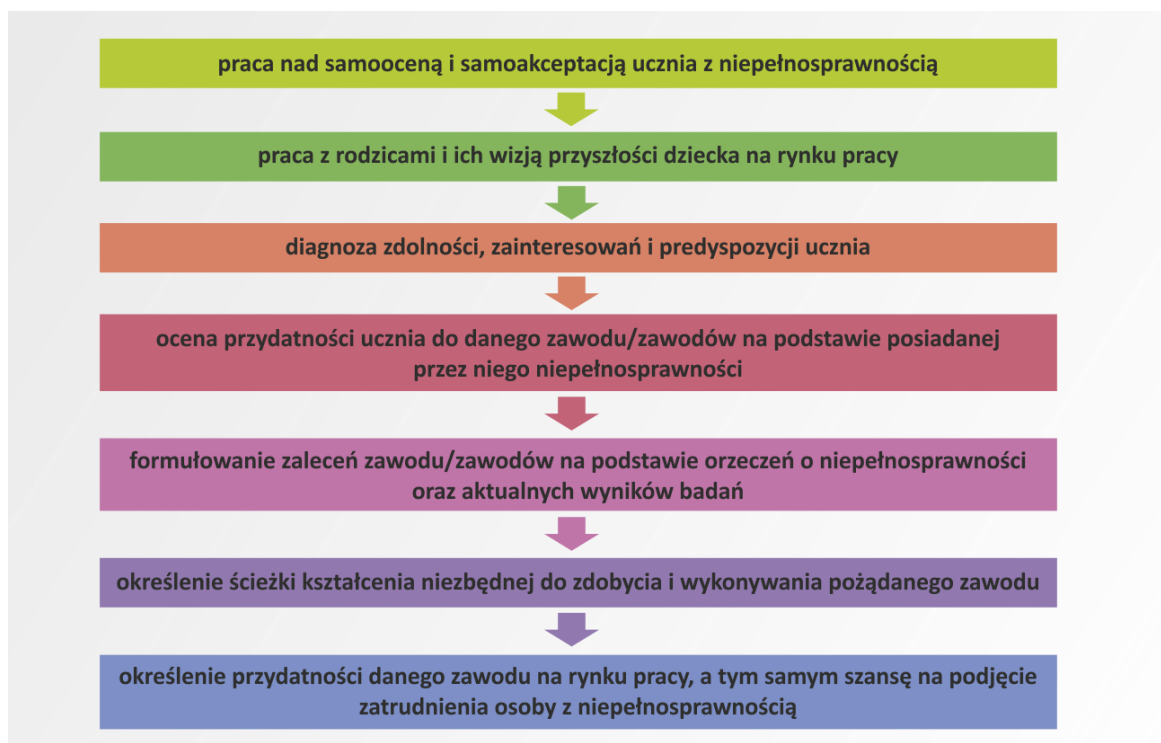
Na podstawie poniższej tabeli i grupy niepełnosprawności, jaką posiadasz oraz korzystając z materiałów powstałych w ramach projektu Edukacyjne Forum Kwalifikacji Zawodowych, zastanów się, jakie czynności zawodowe możesz brać pod uwagę?

Tabela. Pięć grup niepełnosprawności.

GRUPA	RODZAJ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	UWARUNKOWANIA
I	Osoby z niepełnosprawnością motoryczną	<ul style="list-style-type: none"> osoby niewidome i słabowidzące osoby niesłyszące i słabosłyszące osoby głuchoniewidome
II	Osoby z niepełnosprawnością fizyczną	<ul style="list-style-type: none"> osoby z uszkodzonym narządem ruchu osoby z przewlekłymi schorzeniami narządów wewnętrznych
III	Osoby z niepełnosprawnością sprzężoną i osoby z niepełnosprawnością intelektualną	<ul style="list-style-type: none"> osoby umysłowo upośledzone z niesprawnością intelektualną
IV	Osoby z niepełnosprawnością psychiczną	<ul style="list-style-type: none"> osoby psychicznie chore z zaburzeniami osobowości i zachowania <p>W 1968 r. Światowa Organizacja Zdrowia przyjęła klasyfikację, obowiązującą także w Polsce, która za kryterium podziału upośledzenia umysłowego uznaje iloraz inteligencji (I.I.). Klasyfikacja ta wprowadziła podział na cztery stopnie upośledzenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lekki (iloraz inteligencji 50 – 75) - umiarkowany (iloraz inteligencji 35 – 50) - znaczny (iloraz inteligencji 20 – 35) - głęboki (iloraz inteligencji 0 – 20)
V	Osoby z niesprawnością złożoną	<ul style="list-style-type: none"> osoby objęte więcej niż jedną niepełnosprawnością. Wystąpić tu mogą połączenia (współwystępowanie) różnych wymienionych wyżej niepełnosprawności, np.: osoba niedowidząca z upośledzeniem umysłowym, osoba z uszkodzonym narządem ruchu i z zaburzeniami słuchu

Źródło: Opracowanie własne.

Zachęcam Cię również do zapoznania się z zadaniami poradnictwa zawodowego w odniesieniu do osób niepełnosprawnych:

Rysunek. Zadania poradnictwa zawodowego w pracy z uczniem z niepełnosprawnościami.

Źródło: Opracowanie własne.

Jak widzisz, poradnictwo zawodowe to nie tylko określenie ścieżki kształcenia, czy przydatności danego zawodu na rynku pracy, ale także wsparcie osoby z niepełnosprawnością w podejmowaniu decyzji co do swojej przyszłości edukacyjnej i zawodowej. Kompleksowa praca z doradcą to także, jak widzisz, praca nad wzmocnieniem Twojej samooceny i wiary w możliwości.

Jeśli jesteś uczniem niepełnosprawnym, na pewno zainteresuje Cię, że według rozporządzenia w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie, uczniowi niepełnosprawnemu szkoła jest zobowiązana zapewnić:

- obowiązkowe zajęcia edukacyjne
- dodatkowe zajęcia edukacyjne
- zajęcia specjalistyczne wspomagające rozwój
- realizację zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego
- odpowiednie warunki do nauki, w tym sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne
- realizację programu nauczania i wychowania z wykorzystaniem odpowiednich form i metod pracy
- zajęcia rewalidacyjne
- integrację ze środowiskiem rówieśniczym

- pomoc rodzicom w zakresie doskonalenia umiejętności niezbędnych we wspieraniu dziecka niepełnosprawnego.⁹

Zwracam Twoją uwagę, że materiały metodyczne projektu „Edukacyjne Forum Kwalifikacji Zawodowych” spełniają najwyższe standardy jeśli chodzi o zawartość informacji pod kątem osób z niepełno-sprawnościami.

Każda Karta Kwalifikacji zawiera szczegółowe informacje o danym zawodzie, które w sposób bezpośredni dają informację osobie niepełnosprawnej na temat środowiska pracy, wymagań i przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania danego zawodu. Poniżej przedstawiam przykładowe Karty Kwalifikacji.

B.32 ORGANIZACJA ROBÓT ZWIĄZANYCH Z BUDOWĄ I UTRZYMANIEM DRÓG I OBIEKTÓW B

OPIS KWALIFIKACJI

W celu kształcenia uzyskuje się wiedzy i umiejętności z zakresu:

- rodzajów materiałów budowlanych i maszyn
- bezpieczeństwa pracy
- posługiwania się dokumentacją projektową i podstaw geologii
- prowadzenia książki dróg i obiektów mostowych oraz dokumentacji ewidencyjnej
- kolejnych czynności wykonywanych podczas budowy dróg
- posługiwania się planami zagospodarowania przestrzennego

CZYNNOŚĆ ZAWODOWE

Zdobycie kwalifikacji sprawnia do:

- doboru materiałów i maszyn budowlanych
- dostarczenia maszyn na teren inwestycji oraz zabezpieczenia
- organizowania i nadzorowania prac budowlanych
- wyznaczania objazdów i zabezpieczenia ich dla użytkowników
- kontroli oraz oceny stanu nawierzchni
- kwalifikacji inwestycji do remontu, doboru materiałów oraz koordynacji prac
- transportu materiałów i urządzeń
- zabezpieczenia terenu i sporządzania planu prac

WARUNKI PRACY

- czas pracy: szczytowej 8 godzin dziennie
- stój roboczy/służbowy: wymagany – ubranie ochronne
- środowisko pracy: praca w zespole, obsługa specjalistycznego sprzętu
- charakter pracy: praca fizyczna
- miejsce wykonywania pracy: na otwartej przestrzeni
- czynniki szkodliwe: hałas, narazenie na zmienne warunki atmosferyczne
- narzędzia, urządzenia wykorzystywane w pracy: koparki, dźwigi, walce drogowe, profilarki tłuczni, pługi czołowe i boczne

MOŻLIWE MIEJSCA ZATRUDNIENIA

miękkie węzły budowlane, firmy budowlane, biura projektowe, firmy zajmujące się remontem i konserwacją dróg i obiektów mostowych

CECHY DOBREGO PRACOWNIKA:

- pracowitość, sumienność, punktualność
- odpowiedzialność za powierzone obowiązki
- samodzielność, umiejętność organizacji pracy
- umiejętność pracy w zespole, komunikatywność
- zaangażowanie, konsekwencja, zdecydowanie
- spostrzegawczość, koncentracja
- podporządkowanie się regułom i normom
- odporność na stres
- ambicja, chęć zdobywania wiedzy

DODATKOWE PRZYDATNE UMIEJĘTNOŚCI:

- posiadanie prawa jazdy na samochody ciężarowe i maszyny drogowe
- dbałość o bezpieczeństwo pracy
- zainteresowania techniczne i mechaniczne
- wyobraźnia przestrzenna

WYMAGANIA ZDROWOTNE:

- ogólnie dobry stan zdrowia
- siła fizyczna

PRZECIWWSKAZANIA ZDROWOTNE:

- zaburzenia równowagi
- łęk wysokości
- zaburzenia dużego stopnia kończyn dolnych i średniego lub dużego stopnia kończyn górnych
- choroby układu krążenia
- ogólna niska sprawność fizyczna
- upośledzenie umiarkowane i lekkie

ŚCIEŻKI UZYSKANIA I POTWIERDZANIA KWALIFIKACJI ORAZ MOŻLIWOŚCI DALSZEGO KSZTAŁCENIA

Gimnazjum

Technikum – 4 lata
Egzaminy potwierdzające kwalifikacje B.2, B.32, B.33

Technik drogownictwa

Kwalifikację B.32 można uzyskać na Kwalifikacyjnym Kursie Zawodowym (260 h)

PO ZDANIU EGZAMINU MATURALNEGO ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ KONTYNUOWANIA NAUKI MIĘDZY INNYMI NA STUDIACH WYŻSZYCH. PRZYKŁADOWE KIERUNKI ZWIĄZANE Z KWALIFIKACJĄ: Budownictwo, Architektura, Urbanistyka, Inżynieria środowiska, Projektowanie, Zarządzanie

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

⁹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i ośrodkach (ze zmianami z 28 sierpnia 2012r.).

Z.23 ZARZĄDZANIE DZIAŁANAMI RATOWNICZYMI

OPIS KWALIFIKACJI
W celu uzyskania uzyskuje się wiedzę i umiejętności z zakresu:

- znajomości materiałów i konstrukcji budowlanych, instalacji użytkowych
- określenia wymagań ewakuacyjnych w różnych obiektach, rozdzielenia oraz wyznaczenia tras zagrożonych wybuchem
- identyfikowania zagrożeń pożarowych i kierowania działaniami ratowniczymi
- sprawnego postępowania się dokumentacją zagrożonych obiektów, przepisami i instrukcjami dotyczącymi bezpieczeństwa przeciwpożarowego

CZYNNOŚCI ZAWODOWE
Zdobycie kwalifikacji uprawnia do:

- pełnienia służby w jednostkach organizacyjnych państwowej straży pożarnej
- realizowania zadań związanych z organizowaniem i prowadzeniem akcji ratowniczych w przypadku pożarów, katastrof komunikacyjnych i budowlanych, klęsk żywiołowych, zagrożeń związanych z toksycznymi środkami przemysłowymi
- organizowania toku służby w jednostce
- realizowania planu szkolenia oraz zawodowego doskonalenia załogi
- realizowania zadań związanych ze sprawami kadrowymi-finansowymi

WARUNKI PRACY

- czas pracy: praca zmianowa 24 godzin pracy i 48 godzin wypoczynku (praca dyspozytorska i dowodzący załogą)
- stojący robocizny/hulzbwoy: hełm, mundur, pas, rękawice asekuracyjne, buty specjalne, buty gumowe
- słobowosko pracy: głównie praca zespołowa
- charakter pracy: praca fizyczna i umysłowa
- miejsce wykonywania pracy: na wolnym powietrzu (pożary lasów, katastrofy komunikacyjne), w budynkach (pożary, ewakuacja ludzi)
- czynniki szkodliwe: skrajnie niebezpieczne warunki, wysoka temperatura, możliwość zatrucia dymem, ryzyko upadku z wysokości, duże obciążenie fizyczne i psychiczne
- narzędzia, urządzenia wykorzystywane w pracy: topór, drabina, sprzęt gaśniczy, samochód strażacki, butla z tlenem

CECHY DOBREGO PRACOWNIKA:

- przebiełość, sumienność, punktualność
- odpowiedzialność za powierzone obowiązki
- samodzielność, umiejętność organizacji pracy
- umiejętność pracy w zespole, komunikatywność
- zaangażowanie, konsekwencja, zdecydowanie
- spokojność, koncentracja
- podporządkowanie się regułom i normom
- odporność na stres
- ambicja, chęć zdobywania wiedzy

WYMAGANIA ZDROWOTNE:

- bardzo dobra sprawność fizyczna i kondycja
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek
- dobry wzrok, słuch i powonanie

PRZECIWSKAZANIA ZDROWOTNE:

- skłonność do alergii na środki chemiczne
- zaburzenia sprawności kończyn górnych i dolnych
- problemy z rozróżnianiem barw
- epilepsja
- depresja
- upośledzenie umysłowe

DODATKOWE PRZYDATNE UMIEJĘTNOŚCI:

- odwaga, wytrwałość, szybkość oraz trafność w podejmowaniu decyzji w sytuacjach kryzysowych, chęć pomagania innym
- prawa jazdy kategorii B, C, uprawnienia ratownika medycznego, posiadanie uprawnień z obsługi ciężkiego sprzętu, uprawienia pilotażownika

„Zawód polecam osobom zdeterminowanym i gotowym na trud jego wykonywanie. Jeżeli ktoś wie, że chce ratować ludzi czuje powołanie w tym kierunku. To jedno wada tego zawodu nie będzie dla niego przeszkodą. Ja, gdybym znow miał możliwość wyboru zawodu, również zdecydowałbym się na zawód technika pożarnictwa. Specyfika tego zawodu powoduje, że zawsze będzie on potrzebny i uszanowany.”
Paweł, technik pożarnictwa

ŚCIEŻKI UZYSKANIA I POTWIERDZANIA KWALIFIKACJI ORAZ MOŻLIWOŚCI DALSZEGO KSZTAŁCENIA

Wzrost kwalifikacji:

- Licjum Ogólnokształcące - 3 lata / Technikum - 4 lata
- Szkola Pożarnicza - 2 lata (wymagane: matury z fizyki i chemii)
- Technik pożarnictwa

Kwalifikację Z.23 można uzyskać na Kwalifikacyjnym Kursie Zawodowym (650 h)

Ważna informacja: Szkoła Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej znajduje się w Warszawie, Częstochowie, Poznaniu, Krakowie, Bydgoszczy. Aby rozpocząć naukę w Szkole Aspirantów Pożarnictwa, należy przejść specjalistyczne badania lekarskie w poradniach Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz teści sprawności fizycznej.

PO ZDANIU EGZAMINU MATURALNEGO ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ KONTYNUOWANIA NAUKI MIĘDZY INNYMI NA STUDIACH WYŻSZYCH. PRZYKŁADOWE KIERUNKI ZWIĄZANE Z KWALIFIKACJĄ: Inżynieria bezpieczeństwa, Bezpieczeństwo wewnętrzne, Studia podyplomowe: Bezpieczeństwo i higiena pracy, Logistyka w bezpieczeństwie kraju (URK), Ratownictwo chemiczne.

MOŻLIWE MIEJSCA ZATRUDNIENIA

Jednostki straży pożarnej, ośrodki szkolenia pożarniczego i przeciwpożarowego, jednostki administracji państwowej, jednostki samorządu terytorialnego, instytucje posiadające dział ochrony przeciwpożarowej

KAPITAŁ LUDZKI
Kierunek: Technicy

EuroForum

GRE
Ciepłota, Bezpieczeństwo, Innowacja

UNIA EUROPEJSKA
Kierunek: Technicy

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

KAPITAŁ LUDZKI
Kierunek: Technicy

EuroForum

GRE
Ciepłota, Bezpieczeństwo, Innowacja

UNIA EUROPEJSKA
Kierunek: Technicy

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Każdy quiz zawiera informację dla osób korzystających z czytnika ekranu NVDA, czy dany quiz jest dostosowany zgodnie z normą WCAG.

NVDA to czytnik ekranu (ang. screenreader) dla systemu Microsoft Windows. Dzięki wbudowanej obsłudze syntezy mowy oraz brajla, pozwala osobom niewidomym i niedowidzącym korzystać z komputera pracującego w oparciu o systemy operacyjne Windows bez konieczności ponoszenia większych kosztów niż te, które ponoszą osoby widzące. Program jest dostępny za darmo. Można go pobrać z oficjalnej strony internetowej www.nvda.pl. Można tam również znaleźć więcej szczegółowych informacji na temat produktu. Norma WCAG2.0 (Web Content Accessibility Guidelines) (w tłumaczeniu na język polski: Wytyczne dotyczące ułatwień w dostępie do treści publikowanych w Internecie) to dokument, który zawiera wskazówki na temat tego, jak budować serwisy internetowe dostępne dla wszystkich. W WCAG szczególnie ważna jest dostępność informacji dla osób z niepełnosprawnościami, ze szczególnym uwzględnieniem osób niewidomych i niedowidzących. Norma WCAG jest również zbiorem zasad, którymi powinni kierować się twórcy serwisów internetowych, aby były one maksymalnie dostępne.

Od 15 października 2012 roku wytyczne WCAG w wersji 2.0 zyskały status międzynarodowej normy ISO/IEC 40500:2012

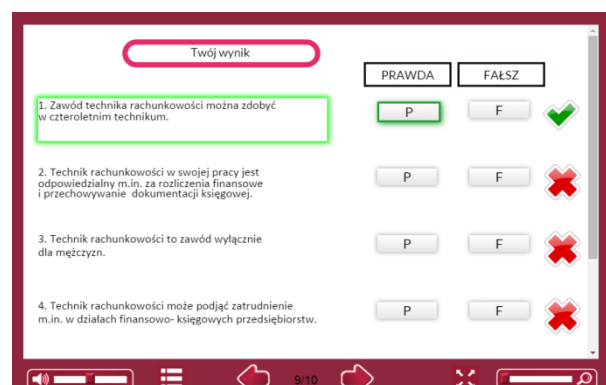
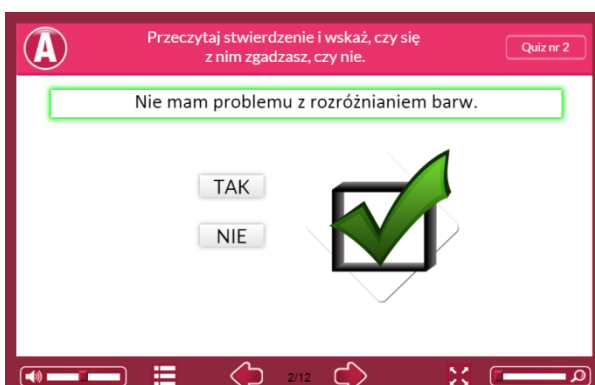
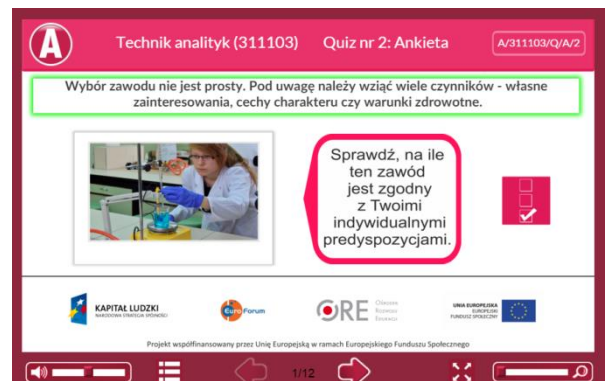
Uzyskujemy następujące rodzaje informacji:

- 1) Gdy quiz nie jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, otrzymujemy informację o braku możliwości rozwiązania go za pomocą klawiatury i czytnika ekranu,
- 2) Gdy quiz jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, istnieje możliwość odsłuchania nagrania audio z instrukcją, w jaki sposób za pomocą klawiatury i czytnika ekranu NVDA możemy poruszać się po danym ćwiczeniu.

W quizach, które są dostosowane do normy WCAG, każdy element quizu niezbędny do jego prawidłowego zrozumienia i wykonania, ma przypisany tekst alternatywny, który po najechnaniu na dany element klawiszem TAB jest automatycznie czytany przez czytnik ekranu. Kolejność elementów podświetlanych i czytanych przez czytnik jest ustawiona w taki sposób, aby logicznie można było poruszać się po elementach ekranu i stronach quizu. Uwzględnione są elementy wewnątrz quizu, jak również przyciski nawigacji pozwalające poruszać się między poszczególnymi ekranami.

Projekty, które zostały dostosowane do normy WCAG to:

- 1) Ankieta (194 quizy)
- 2) Prawda/fałsz (194 quizy)
- 3) Co (nie)pasuje (154 quizy)

Zwracam Twoją uwagę, że poradnictwo zawodowe uczniów niepełnosprawnych, uwzględniające problematykę medyczną, jest bardzo trudne z uwagi na dużą dynamikę zmian w stanie zdrowia jakie mogą u Ciebie zachodzić, szczególnie w wieku młodzieńczym. Dlatego bardzo ważna jest tu stała

współpraca ucznia niepełnosprawnego, rodziców, doradcy i nauczycieli z ośrodkiem medycyny pracy, lekarzem orzecznikiem na każdym z etapów podejmowania decyzji co do Twojej dalszej ścieżki edukacyjnej.

O przydatności zdrowotnej do danego zawodu decyduje:

- **Diagnoza** , czyli ocena aktualnego stanu zdrowia
- **Prognoza**, czyli przewidywanie ewentualnych pozytywnych lub negatywnych zmian w funkcjonowaniu organizmu

Jeśli jesteś osobą niepełnosprawną, powinieneś zdawać sobie sprawę z tego, że to od rodzaju posiadanej przez Ciebie niepełnosprawności zależy, czy jest możliwość podjęcia zatrudnienia w wybranym przez Ciebie zawodzie.

Poniżej opisuję przykładowe możliwości zatrudnienia i przeciwwskazania do zatrudnienia w zależności od rodzaju niepełnosprawności.

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE RUCHOWO:

1. Uszkodzenie kończyn górnych:

- Zawody o charakterze umysłowym i prace fizyczne, jeśli są odpowiednio dobrane do możliwości wykonywania ich przez osobę zainteresowaną i jest możliwość adaptacji stanowiska pracy.

2. Uszkodzenie kończyn dolnych:

- Zawody i czynności możliwe do wykonywania w pozycji siedzącej, nie wymagające częstego przemieszczania się, bez możliwości wykonywania tzw. prac ciężkich.

3. Równoczesne uszkodzenie kończyn górnych i dolnych:

- Zawody i czynności o charakterze umysłowym.

OSOBY NIESŁYSZĄCE I SŁABOSŁYSZĄCE:

- Zawody i czynności o charakterze umysłowym, gdzie stanowisko pracy jest tak zorganizowane, że jest możliwa komunikacja, np. pisemna, z osobą niepełnosprawną.
- Zawody i czynności fizyczne, w zależności od stopnia uszkodzenia słuchu i przystosowania miejsca pracy.
- W przypadku osób niedosłyszących ważna jest możliwość rehabilitacji i zaopatrzenia się w dobry aparat słuchowy, który pomoże znieść bariery komunikacyjne.
- **Upośledzenie słuchu stanowi przeciwwskazanie do wykonywania zawodów wymagających stałych kontaktów z ludźmi, np. usługowych, oraz do pracy w hałasie, w przemyśle maszynowym, w pracach na wysokościach.**

OSOBY NIEWIDOME I SŁABOWIDZĄCE:

- Zawody i czynności o charakterze umysłowym i fizycznym np. masażysta, muzyk, prawnik, rehabilitant.
- Przy podejmowaniu decyzji co do ścieżki kształcenia ważne jest, czy stan wzroku ma charakter ustabilizowany, czy też pogarsza się.
- **Upośledzenie wzroku stanowi przeciwskazanie do wykonywania zawodów w których konieczne jest precyzyjne rozróżnianie szczegółów, np. monter urządzeń elektronicznych, pilot.**
- Średnia krótkowzroczność dopuszczalna jest w wielu zawodach, np. chemika, krawca, elektromechanika.

OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ:

W stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym:

- Możliwość zdobycia zawodu w specjalnych szkołach zawodowych, gdzie zdobywa się zawody o charakterze fizycznym np. krawiec, murarz, ślusarz.
- Zawody i zajęcia o charakterze wykonawczym.
- **Upośledzenie intelektualne stanowi przeciwskazanie do wykonywania pracy zawodowej, gdy osoba nie potrafi przestrzegać zasad określonych w regulaminie pracy oraz gdy nie potrafi zachować się właściwie w sytuacjach społecznych i nie radzi sobie z problemami pojawiającym się w codziennych sytuacjach życiowych.**

OSOBY Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI:

- Możliwość zatrudnienia osób z tego typu niepełnosprawnością zawsze musi być rozpatrywana indywidualnie ze względu na różnorodność zaburzeń psychicznych.
- Możliwość kształcenia i zatrudnienia mają osoby, u których, ostre objawy chorobowe ustąpiły, przez dłuższy okres są w stanie funkcjonować i zachowywać względnie normalnie i są pod stałą kontrolą rehabilitacyjno-leczniczą.

OSOBY Z PADACZKĄ/EPILEPSJĄ:

- **Przeciwskazaniem do podjęcia pracy u osób z epilepsją są zawody i zajęcia, gdzie niezbędne jest stałe natężenie uwagi, oraz gdzie nawet niewielkie zaburzenia świadomości mogą prowadzić do zagrożenia zdrowia lub życia osoby.**
- Osobom z epilepsją generalnie zaleca się wykonywanie zadań zawodowych spokojnych, niewywołujących stresu i zbędnego napięcia.

OSOBY Z AUTYZMEM I ZESPOŁEM ASPERGERA:

- Osobom z tego typu niepełnosprawnością zaleca się wykonywanie zawodów i czynności zawodowych wymagających dosadności i precyzji, rutynowych i powtarzalnych np. prace biurowe typu archiwizowanie danych, działania z zakresu IT.
- **Przeciwskazaniem do pracy u osób z autyzmem i zespołem Aspergera jest stan chorego, a także warunki pracy. Osoby z tego typu schorzeniami nie powinny**

pracować w hałasie, dużym stresie i zmiennych warunkach zadaniowych, gdyż może to wpłynąć na pogorszenie się ich stanu zdrowia.

OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ SPRZĘŻONĄ:

- **U osób z tego typu niepełnosprawnością, zawsze należy uwzględniać faktyczne możliwości psychofizyczne oraz możliwość dostosowania stanowiska pracy do możliwości danej osoby.**

Bardzo ważną umiejętnością nad którą chciałabym, abyśmy się teraz zastanowili, jest umiejętność przełamywania barier i różnorodnych trudności, które spotykają nas w życiu. Umiejętności te dotyczą wszystkich ludzi, jednak rzeczywiście osoby niepełnosprawne, w zależności od rodzaju niepełnosprawności i środowiska, w jakim żyją mogą spotykać więcej barier i trudności w realizacji swoich planów zawodowych.

Poniżej prezentuję trudności i okoliczności, z którymi mogą borykać się osoby niepełnosprawne.

Można je podzielić na:

- **trudności i okoliczności wewnętrzne (związane z postrzeganiem siebie)**
- **zewnętrzne (związane z czynnikami środowiska).**

Tabela. Trudności i okoliczności utrudniające ścieżkę edukacyjną i zawodową osób niepełnosprawnych.

Przeanalizuj tabelę poniżej i zastanów się, które z trudności dotyczą Ciebie? Co możesz zrobić, żeby się z nimi uporać, jakie rozwiązania możesz wprowadzić?

Trudności i okoliczności wewnętrzne - związane z postrzeganiem siebie	Trudności i okoliczności zewnętrzne – związane z czynnikami środowiska
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poczucie niskiej wartości z powodu choroby przekładające się na poczucie niskiej sprawczości: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Niska samoocena spowodowana samą świadomością choroby i ograniczeniami jakie powoduje. ➤ Bezsilność i poczucie niskiej sprawczości spowodowane świadomością choroby i ograniczeniami jakie powoduje. 2. Lęk przed nawrotem choroby: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Świadomość, że choroba może powrócić, jest tak duży, że osoba chora rezygnuje z jakiegokolwiek aktywności edukacyjnej czy zawodowej. ➤ Ważne aby zaakceptować chorobę i być aktywnym na tyle, na ile jest to możliwe. 3. Nieznajomość rynku pracy oraz technik poszukiwania pracy: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Brak wiedzy na temat funkcjonowania rynku pracy. ➤ Brak wiedzy na temat zasad poszukiwania pracy, przygotowywania dokumentów aplikacyjnych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Trudności komunikacyjne: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Miejsce zamieszkania oddalone od większego ośrodka miejskiego. ➤ Brak możliwości korzystania z przystosowanego transportu, który umożliwiłby dotarcie do szkoły/pracy. 2. Bariery architektoniczne: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Związane z nieprzystosowaniem miejsc publicznych do poruszania się dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi. 3. Stereotypowe przekonania dotyczące osób niepełnosprawnych: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Stereotypy funkcjonujące w społeczeństwie dotyczące osób z niepełnosprawnością.

Źródło: Opracowanie własne.

Każda decyzja, jaką podejmujemy, wymaga od nas odwagi, ale też przeanalizowania argumentów „za” i „przeciw”. Swoje przemyślenia możesz zapisać w postaci tabeli, którą znajdziesz poniżej. Wtedy łatwiej będzie Ci podjąć właściwą na tę chwilę decyzję.

Tabela. Podejmowanie decyzji.

Argumenty „za”	Argumenty „przeciw”
➤	➤
➤	➤
➤	➤

Źródło: Opracowanie własne.

PRACA WŁASNA

DO PRZEMYŚLENIA:

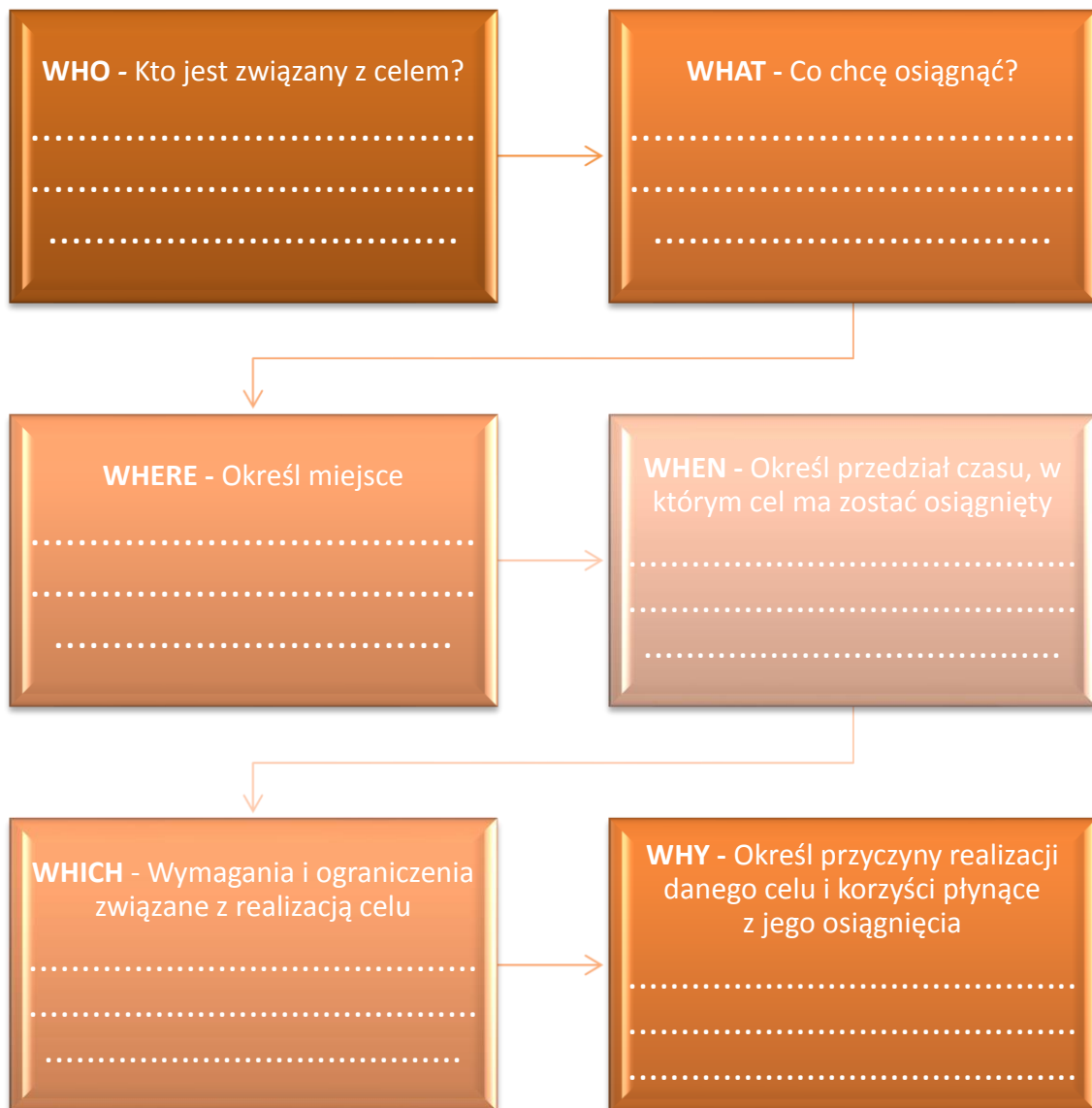
W celu skutecznego planowania swojej edukacji i kariery poniżej przedstawiam Ci bardzo ciekawe narzędzie, które pomoże Ci w planowaniu i podejmowaniu decyzji.

Narzędzie nazywa się **MODEL 6 W – 6 KROKÓW KONKRETYZACJI CELU**.

W ramach ćwiczenia określ swój cel:

Mój cel.....

Teraz opisz swój cel według schematu 6 kroków, odpowiadając na kolejne pytania:

Źródło: Opracowanie własne.

UWAGA ZASTANÓW SIĘ!

CZY PAMIĘTASZ:

1. JAKIE CECHY CHARAKTERYZUJĄ UCZNIA ZDOLNEGO?
2. JAKIE TYPY INTELIGENCJI WYRÓŻNIŁ H. GARDNER?
3. JAKIE SĄ GRUPY NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI?
4. JAKICH ZADAŃ ZAWODOWYCH NIE MOGĄ WYKONYWAĆ OSOBY NIEWIDOME?
5. WYMIENŃ TRUDNOŚCI I OKOLICZNOŚCI WEWNĘTRZNE JAKIE MOGĄ POJAWIĆ SIĘ W PROCESIE PODEJMOWANIA EDUKACJI ORAZ ZATRUDNIENIA?
6. NA CZYM POLEGA PRACA Z NARZĘDZIEM 6W?

Rozdział

4

**Rola zainteresowań
i motywacji
w procesie podejmowania
decyzji zawodowych**

Czytając rozdział IV dowiesz się:

- ✓ Czy powinieneś brać pod uwagę zainteresowania przy wyborze ścieżki edukacyjnej i zawodowej?
- ✓ Poznasz cztery obszary zainteresowań i przypisanych im zawodów wg Teorii Predigera.
- ✓ Dowiesz się, czym jest motywacja i dlaczego jest tak istotna w naszym życiu.

Rola zainteresowań w wyborze ścieżki kształcenia

Zastanówmy się nad rolą zainteresowań przy wyborze ścieżki kształcenia. Czy uważasz, że powinieneś brać pod uwagę swoje zainteresowania przy wyborze ścieżki edukacyjnej, a w późniejszym okresie życia, ścieżki zawodowej?

Nasze predyspozycje zawodowe łączą się z reguły z naszymi zainteresowaniami. Powinieneś pamiętać, że aby móc w przyszłości wykonywać swoją pracę z zadowoleniem, powinna ona łączyć się z Twoimi zainteresowaniami. Ważne jest więc, że podejmując decyzje o wyborze szkoły, czy zawodu, powinieneś w sposób świadomy brać pod uwagę swoje zainteresowania.

Pamiętaj o tym!

W identyfikacji Twoich zainteresowań i predyspozycji zawodowych może pomóc Ci doradca zawodowy lub nauczyciel.

Poniżej prezentuję Ci jedną z teorii, która w ciekawy sposób porządkuje świat zawodów.

D. Prediger zaproponował zredukowany do dwóch wymiarów model, tzw. **Mapę Świata Pracy** (*World-of-Work Map*). Mapę stanowi okrąg i wpisane w niego dwa wymiary. Wymiary te są zdefiniowane przez krańce: dane-idee, ludzie-rzeczy.

D. Prediger zdefiniował poszczególne krańce wymiarów w następujący sposób:

1. **DANE:** zapisywanie, weryfikowanie, obliczanie i organizowanie: faktów, liczb, zbiorów oraz procedur biznesowych.
2. **IDEE:** tworzenie, odkrywanie, integrowanie: wiedzy, teorii, nowych sposobów myślenia lub robienia czegoś.
3. **LUDZIE:** modyfikowanie lub wspieranie zachowań innych poprzez troszczenie się, usługi, motywowanie, kierowanie, przywództwo, sprzedaż.
4. **RZECZY:** posługiwanie się, naprawianie, użytkowanie: maszyn, narzędzi, istot żywych (zwierząt, roślin) oraz materiałów, takich jak: żywność, drewno, metal i inne

(Bajcar, Borkowska, Czerw, Gąsiorowska, Nosal, 2006).

Poniższa tabela zawiera GRUPY ZAWODÓW w podziale na cztery obszary. Jest tu 201 zawodów szkolnych w podziale na 4 wymiary (przedmioty pracy) wg D. Predigera.

Tabela. 201 zawodów .

Zapoznaj się z czterema wymiarami i przyporządkowanymi im zawodami. Czy w tabeli pojawił się Twój wymarzony zawód? Do jakiego wymiaru się zalicza?

Wymiar (przedmiot pracy)	Nazwa zawodu
Dane	Bibliotekarz
Dane	Monter elektronik
Dane	Technik prac biurowych
Dane	Technik administracji
Dane	Technik agrobiznesu
Dane	Technik analityk
Dane	Technik archiwista
Dane	Technik bezpieczeństwa i higieny pracy
Dane	Technik cyfrowych procesów graficznych
Dane	Technik drogownictwa
Dane	Technik ekonomista
Dane	Technik elektroniki i informatyki medycznej
Dane	Technik elektroradiolog
Dane	Technik informatyk
Dane	Technik księgarstwa
Dane	Technik logistyk
Dane	Technik rachunkowości
Dane	Technik spedytor
Dane	Technik technologii chemicznej
Dane	Technik teleinformatyk
Dane	Technik transportu drogowego
Dane	Technik tyfloinformatyk
Dane	Technik usług pocztowych i finansowych
Idee	Aktor cyrkowy
Idee	Aktor scen muzycznych
Idee	Animator kultury
Idee	Fotograf
Idee	Fototechnik
Idee	Muzyk
Idee	Plastyk
Idee	Tancerz
Ludzie	Asystent kierownika produkcji filmowej
Ludzie	Asystent osoby niepełnosprawnej
Ludzie	Higienistka stomatologiczna
Ludzie	Kelner
Ludzie	Opiekun medyczny
Ludzie	Opiekun osoby starszej
Ludzie	Opiekun w domu pomocy społecznej
Ludzie	Opiekunka dziecięca
Ludzie	Opiekunka środowiskowa
Ludzie	Ortoptystka
Ludzie	Pracownik pomocniczy obsługi hotelowej
Ludzie	Sprzedawca
Ludzie	Technik turystyki wiejskiej
Ludzie	Technik handlowiec
Ludzie	Technik hotelarstwa
Ludzie	Technik masażysta
Ludzie	Technik obsługi turystycznej
Ludzie	Technik pożarnictwa
Ludzie	Technik usług fryzjerskich

Ludzie	Technik usług kosmetycznych
Ludzie	Terapeuta zajęciowy
Rzeczy	Asystentka stomatologiczna
Rzeczy	Betoniarz zbrojarz
Rzeczy	Blacharz
Rzeczy	Blacharz izolacji przemysłowych
Rzeczy	Blacharz samochodowy
Rzeczy	Cieśla
Rzeczy	Cukiernik
Rzeczy	Dekarz
Rzeczy	Drukarz
Rzeczy	Elektromechnik
Rzeczy	Elektromechnik pojazdów samochodowych
Rzeczy	Elektryk
Rzeczy	Florysta
Rzeczy	Fryzjer
Rzeczy	Garbarz skór
Rzeczy	Górnik eksploatacji otworowej
Rzeczy	Górnik eksploatacji podziemnej
Rzeczy	Górnik odkrywkowej eksploatacji złóż
Rzeczy	Introrigator
Rzeczy	Kaletnik
Rzeczy	Kamieniarz
Rzeczy	Kominiarz
Rzeczy	Koszykarz-plecionkarz
Rzeczy	Kowal
Rzeczy	Krawiec
Rzeczy	Kucharz
Rzeczy	Kuśnierz
Rzeczy	Lakiernik
Rzeczy	Mechanik automatyki przemysłowej i urządzeń precyzyjnych
Rzeczy	Mechanik maszyn i urządzeń drogowych
Rzeczy	Mechanik motocyklowy
Rzeczy	Mechanik pojazdów samochodowych
Rzeczy	Mechanik precyzyjny
Rzeczy	Mechanik-monter maszyn i urządzeń
Rzeczy	Mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych
Rzeczy	Modelarz odlewniczy
Rzeczy	Monter budownictwa wodnego
Rzeczy	Monter izolacji budowlanych
Rzeczy	Monter izolacji przemysłowych
Rzeczy	Monter kadłubów okrętowych
Rzeczy	Monter konstrukcji budowlanych
Rzeczy	Monter mechatronik
Rzeczy	Monter nawierzchni kolejowej
Rzeczy	Monter sieci i urządzeń telekomunikacyjnych
Rzeczy	Monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych
Rzeczy	Monter systemów rurociągowych
Rzeczy	Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie
Rzeczy	Murarz tynkarz
Rzeczy	Obuwnik
Rzeczy	Ogrodnik
Rzeczy	Operator maszyn i urządzeń do obróbki plastycznej
Rzeczy	Operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych

Rzeczy	Operator maszyn i urządzeń metalurgicznych
Rzeczy	Operator maszyn i urządzeń odlewniczych
Rzeczy	Operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego
Rzeczy	Operator maszyn leśnych
Rzeczy	Operator maszyn w przemyśle włókienniczym
Rzeczy	Operator obrabiarek skrawających
Rzeczy	Operator urządzeń przemysłu ceramicznego
Rzeczy	Operator urządzeń przemysłu chemicznego
Rzeczy	Operator urządzeń przemysłu szklarskiego
Rzeczy	Optyk-mechanik
Rzeczy	Piekarz
Rzeczy	Protetyk słuchu
Rzeczy	Pszczelarz
Rzeczy	Rękodzielnik wyrobów włókienniczych
Rzeczy	Rolnik
Rzeczy	Rybak śródlądowy
Rzeczy	Stolarz
Rzeczy	Stroiciel fortepianów i pianin
Rzeczy	Ślusarz
Rzeczy	Tapicer
Rzeczy	Technik architektury krajobrazu
Rzeczy	Technik automatyk sterowania ruchem kolejowym
Rzeczy	Technik awionik
Rzeczy	Technik budownictwa
Rzeczy	Technik budownictwa okrętowego
Rzeczy	Technik budownictwa wodnego
Rzeczy	Technik budowy fortepianów i pianin
Rzeczy	Technik chłodnictwa i klimatyzacji
Rzeczy	Technik dentystyczny
Rzeczy	Technik dróg i mostów kolejowych
Rzeczy	Technik eksploatacji portów i terminali
Rzeczy	Technik elektroenergetyk transportu szynowego
Rzeczy	Technik elektronik
Rzeczy	Technik elektryk
Rzeczy	Technik energetyk
Rzeczy	Technik farmaceutyczny
Rzeczy	Technik garbarz
Rzeczy	Technik gazownictwa
Rzeczy	Technik geodeta
Rzeczy	Technik geolog
Rzeczy	Technik górnictwa odkrywkowego
Rzeczy	Technik górnictwa otworowego
Rzeczy	Technik górnictwa podziemnego
Rzeczy	Technik hodowca koni
Rzeczy	Technik hutnik
Rzeczy	Technik inżynierii środowiska i melioracji
Rzeczy	Technik leśnik
Rzeczy	Technik mechanik
Rzeczy	Technik mechanik lotniczy
Rzeczy	Technik mechanik okrętowy
Rzeczy	Technik mechanizacji rolnictwa
Rzeczy	Technik mechatronik
Rzeczy	Technik nawigator morski
Rzeczy	Technik obuwnik

Rzeczy	Technik ochrony fizycznej osób i mienia
Rzeczy	Technik ochrony środowiska
Rzeczy	Technik odlewnik
Rzeczy	Technik ogrodnik
Rzeczy	Technik optyk
Rzeczy	Technik organizacji reklamy
Rzeczy	Technik ortopeda
Rzeczy	Technik papiernictwa
Rzeczy	Technik pojazdów samochodowych
Rzeczy	Technik procesów drukowania
Rzeczy	Technik procesów introligatorskich
Rzeczy	Technik przeróbki kopaliny stałych
Rzeczy	Technik przetwórstwa mleczarskiego
Rzeczy	Technik pszczelarz
Rzeczy	Technik realizacji dźwięku
Rzeczy	Technik realizacji nagrań i nagłośnień
Rzeczy	Technik renowacji elementów architektury
Rzeczy	Technik rolnik
Rzeczy	Technik rybactwa śródlądowego
Rzeczy	Technik rybołówstwa morskiego
Rzeczy	Technik sterylizacji medycznej
Rzeczy	Technik technologii ceramicznej
Rzeczy	Technik technologii drewna
Rzeczy	Technik technologii odzieży
Rzeczy	Technik technologii szkła
Rzeczy	Technik technologii wyrobów skórzanych
Rzeczy	Technik technologii żywności
Rzeczy	Technik telekomunikacji
Rzeczy	Technik transportu kolejowego
Rzeczy	Technik urządzeń dźwigowych
Rzeczy	Technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej
Rzeczy	Technik urządzeń sanitarnych
Rzeczy	Technik weterynarii
Rzeczy	Technik wiertnik
Rzeczy	Technik włókienniczych wyrobów dekoracyjnych
Rzeczy	Technik włókiennik
Rzeczy	Technik żeglugi śródlądowej
Rzeczy	Technik żywienia i usług gastronomicznych
Rzeczy	Wędliniarz
Rzeczy	Wiertacz
Rzeczy	Zdun
Rzeczy	Zegarmistrz
Rzeczy	Złotnik- jubiler

Źródło: Opracowanie własne za Turski, R. (2014).

Rola motywacji w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych.

Łaciński źródłosłów **motywacji** to *movere*, co oznacza wprawiać w ruch, popychać.

Motywacja jest jak paliwo, które pozwala samochodowi jechać. Tym samochodem jesteś Ty. Aby działać, czyli wykonywać jakąś czynność, musisz mieć odpowiednią ilość motywacji.

Obok zdolności, wpływ na osiągnięcia ma także:

- osobowość
- motywacja i stopień zaangażowania w różnego rodzaju działania
- warunki życia
- aktywność ucznia
- rodzina

Za ogromnym wpływem otoczenia, rodziny, szkoły, rówieśników na rozwój uzdolnień opowiada się Franz J. Mönks. Proponuje on tzw. **Wieloczynnikowy model zdolności**.

Rysunek. Wieloczynnikowy model zdolności według F. Mönksa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie W. Limont „Uczeń zdolny. Jak go rozpoznać i jak z nim pracować, GWP, Gdańsk 2010.

Motywacja, twórczość i wybitne zdolności intelektualne wg. Mönksa są jednakowo ważne i współdecydują o rozwoju człowieka. Natomiast szczególną rolę przypisuje Mönks cechom ucznia odpowiadającym za jego zaangażowanie w zadania, jakie podejmuje się wykonać. To właśnie zaangażowanie osobiste, czyli motywacja, przy wysokiej inteligencji i poziomie uzdolnień twórczych dają w całości wysokie, ponadprzeciętne rezultaty działalności takiego ucznia.

Motywacja do działania to bardzo ważny czynnik w realizacji celów i podejmowaniu decyzji. Zadaj sobie teraz pytanie i zdaj sobie sprawę z tego

Co Cię w życiu tak naprawdę motywuje?

Motywacja składa się z trzech kluczowych składników:

- kierunku w którym zmierzamy,
- ilości wysiłku jaki wkładamy w dane zachowanie,
- oraz naszej wytrwałości w dążeniu do celu.

Pamiętaj, że nasza motywacja może być generowana poprzez czynniki zewnętrzne, na przykład wizję znaczącego sukcesu, oraz poprzez czynniki wewnętrzne, czyli na przykład przyjemność z wykonywania danego działania.

Kierunek OD i DO

Pomimo wielu teorii psychologicznych opisujących motywację, każdy z nas ma własne, indywidualne wyobrażenie na temat motywacji. By odkryć źródła swojej motywacji, powinieneś przyjrzeć się swoim codziennym przyzwyczajeniom, na przykład rutynie wstawania.

Jeżeli rano wstajesz w momencie, kiedy jesteś pewny, że spóźnisz się, a spóźnienie oznacza dla Ciebie pewnego rodzaju „karę” ze strony innych osób np. nauczyciela lub kolegów, to motywuje nas to, **OD czego chcemy uciec.**

Jeśli natomiast należysz do tych, którzy wstają natychmiast gdy zadzwoni budzik, ponieważ koncentrujesz się na tym, co ciekawego masz dziś do zrobienia, to motywuje Cię to **DO czego chcemy dojść.**

Badania pokazują, że każdy z nas stosuje oba kierunki **OD i DO**, ale mimo wszystko każdy posiada kierunek, który preferuje, który jest u niego dominujący i bardzo ważne jest, aby ten kierunek rozpoznać u siebie.

Po co to robić? Kiedy już odkryjemy, jaki kierunek obieramy, możemy zacząć go celowo wykorzystywać do zwiększania poziomu naszej motywacji, zarówno swojej jak i innych.

Nasze wartości

Poziom naszej motywacji bardzo mocno wiąże się z naszymi wartościami, czyli tym, co cenimy najbardziej w życiu. To właśnie Twoje wartości będą decydować o tym, **DO czego dążysz** oraz o tym, **OD czego uciekasz.**

Jeśli nie jesteś w stanie określić jasno, co jest dla Ciebie ważne, nie będziesz w stanie zmotywować się do działania. Brak motywacji, w większości przypadków, wiąże się właśnie z utratą kontaktu z własnymi wartościami.

Zachęcam Cię, warto zatrzymać się na chwilę i odkryć, co jest dla Ciebie naprawdę ważne, tak by w chwili spadku motywacji móc przypomnieć sobie, dlaczego podejmujesz dane działania.

Gra w naszym umyśle

Wszystko czego doświadczamy w codziennym życiu jest kodowane przez nasz umysł, a następnie przedstawiane w postaci obrazów nacechowanych pozytywnie, negatywnie, lub neutralnie.

W celu zwiększenia poziomu motywacji, ważne jest, żebyś zdawał sobie sprawę, jak przedstawiasz dany cel w swoim umyśle.

Jeśli cel, który chcesz osiągnąć, postrzegasz jako wiążący się ze zbyt dużym wysiłkiem lub przerastający swoje możliwości, to trudno Ci będzie wyzwolić w sobie chęć do działania.

Podobnie, gdy Twój cel nie wiąże się z żadnymi silnymi emocjami.

Jeśli natomiast postrzegasz dany cel jako atrakcyjny i pociągający, to poziom Twojej motywacji naturalnie rośnie. Warto więc, abyś popracował nad obrazami w swoim umyśle i w chwilach spadku motywacji przedstawił dany cel w sposób atrakcyjny, uwypuklając aspekty **DO których dążysz** lub te **OD których chcesz się oddalić**.

Warto, abyś również pamiętał, że zarówno Ty jak i inni, kiedy myślimy o naszych doświadczeniach, używamy zazwyczaj jednego z naszych zmysłów: wzroku, słuchu, czucia lub smaku.

Badania dowodzą, że myślenie o naszym celu przy użyciu kilku zmysłów pomaga zwiększyć naszą motywację, ponieważ dane wyobrażenie staje się bardziej realne.

Innymi słowy naukowcy radzą, by poczuć swój cel całym sobą.

Dla każdego coś innego

Powinieneś także pamiętać, że stan gotowości, chęci do podejmowania różnego rodzaju zadań, jest bardzo zmienny i zależny także od czegoś, co nazywamy **tw. motywacją wewnętrzną i zewnętrzną**.

Jeśli ludzie angażują się w jakąś czynność dla niej samej, bez żadnych zewnętrznych nagród za swoje działanie, to jest to **motywacja wewnętrzna**. Czyli rzeczy, czynności, które wykonujemy, ponieważ lubimy je robić, sprawiają nam dużo radości i przyjemności. Praca zawodowa także może być motywowana wewnętrznie. Kiedy? Wtedy, gdy człowiek ją wykonujący jest bardzo zainteresowany wykonywanym zawodem i czynnościami z nim związanymi. Z reguły, mówiąc o tzw. zmotywowanym zespole/pracowniku, mniej lub bardziej świadomie, mówimy właśnie o tym rodzaju motywacji.

Drugi typ motywacji, to **tw. motywacja zewnętrzna**, czyli angażowanie się ludzi w jakieś czynności, czy zadania ze względu na ich konsekwencje zewnętrzne, czyli otrzymanie „czegoś” atrakcyjnego za to, że „coś” robimy np. dobrą ocenę, satysfakcjonujące wynagrodzenie, awans. Dobrze wykonywane obowiązki, praca zawodowa są wypadkową motywacji wewnętrznej, jak i zewnętrznej, i dotyczy to nas wszystkich.

Pamiętaj, że motywacja nie jest czymś stałym. Motywacja to pewien stan, który ulega zmianie. Zarówno motywacja wewnętrzna, jak i zewnętrzna może się zmieniać z bardzo wielu powodów.

Motywacja wewnętrzna może się zmienić, bo na przykład, znudzi Cię wykonywanie dotychczasowych zadań, czynności, zmieniają się Twoje aspiracje, zmieni się Twoja sytuacja osobista, rodzinna, a tym samym zmieni się Twoje oczekiwanie wobec szkoły, pracy.

Jesteśmy bardzo różni, mamy różne oczekiwania i potrzeby. Różnie reagujemy na stres, na sytuacje, trudne i konfliktowe. Jedni zrażają się i poddają bardzo szybko, inni na porażkę reagują wzmożoną aktywnością.

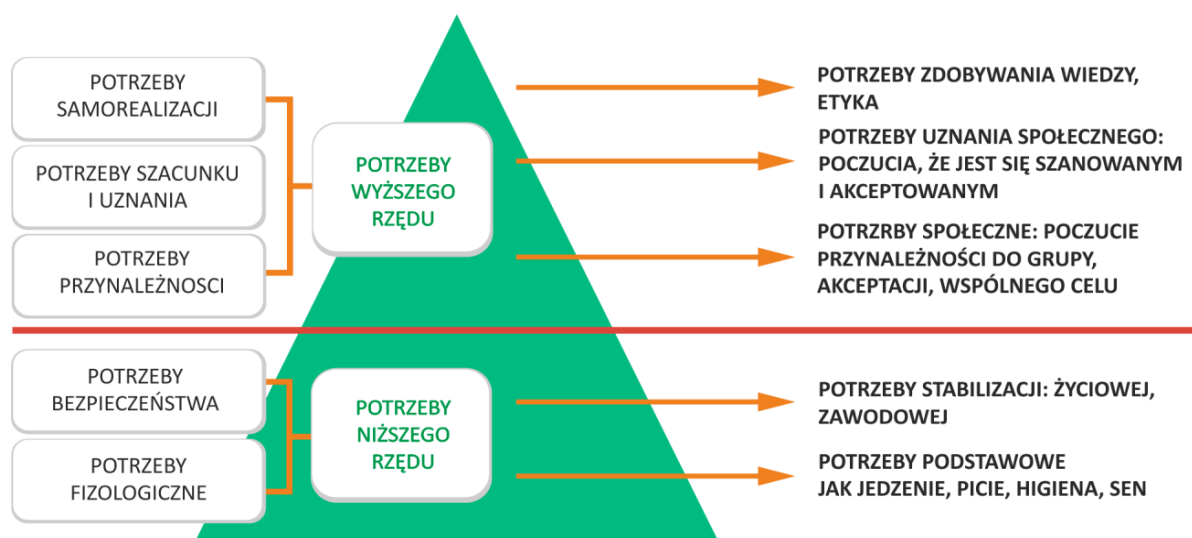
Jednak najczęstsze tzw. „demotywatory”, o których warto pamiętać to:

- **nieprzyjaźni ludzie wokół nas,**
- **zła, nieprzyjazna atmosfera w zespole,**
- **niesprawiedliwy podział obowiązków, przytłoczenie nimi,**
- **zła organizacja pracy,**
- **przemęczanie nieuchronnie prowadzące do wypalenie zawodowego,**
- **brak jakichkolwiek szans na rozwój osobisty czy zawodowy,**
- **także złe tzw. „fizyczne” warunki, np. hałas**

Pamiętaj, że kiedy nawet bardzo „wewnętrznie zmotywowana” osoba spotka się ze zbyt dużą ilością czynników demotywujących, albo natrafi na ten jeden, dla niego kluczowy, to jego zaangażowanie w wykonywane zadania zacznie spadać.

Inną z teorii motywacji jest teoria Maslowa, **tzw. Piramida potrzeb.**

Według hierarchii potrzeb zaproponowanej przez A. Maslowa, człowiek zaspokaja swoje potrzeby w pewnej ustalonej kolejności, zaczynając od podstawowych, do potrzeb wyższego rzędu. Poniżej prezentuję Ci tę teorię w odniesieniu do pracy.

Rysunek. Teoria potrzeb wg. Maslowa.

Źródło: Opracowanie własne.

Inny istotny czynnik, o którym warto pamiętać, jeśli chodzi o rozwój każdego człowieka, to tzw. **strefa komfortu**.

Jej wielkość odpowiada m.in. za to, czy łatwo podejmujemy decyzje dotyczące wprowadzania zmian. Ze strefą komfortu łączy się nierozdzielnie inny obszar: strefa zmiany.

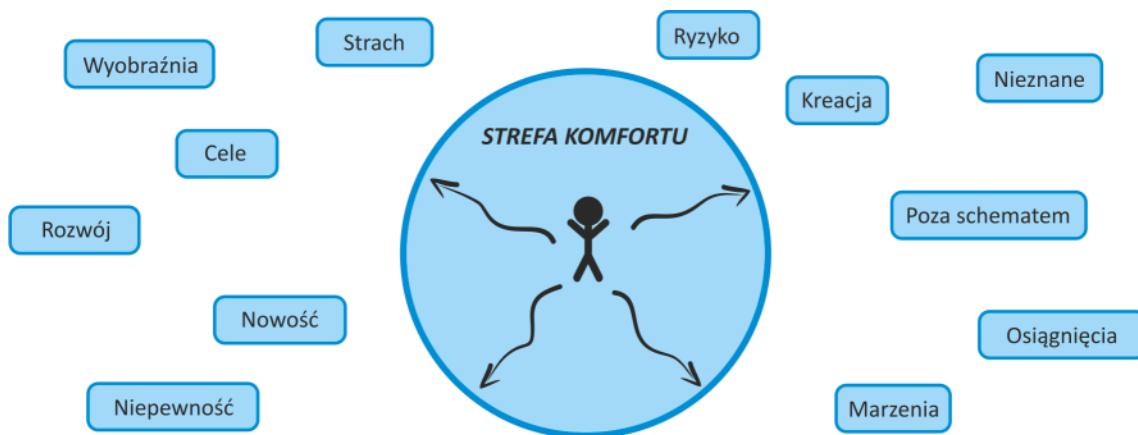
Strefa komfortu:

- **to wszystko co znamy,**
- **potrafimy robić,**
- **wykonujemy nawykowo,**
- **często bez zastanawiania się,**
- **wszystko, co daje nam poczucie bezpieczeństwa i jest naszym nawykiem.**

Strefa zmiany:

- **to tu znajduje się wszystko, czego chcielibyśmy się nauczyć,**
- **poznać i doświadczyć,**
- **ale niestety obawiamy się tej zmiany i bardzo często wywołuje to w nas bardzo duży stres.**

Od tego, jak duża jest nasza strefa komfortu i czy mamy łatwość wychodzenia z niej, zależy m.in. jak szybko i łatwo podejmujemy wyzwania i próbujemy nauczyć się nowych rzeczy. Bardzo dobrze ideę strefy komfortu odzwierciedla poniższy rysunek.

Rysunek. Strefa komfortu.

Źródło: Opracowanie własne.

Pamiętaj, że wykorzystując materiały metodyczno - informacyjne powstałe w ramach projektu „**EDUKACYJNE FORUM KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH**” masz możliwość dookreślenia swoich zainteresowań zawodowych, a tym samym możesz obrać właściwą ścieżkę edukacji w przyszłości.

Zwracam Twoją uwagę, że dzięki narzędziom, jakie powstały w ramach projektu, zyskujesz informacje na temat dalszego, wszechstronnego rozwoju.

Wykorzystując różne narzędzia i techniki pracy, samodzielnie, czy też z doradcą, uzyskujesz świadomość, co do dalszych możliwości rozwoju zgodnie ze swoimi zainteresowaniami i motywacją.

UWAGA! ZASTANÓW SIĘ

CZY PAMIĘTASZ:

1. **JAKA JEST ROLA ZAINTERESOWAŃ W WYBORZE ŚCIEŻKI KARIERY?**
2. **JAKIE POZNAŁEŚ TEORIE MOTYWACJI?**
3. **NA CZYM POLEGA MOTYWACJA „OD”?**
4. **WYJAŚNIJ NA SWOIM PRZYKŁADZIE, NA CZYM POLEGA TZW. STREFA KOMFORTU?**

Rozdział

51

Proces poszukiwania pracy

Z tego rozdziału dowiesz się:

- ✓ *Na czym polega proces poszukiwania pracy.*
- ✓ *Poznasz 7 nawyków skutecznego działania.*
- ✓ *Jak skutecznie przeglądać oferty pracy.*

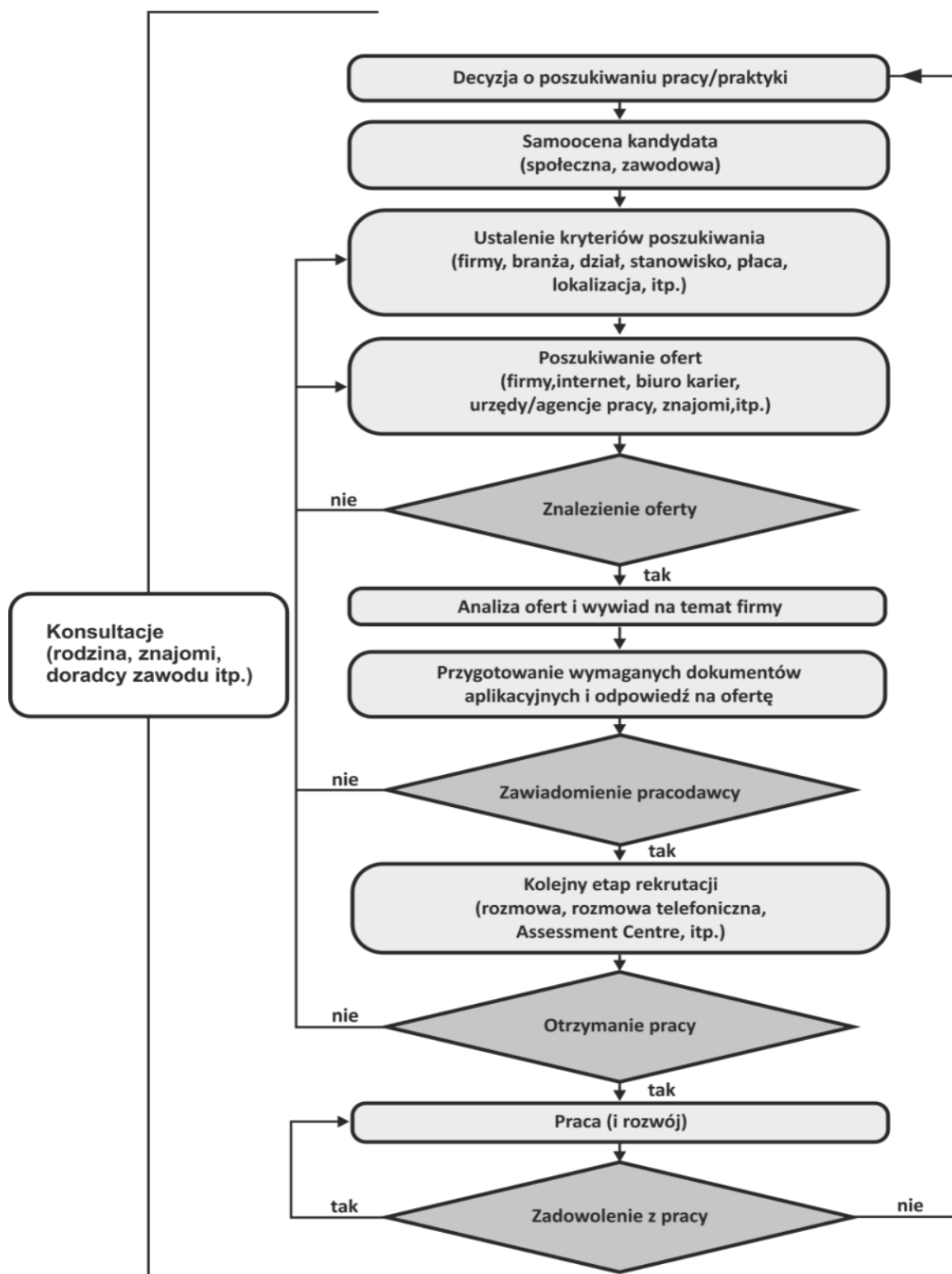
Proces poszukiwania pracy

W tym rozdziale chcę pokazać Ci, na czym polega proces poszukiwania pracy i jak skutecznie się do niego przygotować.

Poniżej prezentuję Ci w formie schematu **Proces poszukiwania pracy**. Zachęcam Cię do jego przeanalizowania i zastanowienia się, które z elementów mogą sprawić Ci trudność.

Poszukaj rozwiązań: **Kto lub co może Ci pomóc w tej sytuacji?**

Proces poszukiwania pracy jest bardzo złożony i bardzo dobrze opisuje go poniższy schemat:

Rysunek. Proces poszukiwania pracy.

Źródło: http://www.ezit.ue.wroc.pl/studenci/1253/poszukiwanie_pracy_to_proces.html

Potraktuj proces poszukiwania pracy jako m.in. próbę wprowadzania zmian w swoje życie. Warto, abyś zdał sobie sprawę, że czymś naturalnym jest odczuwanie lęku przed zmianą.

Przypomnij sobie schemat tzw. strefy komfortu z poprzedniego rozdziału.

Im szybciej uświadomisz sobie swoje obawy, tym łatwiej będzie Ci wprowadzać zmiany w życie, w myśl zasady:

„Jestem w stanie kontrolować tylko to, czego jestem świadom.

Czego nie jestem świadom, ma kontrolę nade mną.

ŚWIADOMOŚĆ daje mi władzę.”

John Whitmore

Źródło: Opracowanie własne.

Odczuwamy lęk przed zmianą, ponieważ:

- Mamy poczucie utraty kontroli, stajemy się wtedy apatyczni i stawiamy opór.
- Nie znamy odpowiedzi na pytania: Dlaczego? Po co? Dokąd mnie to doprowadzi?
- Odczuwamy niepewność i niejasność.
- Obwiniamy się za przeszłość.
- Nie wiemy, czy podołamy.
- Zmiana łączy się z pokonywaniem trudności, aktywnością i dużą ilością pracy nad sobą.

(Tarkowska, 2006).

Proces zmiany charakteryzują cztery etapy:

Rysunek. Proces zmiany.

Źródło: opracowanie własne za Tarkowska, (2006).

Co nas wzmacnia - pozwala na wprowadzenie w życie zmian:

- dostrzeganie różnorodnych przyczyn zdarzeń
- strategia małych kroków
- przypominanie sobie pozytywnych doświadczeń, czerpanie siły z tego, że już pewne rzeczy potrafię, że daję radę
- poszukiwanie awaryjnego wyjścia
- rozszerzanie własnego pola wpływu (uczenie się dokonywania wyborów)
- elastyczne sformułowania: *“Chcę, wybieram, decyduję się, mogę...”*
- energia, siła, zadowolenie z siebie

Co nas osłabia - uniemożliwia wprowadzenie pozytywnych zmian

- uogólnianie: *“Nigdy mi się nie udaje”, “Zawsze tak się dzieje”, “Wszyscy...”*
- nadmierne wymagania wobec siebie i świata (wszystko albo nic)
- wyszukiwanie negatywów
- widzenie sytuacji jako katastrofy: *“Jeśli się nie uda, to...”*
- kierowanie się opinią innych: *“Moje zdanie się nie liczy, bo...”*
- sztywne formuły: *“Muszę, powinienem, trzeba...”*
- negatywne mówienie do siebie
- bezradność, bezsilność, brak wiary, niepewność

(http://www.poradnikzdrowie.pl/psychologia/dusza/nie-boj-sie-zmian-otwieraja-nowe-mozliwosci_33638.html?page=2&)

Aby z łatwością wprowadzać zmiany w życie, trzeba działać, i to jak najskuteczniej.

Proponuję abyś zapoznał się z siedmioma nawykami skutecznego działania i zaczął ćwiczyć się w nich, aby działać jak najskuteczniej.

Według Coveya 7 nawyków skutecznego działania to:

Zapoznaj się z tabelą poniżej i zastanów się, które z nawyków są Ci bliskie, a które powinieneś rozwijać?

Tabela. 7 nawyków skutecznego działania.

nr	NAWYK	OPIS
1	Bycie osobą proaktywną	<ul style="list-style-type: none"> • bierz życie w swoje ręce, podejmuj odpowiedzialne decyzje, oparte na samoświadomości, wolnej woli i wyobraźni • przechodź ze strefy zainteresowań biernych do strefy faktycznego wpływu, planuj działania i wywieraj wpływ na rzeczywistość, otoczenie, swoje życie • wyciągaj wnioski z popełnionych podczas działania błędów
2	Wszystko tworzy się dwa razy	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuj wyobraźnię i sumienie, świadomie stwórz indywidualny plan swojej kariery (np. z pomocą doradcy zawodowego), i zacznij go realizować w rzeczywistości • ludzki mózg działa jak komputer, z pomocą doradcy zawodowego, opracuj „program komputerowy”, który zaczniesz realizować zgodnie z wprowadzonymi danymi • znajdź odpowiedzi na pytania: <ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Co jest moim celem zawodowym?</i> ✓ <i>Po co żyję?</i> ✓ <i>Jakie mam talenty, które mogę wykorzystać w życiu zawodowym?</i>
3	Rób najpierw to, co najważniejsze.	<ul style="list-style-type: none"> • opracowanie IPD lub jakiegokolwiek innego celu wymaga aktywności, wizji i umiejętności podejmowania decyzji; każdy z punktów planu wymaga określenia harmonogramu czasowego podejmowanych działań • naucz się zarządzać sobą w czasie, uwzględniaj w tym skupianie się na relacjach z innymi ludźmi i ustalanie priorytetów, które możesz realizować, np. z doradcą
4	Myśl w kategoriach wygrana – wygrana.	<ul style="list-style-type: none"> • możesz być szczęśliwy/a nawet, kiedy coś się nie udaje • bądź pozytywnie nastawiony do wyzwań i zwykłych codziennych wydarzeń, to zmniejsza ryzyko niepowodzenia • jeśli spotka Cię niepowodzenie, to zwykle, przy takim nastawieniu, jest traktowane jako cenne doświadczenie • wypracowanie pozytywnego nastawienia wymaga kształtowania charakteru, dojrzałości, spójności wewnętrznej pomiędzy tym, co człowiek myśli, i tym, co robi

5	Staraj się najpierw zrozumieć, potem być rozumianym.	<ul style="list-style-type: none"> • skuteczna komunikacja jest wtedy, kiedy obie strony słuchają się nawzajem • pojawią się wtedy pozytywne relacje z ludźmi, którzy są obserwatorami, towarzyszami lub decydentami naszej kariery
6	Synergia.	<ul style="list-style-type: none"> • większość naszych działań jest wykonywana z ludźmi i dla ludzi • nasza tożsamość kształtuje się w obecności i przy współudziale innych, tak jest też z karierą; kariera jest udziałem wszystkich ludzi, różni się tylko nasyceniem, orientacją i sferą, do której ją odnosimy • różnice, które spostrzegamy nie są przeszkodą w działaniu, mogą być szansą • doceniaj różnice pomiędzy ludźmi, bo to nas wzbogaca, pozwala także na wiele różnych wzorów karier w jednej firmie • świat jest różnorodny, kariera także
7	Naostrz piłę.	<ul style="list-style-type: none"> • każdy plan, przedsięwzięcie, także kariera może się udać, jeśli znajdziemy czas na relaks. • nie możesz dobrze realizować postawionych sobie celów, jeśli nie dbasz o swoją formę, zarówno umysłową, fizyczną, społeczno – emocjonalną, jak i duchową • równowaga w odnawianiu zasobów jest ważna; pamiętaj, ostrzenie piły, to mądre dbanie o siebie, po to, by sprostać temu, do czego się zmierza

Źródło: Opracowanie własne za Lipiak, Szymczyk, Martyniak, (2013).

Jak wspominałam wcześniej, proces poszukiwania pracy jest bardzo złożony, składają się na niego bardzo różne elementy, z których każdy jest ważny.

Pamiętaj, że wykorzystywanie wielu form równocześnie zwiększa szansę na sukces, czyli podjęcie zatrudnienia.

Poniższy schemat obrazuje, gdzie i w jaki sposób szukać pracy. Jak widzisz możliwości jest wiele.

Rysunek. Gdzie i w jaki sposób szukać pracy?

Źródło: Opracowanie własne.

PRZEGLĄDAJĄC OFERTY PRACY ZWRÓĆ UWAGĘ NA:

- ✓ Wymagania, jakie stawia pracodawca w odniesieniu do własnych umiejętności, np. jeśli jako wymóg konieczny pracodawca wymaga doświadczenia na stanowisku kierowniczym 3 lata, a Twoje doświadczenie to 3 miesiące, to raczej nie warto zgłaszać swojej kandydatury na to stanowisko.
- ✓ Kolejność stawianych wymagań (zwykle jest tak, że te wymienione na początku i akcentowane w ogłoszeniu są kluczowe z punktu widzenia zadań wykonywanych na danym stanowisku). Ich brak powinien jednoznacznie przesądzić o rezygnacji z aplikowania na dane stanowisko.
- ✓ Ogłoszenia, które przynajmniej w minimalnym stopniu odpowiadają Twoim oczekiwaniom – w przeciwnym razie tracisz niepotrzebnie czas, który mógłby być wykorzystany efektywniej.
- ✓ Ogłoszenia oferujące pracę mało atrakcyjną pod względem zarobków czy innych warunków, celowo są niejasne lub akcentują jedynie zalety pracy, nie wspominają nic o wymaganiach po to, aby przyciągnąć jak największą liczbę zainteresowanych.

Analizując oferty pracy bądź czujny!

UNIKAJ OFERT:

- ✓ które nie zawierają nazwy firmy, ani opisu stanowiska, również kiedy w trakcie rozmowy telefonicznej nie możesz uzyskać takich informacji.
- ✓ oferujących bardzo wysokie zarobki w krótkim czasie, w których jednocześnie nie są określone oczekiwania wobec pracownika.
- ✓ oferujących pracę w firmie, której adres to skrytka pocztowa lub mieszkanie w bloku (zwykle tego typu ogłoszenia dotyczą prac chałupniczych wiążących się z koniecznością wstępnego wpłacenia pewnej kwoty pieniędzy).
- ✓ zawierających atrakcyjne propozycje pracy za granicą, które pozbawione są informacji o organizatorach i wiążą się z koniecznością wpłaty wstępnej.
- ✓ atrakcyjnej pracy, na temat której można dowiedzieć się więcej, dzwoniąc pod numer telefonu komórkowego, gdzie słychać wiadomość nagrany na sekretarce: „Dodatkowych informacji dowiedz się pod numerem 0- 700-....”.

NAJWAŻNIEJSZE TENDENCJE I ZMIANY NA RYNKU PRACY:

- ✓ zanikanie wielkich przedsiębiorstw, korporacji na rzecz tzw. przedsiębiorstwa z wysoko wykwalifikowanymi pracownikami, gdzie celem jest sprzedaż wiedzy i gdzie do pracy nad konkretnym zadaniem tworzone są grupy celowe
- ✓ uelastycznienie rynku pracy (ruchome płace – zależne od rynku pracy, indywidualizacja umów o pracę)
- ✓ wzrost merytokracji – zależności między liczbą lat nauki, a wynagrodzeniem
- ✓ powstawanie popytu na pracę o charakterze i zasięgu ponadnarodowym (jako efekt globalizacji); wiąże się z tym tania siła robocza w krajach słabo rozwiniętych
- ✓ elastyczne zatrudnienie, elastyczne formy pracy: umowy na czas określony, umowy "do projektu", praca dorywcza, outsourcing (wypożyczanie pracowników)
- ✓ telepraca – świadczenie pracy na odległość jako efekt rewolucji informatycznej

UWAGA ZASTANÓW SIĘ!

CZY PAMIĘTASZ:

1. JAK PRZEBIEGA PROCES POSZUKIWANIA PRACY.
2. WYMIENŃ 7 NAWYKÓW SKUTECZNEGO DZIAŁANIA.
3. WYMIENŃ, GDZIE I W JAKI SPOSÓB SZUKAĆ PRACY.

Rozdział 6

Rozmowa kwalifikacyjna

Z tego rozdziału dowiesz się:

- ✓ Jak przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej.
- ✓ Na czym polega efekt pierwszego wrażenia.
- ✓ Jak zachowywać się na rozmowie kwalifikacyjnej.

W tym rozdziale zastanowimy się, jak skutecznie przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej.

Pamiętaj, aby proces poszukiwania pracy zakończył się sukcesem, niezbędne jest właściwe przygotowanie się do rozmowy kwalifikacyjnej.

Rysunek. Czego pracodawca chce się dowiedzieć podczas rozmowy kwalifikacyjnej o kandydacie do pracy?

Źródło: Opracowanie własne.

Poniżej w tabeli przedstawiam Ci etapy przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej.

Tabela. Przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej.

PRZYGOTOWANIE DO ROZMOWY KWALIFIKACYJNEJ	
Zbierz informacje o przedsiębiorstwie	<ul style="list-style-type: none">zakres jego działalnościproduktymetody działaniazasięg działaniamisja i wizja firmy
Ustal listę kwalifikacji zawodowych, które posiadasz	<ul style="list-style-type: none">odwołaj się do nich podczas rozmowy kwalifikacyjnej
Skompletuj dokumenty	<ul style="list-style-type: none">kserokopie dokumentów złożonych przed rozmową kwalifikacyjną: CV, list motywacyjnyświadectwa, dyplomyzaświadczenia o ukończonych kursach i szkoleniachlisty polecającereferencje
Zastanów się nad pytaniami, jakie mogą paść podczas rozmowy kwalifikacyjnej ze strony pracodawcy	<ul style="list-style-type: none">zakres obowiązkówwymagania wobec pracownikówmiejsce i stanowisko pracy w strukturze organizacyjnejmożliwości doskonalenia swoich kwalifikacjimobilność i dyspozycyjnośćstan zdrowiadoświadczenie zawodowe

Przeanalizuj tabelę poniżej i przygotuj się według niej do rozmowy kwalifikacyjnej.

Zastanów się, które z obszarów sprawiają Ci trudności, jak możesz je rozwiązać?

	<ul style="list-style-type: none"> • wynagrodzenie • inne jakie?
Pamiętaj!	<ul style="list-style-type: none"> • aby na rozmowę przyjść punktualnie, niedopuszczalne jest spóźnienie się, lecz nie należy również przyjść zbyt wcześnie • zadbaj o właściwy ubiór i wygląd, powinien być staranny i dostosowany do wymagań, jakie stawia się kandydatom do pracy na określonym stanowisku
Zastanów się o co ty możesz zapytać pracodawcę	<ul style="list-style-type: none"> • zakres obowiązków związanych z pracą • możliwości rozwoju i szkoleń • dyspozycyjność, mobilność i praca w nadgodzinach • wynagrodzenie • inne... jakie?

Źródło: Opracowanie własne.

Bardzo ważne jest to, jak zachowasz się na rozmowie kwalifikacyjnej.

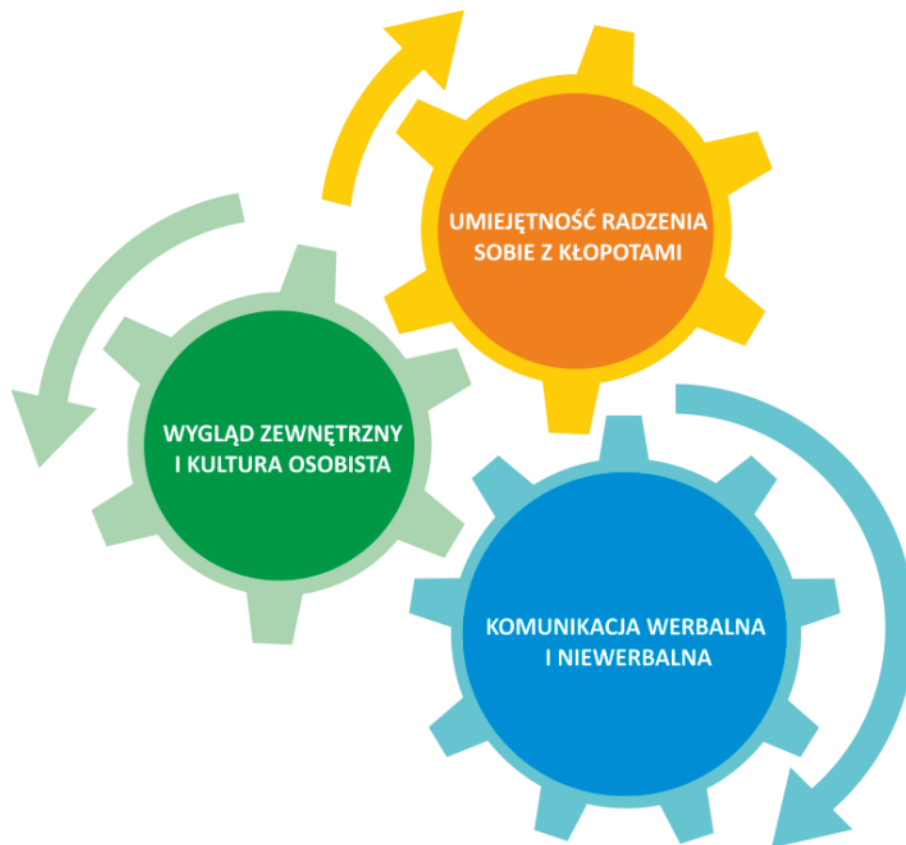
O tym, czy zostaniesz zatrudniony, oprócz Twoich kwalifikacji i umiejętności, bardzo często decyduje **tw. pierwsze wrażenie**.

Pierwsze wrażenie jest to bardzo szybko przebiegający proces poznawczy, w trakcie którego dokonujemy oceny nowo poznanej osoby przez pryzmat elementów wizerunku osobistego. W trakcie tych pierwszych chwil nie przetwarzamy informacji racjonalnie – opieramy się przede wszystkim na emocjach.

Oceniamy, w jakim stopniu nowopoznana osoba jest do nas podobna, a na podstawie tego co obserwujemy, przypisujemy jej określone cechy. Ze względu na to, iż proces ten ma zabarwienie emocjonalne i podświadome, wrażenie, które w nas powstaje jest niezwykle trwałe i trudne do zmiany.¹⁰

¹⁰ Bazan, K., Mitura-Cegłowska, M. (2014). *Poradnik dla Klienta*. Lublin.

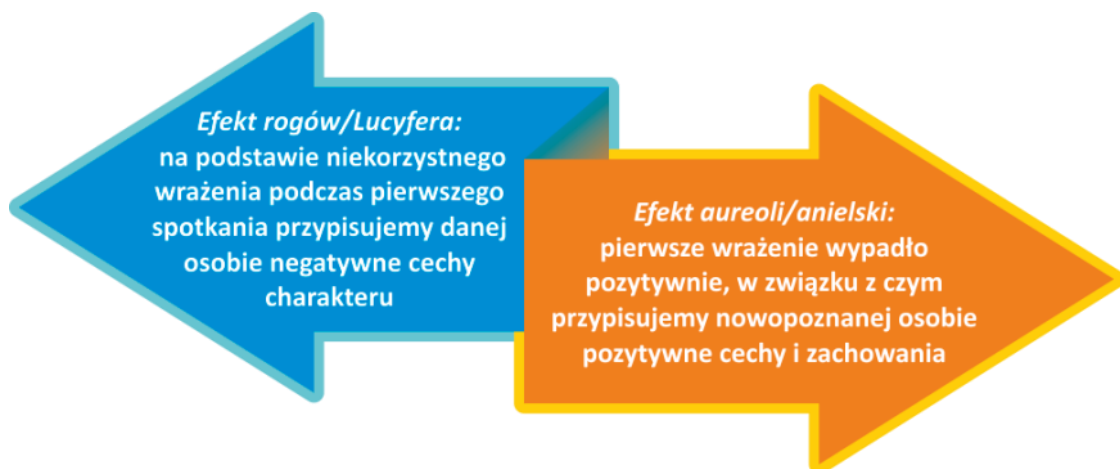
Na efekt pierwszego wrażenia wpływa wiele czynników. Najważniejsze z nich to:

Rysunek. Pierwsze wrażenie.

Źródło: Opracowanie własne.

Z efektem *pierwszego wrażenia* łączą się dwa zjawiska, które mogą wpłynąć na zniekształcenie obrazu danej osoby, a w rezultacie doprowadzić do błędnej oceny jej zdolności, kompetencji i cech charakteru. Są to *efekt rogów/efekt Lucyfera* i *efekt aureoli/efekt anielski*.

Rysunek. Efekty związane z pierwszym wrażeniem.

Źródło: Opracowanie własne.

Pamiętaj, obydwa efekty łączą się z wyglądem zewnętrznym.

Im bardziej osoba postrzegana jest jako atrakcyjna, tym większa jest skłonność do ogólnie pozytywnej oceny tej osoby. I odwrotnie, im mniej atrakcyjna wydaje nam się osoba, tym negatywniej ją oceniamy.

Miej jednak świadomość, że efekty anielski i Lucyfera występują tylko w procesie kreowania pierwszego wrażenia i łatwo je zweryfikować poprzez inne czynniki np. :

- **zachowanie,**
- **kwalfikacje,**
- **sukcesy itp.**

By dowiedzieć się więcej o osobie, kontakt z nią musi trwać dłużej lub być cykliczny. W przeciwnym razie ocena powstała na skutek **efektu aureoli**, bądź **efektu rogów** pozostanie. Dlatego też należy starać się, by pierwsze wrażenia w kontaktach z innymi ludźmi było jak najlepsze.

W poniższej tabeli przedstawiam zachowania, na które warto zwrócić uwagę na rozmowie kwalifikacyjnej. Pamiętając o nich możesz znacznie zwiększyć swoje szanse na zatrudnienie.

Tabela. Zachowanie podczas rozmowy kwalifikacyjnej.

ZACHOWANIE PODCZAS ROZMOWY KWALIFIKACYJNEJ
• Pamiętaj o pierwszym wrażeniu!
• Przywitaj się, wyraźnie przedstaw się i podaj rękę: rękę zwykle jako pierwszy wyciąga pracodawca, bo on jest gospodarzem, pamiętaj, aby ruch był zdecydowany, a uścisk mocny!
• Zachowuj się naturalnie, nie przesadzaj z gestykulacją!
• Bądź zrelaksowany i serdeczny, sprawiaj dobre wrażenie, patrz prosto w oczy, uśmiechaj się!
• Słuchaj uważnie, nie przerywaj, odpowiadaj jasno, zwięźle i wyczerpująco, pełnymi zdaniem!
• Zadawaj pytania, zapytaj o zakres przyszłych obowiązków, szansę rozwoju, w jaki sposób i czy w ogóle będziesz miał okazję wykorzystać swoje umiejętności!
• Pochwal się swoim doświadczeniem, pokaż, że jesteś przygotowany!
• Podziękuj rekrutującemu za poświęcony czas, powiedz, że miło się rozmawiało, zapytaj, kiedy dokładnie możesz spodziewać się wyniku rozmowy i w jaki sposób się z Tobą skontaktuje!

Źródło: Opracowanie własne.

UWAGA! ZASTANÓW SIĘ:

CZY WIESZ:

1. JAK PRZYGOTOWAĆ SIĘ DO ROZMOWY KWALIFIKACYJNEJ?
2. NA CZY POLEGA EFEKT LUCYFERA?
3. JAK ZACHOWYWAĆ SIĘ NA ROZMOWIE KWALIFIKACYJNEJ?

7

Rozdział

Rozdział VII Rola rodziców i doradcy zawodowego w procesie poradnictwa zawodowego

Rola rodziców i doradcy zawodowego w procesie poradnictwa zawodowego

Z tego rozdziału dowiesz się:

- ✓ Jak ważną rolę w procesie poradnictwa zawodowego pełnią rodzice.

W tym rozdziale chcę zwrócić Twoją uwagę na doniosłą rolę rodziców jako pierwszych doradców zawodowych.

W procesie poradnictwa zawodowego szczególnie rodzice powinni odgrywać bardzo ważną rolę. Niestety bardzo często ich zaangażowanie w proces wyboru dalszej ścieżki kształcenia dziecka, a tym samym wpływ na podejmowaną decyzję, ma często charakter nieformalny.

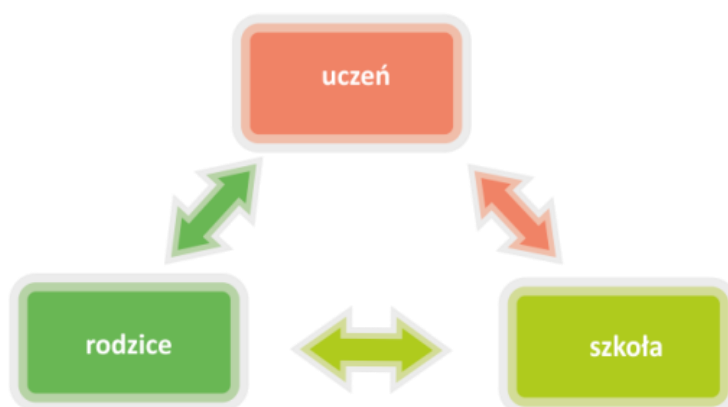
Oznacza to, że rodzice bardzo często są głównymi kreatorami wyborów swoich dzieci, jednakże robią to w sposób nieświadomy. Wynika to stąd, że dostarczają oni modelowych wzorców jakiejś profesji, (np. zawody, które sami wykonują), ale także wyrażając opinie na temat takiego, czy innego zawodu, jego przydatności społecznej, czy opłacalności.

Nieświadomie kreują oni zainteresowania dzieci np. poprzez spędzanie wolnego czasu z nimi.

Warto sobie uświadomić, że dziecko samodzielnie powinno podejmować decyzje zawodowe, jednocześnie to rodzice powinni dawać mu wsparcie i pomagać w wyborach zawodowych. To właśnie rodzice są pierwszymi doradcami zawodowymi swojego dziecka.

Bardzo ważny jest zatem wzrost świadomości rodziców co do ich wpływu na dokonywanie wyborów dziecka, oraz ścisła współpraca szkoły w tym zakresie.

Model współpracy **Uczeń-Szkoła-Rodzice** ilustruje poniższy schemat:

Rysunek. Model współpracy.

Źródło: Opracowanie własne.

Ważne jest świadome zaangażowanie się rodziców w proces doradczy:

- Inicjowanie i udział rodziców w spotkaniach doradczych dziecka, szczególnie dotyczących diagnozy zainteresowań i predyspozycji zawodowych

- Wgląd rodziców w wyniki diagnozy doradczej dotyczącej ich dziecka
- Udział w spotkaniach dla rodziców dotyczących informacji z zakresu możliwości edukacyjnych, jakie są dostępne dla ich dziecka w procesie kształcenia na różnych etapach
- Zaangażowanie i udział rodziców w tzw. dniach otwartych w szkołach interesujących dziecko, (wsparcie w procesie dokonywania wyboru).

Pośredni wpływ na wybory zawodowe ma kolejność urodzin, czyli miejsce, jakie dziecko zajmuje wśród rodzeństwa. Miejsce w hierarchii rodzeństwa kształtuje osobowość, cechy charakteru, sposób bycia i umiejętności społeczne, a te z kolei wpływają na podejmowane wybory zawodowe.¹¹ Poniżej, w tabeli omawiam szerzej to zagadnienie.

Tabela. Podejmowanie wyborów zawodowych.

KOLEJNOŚĆ DZIECKA W RODZINIE	CHARAKTERYSTYKA	ZAWODOWY
Najstarsze dziecko	<p>Cechuje je:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odpowiedzialność • odpowiedzialność wobec młodszego rodzeństwa • opiekuńczość <p>Plusy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ambitni • sumienni • sprawdzają się jako liderzy <p>Minusy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • muszą na siebie przyjmować zbyt dużą odpowiedzialność, wygórowane oczekiwania rodziców, w porównaniu z młodszym rodzeństwem, • długo muszą walczyć o swoje przywileje • rodzice często przelewają na nie swoje niespełnione ambicje 	<p>Najstarsi często wybierają zawody związane z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • medycyną • prawem • kierowaniem innymi • pomocą • udzielaniem porad • przekazywaniem wiedzy, np. pedagog, psycholog, nauczyciel • dziedziny naukowe, np. matematyka, fizyka, architektura, chemia, astronomia <p>Obejmują często stanowiska kierownicze i dobrze sobie radzą jako szefowie.</p> <p>Mają dużą potrzebę dążenia do sukcesów, dobrze sprawdzają się jako liderzy.</p>
Średnie dziecko	<ul style="list-style-type: none"> • średnie dziecko z rodzeństwa nie ma praw najstarszego, ani przywilejów najmłodszego • często bywa, że ma kłopoty z podejmowaniem decyzji • przywykło też do tego, że musi dzielić się z innymi, często pełni rolę negocjatora i szybko uczy się skutecznego komunikowania ze starszym i młodszym rodzeństwem <p>Plusy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • są twórcze, liberalne i łatwo dogadują się z innymi • są nastawione na współpracę ze 	<p>Dla średniego najlepsze zawody to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mediator • negocjator • dyplomata • menager • sekretarka • kelner • fryzjer <p>Dziecko średnie posiada zdolności kierownicze, które chce wykorzystać w pracy zawodowej.</p>

¹¹ Poradnik. Zanim podejmiesz decyzję. Poradnik dla doradców zawodowych, nauczycieli i pedagogów szkolnych. Anna Weyssenhoff, Ewa kruk-krymula, Jacek Biłko, Marian Piekarski.

	<p>wszystkimi</p> <ul style="list-style-type: none"> • mają zdolności negocjacyjne <p>Minusy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mogą mieć problemy z podejmowaniem decyzji • zdarza się, że aby zostać zauważone, specjalnie sprawiają trudności wychowawcze 	
Dziecko najmłodsze	<ul style="list-style-type: none"> • jest oczkiem w głowie wszystkich domowników • status „najmłodszego” nadaje mu najwyższe przywileje <p>Plusy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • otrzymuje najwięcej uwagi • ma najczęściej wysokie poczucie własnej wartości, ale często mniejsze ambicje niż starsze rodzeństwo <p>Minusy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • najbardziej rozpieszczone • często porównywane ze starszym rodzeństwem • może mieć problemy z podejmowaniem decyzji • w przeciwieństwie do starszego rodzeństwa, jest „biorcą” 	<p>Najmłodsi świetnie radzą sobie w pracy zespołowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • handlowcy • dobrze odnajduje się w takich dziedzinach, jak: <ul style="list-style-type: none"> ✓ sztuka ✓ muzyka ✓ teatr ✓ branża rozrywkowa ✓ języki obce
Jedynak	<p>łączy w sobie cechy najstarszego i najmłodszego dziecka w rodzinie</p> <p>Plusy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • optymizm • poczucie własnej wartości • elokwencja • mocno wspierany przez rodziców i rodzinę • z reguły przeważnie przebywa z dorosłymi, szybciej dojrzewa • jest człowiekiem odpowiedzialnym <p>Minusy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • może mieć problemy z przyjmowaniem krytyki • ma obawy, czy sprostą oczekiwaniom rodziców • może mieć skłonności do perfekcjonizmu • trudniej radzi sobie z porażkami i problemami • jedynacy bywają egocentryczni i mało elastyczni 	<p>Najlepiej sprawdza się w pracy samodzielnej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pisarz • naukowiec • sędzia • bibliotekarz • historyk <p>Jest bardzo dobrym teoretykiem w wielu dziedzinach.</p> <p>Często zajmuje ważne i prestiżowe stanowiska, i dochodzi do wysokiej pozycji w wybranej dziedzinie.</p> <p>Dobrze czuje się jako „propagator nowych idei”.</p>
Bliźnięta	<p>Plusy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ważne jest dostrzeganie indywidualnych cech bliźniaków • większe zainteresowanie i zwracanie 	<ul style="list-style-type: none"> • często bliźnięta w życiu zawodowym osiągają podobną pozycję • często z powodu zbliżonych

	<p>uwagi</p> <p>Minusy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • walka o własną tożsamość • próby łączenia w jedno 	<p>zainteresowań wybierają podobny zawód, ale zdarza się też tak, że na zasadzie przeciwieństwa i pewnej opozycji do siebie decydują się na karierę zawodową w zupełnie różnych branżach</p> <ul style="list-style-type: none"> • bliźnięta dobrze sprawdzają się w zawodach, w których mogą zaznaczyć i podkreślić swoją autonomię i samodzielność
--	--	--

Źródło: Opracowanie własne za Dymek D., Czynniki wpływające na wybory edukacyjno-zawodowe dzieci i młodzieży, [w:] Doradztwo zawodowe i zarządzanie kompetencjami. Wybory edukacyjno-zawodowe a problemy rynku pracy, red. K. Szczepańska-Woszczyzna, G. Wieczorek, Dąbrowa Górnicza 2009.

Korzyścią z wykorzystywania materiałów metodyczno-informacyjnych powstałych w ramach projektu „Edukacyjne Forum Kwalifikacji Zawodowych” dla rodziców jest:

- nawiązanie dialogu między nimi, a dziećmi w obszarze rynku pracy i szkolnictwa zawodowego
- uzyskanie większej wiedzy w kwestii wyboru ścieżki zawodowej zgodnej z predyspozycjami i zainteresowaniami dziecka
- wspólne spędzanie czasu poprzez oglądanie prezentacji, rozwiązywanie quizów itp.

Zaangażowanie w proces doradczy i współpraca rodziców dziecka niepełnosprawnego

Bardzo ważnym aspektem jest uświadomienie sobie, jako rodzicowi, postawy wobec niepełnosprawności dziecka.

To właśnie od postawy rodzicielskiej zależy, jak dziecko będzie funkcjonowało w środowisku szkolnym, jak będzie podejmowało wyzwania. Wszystko to przełoży się nie tylko na współpracę z doradcą zawodowym, ale na całe jego życie zawodowe.

W tabeli poniżej prezentuję przekrój postaw rodzicielskich wobec niepełnosprawności dziecka.

Tabela. Przekrój postaw rodzicielskich wobec niepełnosprawności dziecka.

POSTAWA	CHARAKTERYSTYKA POSTAWY RODZICELKIEJ	POSTAWA DZIECKA
KRZYWDY	<ul style="list-style-type: none"> • uważają, że są pokrzywdzeni przez los • są żądający, wymagający, drażliwi, natrętni, rozczarowani • mniej lub bardziej wprost odrzucają swoje dziecko • poczucie niespełnienia - nie mogą realizować własnych planów jakie mieli wobec przyszłości dziecka • częściej zgadzają się na umieszczenie dziecka w specjalnych placówkach kształcenia, co nie zawsze jest z korzyścią dla dziecka 	<ul style="list-style-type: none"> • pesymistyczne nastawienie do życia • niska samoocena i poczucie własnej wartości • apatia, wycofanie, sceptycyzm • nie zna swoich mocnych stron • nie potrafi korzystać ze swoich zasobów • osiąga słabe wyniki w nauce • obwinia siebie za niepowodzenia, konflikty itp.
ZAGROŻENIA	<ul style="list-style-type: none"> • nadmiernie wyręczają dziecko, ograniczając je przez to • towarzyszy im napięcie, niepokój, nadopiekuńczość • nadmiernie izolują dziecko • boją się przyszłości, nie potrafią jej adekwatnie do sytuacji planować, nie widzą rozwiązań, są skoncentrowani na zagrożeniach • postawa roszczeniowa i wszechwiedząca wobec szkoły 	<ul style="list-style-type: none"> • poczucie bezsilności, braku nadziei i sensu życia • nadwrażliwość, niecierpliwość i nieumiejętność funkcjonowania w sytuacjach trudnych • niska samoocena, niesamodzielność, niezadowolenie • nieumiejętność funkcjonowania w sytuacjach społecznych • zachowania agresywne • zachowania roszczeniowe
WYZWANIA	<ul style="list-style-type: none"> • szukają konstruktywnych rozwiązań • akceptacja inności dziecka • poszukiwanie możliwości aktywności, a tym samym rozwoju dla dziecka • współpracują ze szkołą uwzględniając realia zdrowotne i możliwości intelektualne dziecka • decyzje podejmują wspólnie z dzieckiem, wykorzystując przy tym opinię szkoły 	<ul style="list-style-type: none"> • wysoka samoocena i wiara we własne możliwości • umiejętność funkcjonowania społecznego, w tym w relacjach z rówieśnikami • akceptacja swoich ograniczeń • świadomość swoich mocnych stron • chęć usamodzielniania się pomimo choroby

Źródło: opracowanie własne na podstawie Góralczyk E., Choroba dziecka w twoim domu. O dzieciach ciężko i przewlekle chorych i ich rodzicach. Warszawa, CMPPP MEN 1996.

Głównym celem kontaktu doradcy z rodzicami dziecka niepełnosprawnego i samym dzieckiem, powinno być przede wszystkim:

- zachęcenie do działania poprzez informowanie, ukierunkowywanie, motywowanie
- pokazywanie różnych możliwości funkcjonowania z niepełnosprawnością
- wskazywanie na wszystkie istniejące czynniki ułatwiające ukończenie szkoły i zdobycia zawodu

- pomoc, w wyszukiwaniu wsparcia, jakie mogą zaoferować różnego rodzaju instytucje lub organizacje.

Zadania poradnictwa zawodowego na etapie gimnazjum

Według wytycznych Krajowego Ośrodka Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej z 2014 roku, doradztwo edukacyjno-zawodowe w gimnazjum powinno koncentrować się na następujących zagadnieniach:

Tabela. Zagadnienia doradztwa edukacyjno-zawodowego do realizacji w gimnazjum.

MODUŁ	TREŚCI MODUŁU
Poznanie samego siebie	<ul style="list-style-type: none"> • Uruchomienie zasobów ucznia w kategorii wiedzy i umiejętności w procesie tzw. określania siebie • Uruchomienie myślenia ucznia w kontekście zasobów, talentów i predyspozycji • Poznanie możliwości realnej oceny własnego potencjału • Odniesienie potencjału do swoich planów i aspiracji zawodowych
Rynek edukacji i pracy	<ul style="list-style-type: none"> • Poznanie lokalnego rynku edukacyjnego wraz z obowiązującym systemem rekrutacyjnym • Zrozumienie relacji pomiędzy osiągnięciami edukacyjnymi, a planowaniem kariery • Poznanie rynku pracy wraz z całą strukturą zawodów z nowej klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego • Uczeń powinien umieć rozpoznać sytuację na rynku pracy: <ul style="list-style-type: none"> ✓ w jakie kwalifikacje i kompetencje inwestować ✓ jak i gdzie się kształcić, a kiedy się rekwaliifikować • Określenie i odniesienie do tzw. kompetencji transferowalnych, czyli takich, które mogą być przydatne w różnych zawodach i przy pełnieniu różnorodnych ról zawodowych
Planowanie przyszłości zawodowej	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie kompetencji w zakresie podejmowania decyzji, wzmocnienia samodzielnego i krytycznego myślenia ucznia o swojej przyszłości • Rozwoju preferencji i zainteresowań zawodowych w trakcie nauki w szkole gimnazjalnej • Przygotowanie portfolio ucznia (papierowego i elektronicznego), powiązanego z suplementem Europass, służącego prezentacji efektów uczenia się nabytych podczas edukacji formalnej i nieformalnej zgodnego z wytycznymi Polskiej Ramy Kwalifikacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Doradztwo edukacyjno-zawodowe Przykładowe rozwiązania. Praca zbiorowa pod redakcją Agnieszki Pfeiffer. Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej. Warszawa 2014.

Zadania poradnictwa zawodowego na etapie szkoły ponadgimnazjalnej

Okres szkoły ponadgimnazjalnej przypada na jeden z najbardziej zmiennych i intensywnych okresów życia ludzkiego. Jest to okres wielu, bardzo intensywnych i dynamicznych zmian, przygotowujących

do wejścia w dorosłe życie. „Etap późnego dorastania (po 15/16 roku życia) skoncentrowany jest przede wszystkim na poszukiwaniu i budowaniu osobistej tożsamości. To czas dalszego rozwijania własnych przekonań i poglądów, określania autoidentyfikacji, ale przede wszystkim okres rozwoju własnej filozofii życia i tożsamości – przede wszystkim w kontekście płciowości, duchowości oraz życia społecznego. Główne zadania rozwojowe przypadające na ten okres związane są z radzeniem sobie z dalszymi, gwałtownymi zmianami fizycznymi i wynikającymi z nich problemami z własnym wyglądem i jednocześnie budowanie i poszerzanie świadomości własnego Ja w relacji z innymi”.¹²

Jest to niezwykle ważny okres w życiu młodych ludzi, można tu wyróżnić aż trzy obszary zadań rozwojowych:

Rysunek. Obszary zadań rozwojowych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: B. Ziółkowska, *Okres dorastania. Jak rozpoznać ryzyko i jak pomagać?*, [w:] *Psychologiczne portrety człowieka. Praktyczna psychologia rozwojowa*, (red.) A. I. Brzezińska, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2005.

Aby móc sprostać wielości zadań w tym okresie i uzyskać odpowiedzi na nurtujące go pytania dotyczące własnej tożsamości oraz dalszej ścieżki rozwoju i edukacji, młody człowiek potrzebuje wsparcia ze strony osób dorosłych.

Na tym etapie bardzo ważna jest więc profesjonalna pomoc doradcy zawodowego, nauczycieli i wsparcie rodziców.

Podstawowe cele związane z planowaniem dalszej kariery edukacyjnej i zawodowej w szkole ponadgimnazjalnej to:

- wzmacnianie myślenia o karierze zawodowej w perspektywie procesu podejmowania decyzji;
- rozwijanie umiejętności planowania kolejnych etapów nauki, pracy, życia; rozszerzenie perspektywy na to, co jest po ukończeniu szkoły;
- wskazywanie na szerokie spektrum możliwych dróg i wyborów, poszerzanie opcji wyborów, wskazywanie dróg alternatywnych;

¹² G. Corey, M. Schneider-Corey, *Mamy wybór*, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań 2005.

- wskazywanie na to, że wykształcenie i zawód nie determinują przyszłości zawodowej;
- kształtowanie proaktywnych postaw wobec zmiany;
- wykorzystywanie różnorodnych narzędzi diagnostycznych celem towarzyszenia w procesie podejmowania decyzji.¹³

Zadania poradnictwo zawodowego na etapie Centrum Kształcenia Ustawicznego/Centrum Kształcenia Zawodowego.

Poradnictwo zawodowe na poziomie CKU/CKZ, powinno być tak zorganizowane, aby każdy ze słuchaczy mógł:

- poznać własne zasoby i predyspozycje zawodowe
- zaplanować optymalną drogę rozwoju zawodowego
- poznać metody i techniki aktywnego poszukiwania pracy
- sporządzić dokumenty aplikacyjne
- odpowiednio przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej z przyszłym pracodawcą
- skorzystać z porad z zakresu prawa pracy¹⁴

UWAGA! ZASTANÓW SIĘ

CZY WIESZ:

1. JAKĄ ROLĘ PEŁNIĄ RODZICE W PROCESIE PORADNICTWA ZAWODOWEGO?
2. JAK NA PODEJMOWANIE DECYZJI ZAWODOWYCH WPŁYWA KOLEJNOŚĆ NARODZIN?
3. JAKIE SĄ ZADANIA DORADZTWA ZAWODOWEGO W SZKOLE?

¹³ M. Rosalska, *Warsztat diagnostyczny doradcy zawodowego*, KOWEZIU, Warszawa 2012.

¹⁴ Poradnik zanim podejmiesz decyzję. Poradnik dla doradców zawodowych, nauczycieli i pedagogów szkolnych. Anna Wessenhoff, Ewa Kruk-Krymula, Jacek Biłko, Marian Piekarski. MEN Kraków 2011.

∞

Rozdział

Propozycje ćwiczeń

Proponowane w tym rozdziale ćwiczenia mają za zadanie zwiększyć Twoją świadomość i pomóc Ci we właściwym podjęciu decyzji co do wyboru ścieżki kształcenia, ale też mają na celu pomóc w lepszym poznaniu siebie.

Zadaniem poniższych ćwiczeń jest również uświadomienie i pomoc wszystkim rodzicom, wspierającym swoje dzieci w wyborze ścieżki kształcenia, w określeniu, jakie predyspozycje i zainteresowania ma ich dziecko. Towarzysząc dziecku w pracy nad ćwiczeniami, mogą pomóc mu dokonać przyszłych wyborów, a tym samym wesprzeć jego rozwój.

W większości ćwiczenia wykorzystują materiały metodyczno - informacyjne powstałe w ramach projektu „Edukacyjne Forum Kwalifikacji Zawodowych” i stanowią propozycję pokazującą przykładowe rozwiązania do wykorzystania podczas samodzielnego korzystania z Multimedialnego Katalogu Zawodów, czy Kart pracy.

Inne ćwiczenia mają być inspiracją do lepszego samopoznania i zwiększenia własnej samoświadomości.

Zapraszam do refleksji.

Ćwiczenie 1

PRACA Z WYKORZYSTANIEM MULTIMEDIALNEGO KATALOGU ZAWODÓW

Cel:

- Zapoznanie się z konkretnymi zawodami
- Sprawdzenie wiedzy na temat danego zawodu
- Sprawdzenie predyspozycji własnych do wykonywania danego zawodu
- Potrzebny jest komputer z dostępem do Internetu.
- Z Multimedialnego Katalogu Zawodów dana osoba wybiera kwalifikację zawodową, która ją obecnie interesuje.
- Zapoznaje się z *Wywiadem z przedstawicielem zawodu*
- Następnie sprawdza swoją dotychczasową wiedzę poprzez pracę indywidualną z wybranymi quizami

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Multimedialnego Katalogu Zawodów.

Ćwiczenie 2

PLUS MINUS

Cel:

- Wzrost wiedzy i refleksyjności na temat danej kwalifikacji

Zapoznaj się z opisem interesującej Cię kwalifikacji na podstawie Karty Kwalifikacji i zastanów się jakie są plusy, a jakie minusy pracy w tym konkretnym, interesującym Cię zawodzie?

Swoje wnioski zapisz w tabeli poniżej.

PLUS	MINUS
1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....
4.....	4.....
5.....	5.....
6.....	6.....
7.....	7.....
8.....	8.....
9.....	9.....
10.....	10.....

Teraz zrób bilans każdej ze stron i zastanów się czy widzisz się w danym zawodzie, czy też nie.
Wnioski możesz zapisać poniżej

.....

.....

.....

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Kart pracy.

Ćwiczenie 3

STAN ZDROWIA

Cel:

- Sprawdzenie wiedzy na temat swojego stanu zdrowia w kontekście danej kwalifikacji zawodowej.

Zapoznaj się z opisem interesującej Cię kwalifikacji na podstawie Karty Kwalifikacji i zastanów się, jakie są niezbędne wymagania zdrowotne, aby pracować w tym właśnie zawodzie? Jakie są przeciwwskazania do jego wykonywania?

Wypisz je w tabeli poniżej, a następnie podkreśl te, które odpowiadają Tobie.

WYMAGANIA ZDROWOTNE	PRZECIWWSKAZANIA ZDROWOTNE
1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....
4.....	4.....
5.....	5.....
6.....	6.....
7.....	7.....
8.....	8.....
9.....	9.....
10.....	10.....

Teraz zrób bilans każdej ze stron i zastanów się, czy widzisz się w danym zawodzie, czy też nie. Wnioski możesz zapisać poniżej:

.....

.....

.....

Źródło: opracowanie własne na podstawie Kart Kwalifikacji.

Ćwiczenie 4

CECHY CHARAKTERU I ZAINTERESOWANIA

Cel:

- Sprawdzenie wiedzy na temat zgodności swoich cech charakteru i zainteresowań z daną kwalifikacją zawodową.

Zapoznaj się z opisem interesującej Cię kwalifikacji na podstawie Karty Kwalifikacji i zastanów się, jakie są niezbędne cechy osobowościowe i zainteresowania, aby pracować w tym właśnie zawodzie?

Wypisz je w tabeli poniżej, a następnie podkreśli te, które odpowiadają Twoim cechom i zainteresowaniom.

NIEZBĘDNE CECHY	ZAINTERESOWANIA
1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....
4.....	4.....
5.....	5.....
6.....	6.....
7.....	7.....

Teraz zrób bilans każdej ze stron i zastanów się czy widzisz się w danym zawodzie, czy też nie.

Wnioski możesz zapisać poniżej

.....

.....

.....

.....

Źródło: opracowanie własne na podstawie Kart Kwalifikacji.

Ćwiczenie 5

WARUNKI PRACY

Cel:

- Sprawdzenie wiedzy na temat warunków pracy w danym zawodzie.

Zapoznaj się z opisem interesującej Cię kwalifikacji na podstawie Karty Kwalifikacji i zastanów się, jakie są warunki pracy w tym właśnie zawodzie?

Najistotniejsze dla Ciebie wypisz poniżej.

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

6.....

7.....

8.....

9.....

10.....

A teraz zastanów się, czy te warunki w pełni Ci odpowiadają?

Jeśli nie, to z jakich powodów? Zastanów się także, czy pomimo wszystko będziesz w stanie podjąć daną pracę? Wnioski zapisz poniżej.

.....

.....

.....

Źródło: opracowanie własne na podstawie Kart Kwalifikacji.

Ćwiczenie 6

ANALIZA SWOT

Cel: Zwiększenie wiedzy na temat szans i zagrożeń związanych z podjęciem zatrudnienia w ramach danej kwalifikacji.

Zapoznaj się z opisem interesującej Cię kwalifikacji na podstawie Karty Kwalifikacji i zastanów się, jakie są szanse, a jakie zagrożenia, które mogą się pojawić na Twojej ścieżce kariery zawodowej, a które będą sprzyjały bądź przeszkadzały w podjęciu kształcenia, a potem zatrudnienia w wybranym przez Ciebie zawodzie.

Na podstawie własnych przemyśleń uzupełnij tabelę poniżej.

SWOT	POZYTYWNE – POMOCNE W OSIĄGNIĘCIU CELU	NEGATYWNE – PRZESZKADZAJĄCE W OSIĄGNIĘCIU CELU
WEWNĘTRZNE (Twoje cechy)	MOCNE STRONY:	SŁABE STRONY:
ZEWNĘTRZNE (Cechy otoczenia)	SZANSE:	ZAGROŻENIA:

Źródło: opracowanie własne na podstawie Kart pracy.

Ćwiczenie 7

WARTOŚCI

Cel:

- Uświadomienie sobie wartości, jakimi kierujemy się w życiu

W poniższej tabeli znajdują się wartości z różnych obszarów życia.

Zastanów się:

Co jest dla Ciebie ważne w życiu? Czym się kierujesz? Co cenisz?

Zaznacz te, którymi kierujesz się w życiu. Możesz także dopisać inne.

TABELA

Wartości

1. równość	21. życie prywatne	40. szacunek dla rodziców i starszych
2. wewnętrzna harmonia	22. zdolności	41. decydowanie o własnych celach
3. władza społeczna	23. bezpieczeństwo rodziny	42. zdrowie
4. przyjemności	24. uznanie społeczne	43. religijność
5. wolność	25. jedność z naturą	44. akceptacja swojego miejsca w życiu
6. życie duchowe	26. życie urozmaicone	45. uczciwość
7. poczucie przynależności	27. mądrość	46. dbanie o opinię
8. porządek społeczny	28. autorytet	47. wypełnianie powinności
9. ekscytujące życie	29. prawdziwa przyjaźń	48. inteligencja
10. sens życia	30. świat piękna	49. uczynność
11. uprzejmość	31. sprawiedliwość społeczna	50. radość z życia
12. bogactwo	32. niezależność	51. odpowiedzialność
13. bezpieczeństwo narodowe	33. umiar	52. ciekawość
14. poczucie własnej godności	34. lojalność	53. wybaczenie
15. wzajemna wymiana przysług	35. ambicja	54. odnoszenie sukcesu
16. twórczość	36. otwartość umysłu	55. czystość
17. pokój na świecie	37. skromność	56. pobłażanie sobie
18. poszanowanie tradycji	38. ochrona środowiska	57. odwaga
19. dojrzała miłość	39. wywieranie wpływu	
20. samodyscyplina		

Inne wartości jakie cenię w życiu to:

.....

.....

.....

.....

Źródło: opracowanie własne.

Ćwiczenie 8

MOCNE I SŁABE STRONY (samoocena)

Cel:

- Poznanie własnego potencjału i obszarów do rozwoju

Poniżej znajduje się tabela. Zastanów się i uzupełnij ją swoimi mocnymi stronami/zasobami. Zastanów się także i uzupełnij te obszary, nad którymi uważasz, że powinienes/ąś popracować.

Mocne strony/zasoby	Słabe strony/obszary do rozwoju
1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....
4.....	4.....
5.....	5.....
6.....	6.....
7.....	7.....
8.....	8.....
9.....	9.....
10.....	10.....

Zastanów się, co możesz zrobić, aby popracować nad słabymi stronami. Kto może Ci w tym pomóc? Propozycje zmian wypisz poniżej:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Źródło: opracowanie własne.

Ćwiczenie 9

MOJA OBECNA SYTUACJA – ZAPROSZENIE DO REFLEKSJI

Cel:

- Wzbudzenie refleksji nad obecną sytuacją życiową.

Zapraszam do przeczytania poniższej bajki i refleksji nad swoją obecną sytuacją życiową.

Bajka “Wywiad z Panem Robaczkiem” Mariusz Szwonder

Pan Robaczek opowiada o swojej długiej wędrówce i poszukiwaniu odpowiedniego dla siebie domu. Przez chwilę mieszkał na gruszy i w śliwce węgierce, podczas wizyty u swojej szwagierki. Pewnego razu wyruszył w odwiedzin do pana Motyla, do którego wiodła bardzo daleka droga w wysokiej trawie. Było ciemno i prawie się zgubił. Ale wciąż pełził, choć był zmęczony, aż wreszcie przenocował w agrestyce. Rano dwa świerszcze odprowadziły go do pana Motyla. A najważniejsze, że w czasie podróży pan Robaczek znalazł nowy domek, wygodniejszy od malin i poziomek: kiedy pełził tamtą dróżką, natknął się na ziemi na czerwone jabłuszko.

A jak jest u Ciebie? Jesteś wytrwały/a w dążeniu do celu? Koncentrujesz się na poszukiwaniu rozwiązań? Łatwo się poddajesz, czy poszukujesz i podążasz za swoimi marzeniami?

Bajka uczy, że warto podejmować wyzwania i nie poddawać się po niepowodzeniach. Bo podczas długiej i męczącej wędrówki życiowej, można niespodziewanie znaleźć rozwiązanie z pozoru nierozwiązywalnych problemów lub natrafić na szansę, której nie otrzymalibyśmy stojąc w miejscu z obawy przed porażką.

Źródło: <http://www.treco.pl/inspiracje/bajki>.

Zastanów się, jak wygląda Twoja obecna sytuacja życiowa i co możesz zrobić, aby zacząć wprowadzać zmiany w życie?

Wnioski wypisz poniżej:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Źródło: Opracowanie własne.

Ćwiczenie 10

LINIA TWOJEGO ŻYCIA

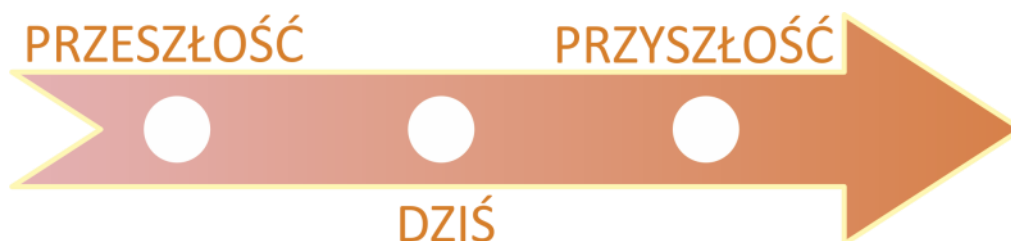
Cel:

- podniesienie świadomości związanej ze znaczeniem pozytywnych doświadczeń życiowych i ich wpływu na teraźniejszość i przyszłość

Poniżej znajduje się symboliczna „linia Twojego życia”

Na lewo od teraźniejszości jest Twoja przeszłość. Wypisz swoje sukcesy, osiągnięcia, ciekawe działania.

Na prawo od dnia dzisiejszego wypisz wszystko to, co zamierzasz zrealizować (podaj przybliżony termin realizacji tych zamierzeń, np. średnia ocen na zakończenie roku szkolnego, zmiana szkoły).

Moje sukcesy:	Chcę w przyszłości:
1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....
4.....	4.....
5.....	5.....
6.....	6.....
7.....	7.....
8.....	8.....
9.....	9.....

Źródło: opracowanie własne.

Ćwiczenie 11

MOJA OBECNA SYTUACJA – ZAPROSZENIE DO REFLEKSJI

Cel:

- Wzbudzenie refleksji nad obecną sytuacją życiową.

Zapraszam do przeczytania poniższej bajki i refleksji nad swoją obecną sytuacją życiową.

Bajka "Orzeł i kura" (autor nieznan)

Pewien człowiek znalazł jajko orła. Zabrał je i włożył do gniazda kurzego w zagrodzie. Orzełek wyląkł się i wyrósł ze stadem kurcząt. Przez całe życie zachowywał się jak kury, myśląc, że jest podwórkowym kogutem. Drapał w ziemi szukając robaków, piał i gdał. Potrafił nawet trzepotać skrzydłami i fruwać kilka metrów w powietrzu, no, bo przecież tak właśnie fruwały koguty.

Minęły lata i pewnego dnia zauważył wysoko nad sobą, na czystym niebie wspaniałego ptaka. Płynął elegancko i majestatycznie wśród prądów powietrza, ledwo poruszając złocistymi skrzydłami.

Orzeł patrzył w górę oszołomiony.

- Co to jest? – Zapytał kurę stojącą obok.

- To jest orzeł, król ptaków – odrzekła kura. – Ale nie myśl o tym. Ty i ja jesteśmy inni niż on. Tak więc orzeł więcej o tym nie myślał. I umarł, wierząc, że jest kogutem w zagrodzie.....

Zakończenie tej bajki może być zupełnie inne:

Orzeł popatrzył jeszcze raz w górę i napotkał wzrok wielkiego ptaka.

Nagle poczuł w sobie dziwną moc. Rozpostarł skrzydła i zanim zorientował się, co robi, zaczął unosić się w powietrzu. Coraz wyżej i wyżej. Pierwszy raz w życiu leciał. Jakie to piękne uczucie.

Znowu napotkał wzrok orła i tym razem usłyszał jego krzyk, wołanie, które było pozdrowieniem. Teraz już wiedział na pewno, że było to coś, na co nieświadomie czekał od dawna.

- Witaj bracie, witaj wśród orłów!!!

Czuł, że budzi się z wielkiego snu do prawdziwego życia.

Czy wolisz przez resztę życia pozostać w kurniku i z głową spuszczoną do ziemi szukać robaków i okruchów, czy wolisz latać z orłami? – Którą pointę wybierzesz? Wybór należy do Ciebie.....

Bardzo często człowiek boi się wzbicć ponad środowisko, w którym żyje, pracuje. Wielokrotnie człowiek jest takim orłem, nieświadomym zupełnie swoich możliwości. I tak łatwo ulega opinii innym. Bajka uczy więc wiary w siebie, dodaje odwagi nieśmiałym, by nie bali się wzbijać ponad środowisko. By, słuchając opinii innych, nie zapominali, że należy też słuchać siebie. I nie bać się rozwijać skrzydeł.

Źródło: <http://www.treco.pl/inspiracje/bajki>.

Zastanów się, jak wygląda Twoja obecna sytuacja życiowa i co możesz zrobić, aby zacząć wprowadzać zmiany w życie?

Wnioski wypisz poniżej:

.....

.....

.....

.....

Źródło: opracowanie własne.

Ćwiczenie 12

MOJA OBECNA SYTUACJA – ZAPROSZENIE DO REFLEKSJI

Cel:

- Wzbudzenie refleksji nad obecną sytuacją życiową.

Zapraszam do przeczytania poniższej bajki i refleksji nad swoją obecną sytuacją życiową

Bajka “Woda na pustyni” Anthony de Mello

Przypowieść opowiada o pewnym zbłąkanym na bezkresnej pustyni wędrowcu. Brakowało mu już wody i słabł z godziny na godzinę, coraz rozpaczliwiej szukając ratunku. Wszedł na wydmy, wypatrując oazy z życiodajnym strumieniem, a nadzieja opuszczała go równie szybko, jak siły. Powłócząc już nogami, zahaczył o wystający z piasku suchy krzak, upadł i nie mógł się już podnieść. Leżał bezbronny i wypalony bezlitosnym słońcem, gdy wtem zdał sobie sprawę z przejmującej i zupełnej ciszy, jaka go otaczała. Do jego uszu dobiegł słaby dźwięk, ledwo wyczuwalny szmer, dostępny jedynie w stanie absolutnego spokoju. Podniósł z trudem głowę, stanął chwiejnie na nogach i powoli, niesiony nadzieją, dotarł do szemrzącego spokojnie potoku.

A jak jest u Ciebie? Jesteś wytrwały/a w dążeniu do celu? Koncentrujesz się na poszukiwaniu rozwiązań? Łatwo się poddajesz, czy poszukujesz i podążasz za swoimi marzeniami?

Przypowieść uczy, że spośród wielu bodźców i wskazań, należy starać się wyłowić to najistotniejsze, kluczowe dla problemu. Z drugiej strony, trudna sytuacja uczy nas pokory, zwraca uwagę na to, czego wcześniej nie dostrzegaliśmy lub nie chcieliśmy dostrzec. Zarazem radzenie sobie z wieloma przeciwnościami losu, przysparza nam cennej wiedzy i doświadczenia, które pozwalają nam skutecznie zmagać się z problemami. Diabeł tkwi w szczegółach - jak głosi sentencja, zatem zwracajmy uwagę nawet na te najdrobniejsze elementy, które pozwolą osiągnąć cel lub ratunek.

Źródło: <http://www.treco.pl/inspiracje/bajki>.

Zastanów się jak wygląda Twoja obecna sytuacja życiowa i co możesz zrobić aby zacząć wprowadzać zmiany w życie?

Wnioski wypisz poniżej:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Źródło: Opracowanie własne.

Ćwiczenie 13

MÓJ ŚWIAT ZA 10 LAT.

Cel:

- refleksja na temat wizji przyszłości
- konstruowanie wizji przyszłości w określonej perspektywie czasowej

aktualny wiek wiek za 10 lat

za 10 lat będę:

.....

W ciągu 10 lat chciałbym ukończyć/zrealizować:

1.
2.
3.
4.

4 najważniejsze cele:

1.
2.
3.
4.

4 ścieżki kariery, które mnie interesują:

1.
2.
3.
4.

za 10 lat:

1. skończę
2. będę pracował/a.....
3. będę miał/a
4. będę mieszkał/a.....
5. będę
6. będę
7. będę

Mój typowy dzień za 10 lat (opisz go lub narysuj 😊!)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Źródło: opracowanie własne.

Ćwiczenie 14

ROZMOWA KWALIFIKACYJNA - PRZYKŁADOWE PYTANIA

Cel:

- Poznanie i refleksja nad obszarami poruszonymi na rozmowie kwalifikacyjnej

Poniżej znajdują się przykładowe pytania, jakie mogą paść na rozmowie kwalifikacyjnej. Zastanów się, jak byś na nie odpowiedział/a?

Wykształcenie:

- Jaki masz zawód wyuczony?
- Jakie są Twoje dodatkowe kwalifikacje i uprawnienia?
- Wymień pięć umiejętności, jakie posiadasz?
- Czy zamierzasz kontynuować naukę?
- Czy uważasz, że masz wystarczające kwalifikacje i umiejętności do podjęcia danej pracy?

Doświadczenie zawodowe:

- Czym dotychczas się zajmowałeś?
- Co uważasz za swoje największe zawodowe osiągnięcie?
- Jak wyobrażasz sobie swój dzień pracy?
- Czy kierowałeś kiedyś pracą zespołu ludzi?
- Czy masz doświadczenie w pracy na stanowisku, o jakie się starasz?

Motywacja do pracy:

- Dlaczego interesuje Cię praca na tym stanowisku?
- Dlaczego uważasz, że właśnie Ty jesteś najlepszym kandydatem do tej pracy?
- Ile według Ciebie powinien zarabiać pracownik na tym stanowisku?
- Co chciałabyś robić za pięć lat?

Osobowość:

- Opowiedz coś o sobie?
- Jakie są Twoje mocne strony?
- Jakie są Twoje wady?
- Jak spędzasz swój wolny czas?
- Czym się interesujesz?
- Jakie lubisz czytać książki?

Źródło: opracowanie własne.

Ćwiczenie 15

PRYGOTOWANIE ŻYCIORYSU ZAWODOWEGO

Poniżej znajduje się schemat CV, według niego przygotuj swój życiorys zawodowy.

IMIĘ I NAZWISKO

INFORMACJE OSOBISTE

Telefon:

E-mail

WYKSZTAŁCENIE

- 2011 - do
(nazwa szkoły lub uczelni, kierunek, specjalizacja, tytuł, zawód)
- 2006 – 2009
(nazwa szkoły lub uczelni, kierunek, specjalizacja, tytuł, zawód)

DOŚWIADCZENIE ZAWODOWE

04. 2012 – obecnie
(nazwa firmy, stanowisko, zakres obowiązków)

08.2009 – 12.2011
(nazwa firmy, stanowisko, zakres obowiązków)

01.2009 – 06.2009
(nazwa firmy, stanowisko, zakres obowiązków)

01.2007 – 08.2008
(nazwa firmy, stanowisko, zakres obowiązków)

SZKOLENIA

2010
(nazwa szkolenia, zakres tematyczny)

2007
(nazwa szkolenia, zakres tematyczny)

DODATKOWE UPRAWNIENIA I UMIEJĘTNOŚCI

-
 -
 -
- (prawo jazdy, znajomość języków obcych, umiejętności)

ZAINTERESOWANIA (opcjonalnie)

-
-

„Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych zawartych w ofercie pracy dla potrzeb niezbędnych do realizacji procesu rekrutacji zgodnie z Ustawą z dnia 29.08.1997 O Ochronie Danych Osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr.101, poz. 926 z późniejszymi zmianami)”.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie standardowych dokumentów aplikacyjnych dostępnych w Wojewódzkim Urzędzie Pracy.

ĆWICZENIE 16

PRZYGOTOWANIE LISTU MOTYWACYJNEGO

Na podstawie poniższego schematu, przygotuj własny list motywacyjny.

Miejscowość, data

DANE OSOBOWE:

Imię i nazwisko
Nr telefonu
e – mail

DANE ADRESOWE FIRMY:

Imię i nazwisko
Stanowisko
Nazwa instytucji
Adres

ZWROT GRZECZNOŚCIOWY:

Szanowny Panie Dyrektorze, Szanowni Państwo

1

O CO CHODZI ?

W odpowiedzi na Państwa ogłoszenie nr ref... chciałbym/chciałabym przedstawić swoją kandydaturę na stanowisko Oferowane stanowisko wykorzysta w pełni posiadaną przeze mnie wiedzę, zdolności i umiejętności.

2

KIM JESTEM

krótco – tylko informacje dotyczące aplikowanego stanowiska skupiające się na przygotowaniu merytorycznym np. wykształcenie, kursy itp.

3

CO DO TEJ PORY ROBIŁAM/EM

elementy doświadczenia związane z aplikowanym stanowiskiem – wyróżniamy najważniejsze, bądź najbardziej spektakularne

4

CO CECHUJE MOJĄ PRACĘ I MNIE JAKO PRACOWNIKA

zalety i korzyści jakie wnoszę sobą do środowiska pracy

5

PODSUMOWANIE

ze względu na przydatność do aplikowanego stanowiska jestem przekonany, że kwalifikacje i doświadczenie, jakie posiadam pozwolą mi w pełni realizować zadania np. konsultanta ds. jakości

6

GOTOWOŚĆ

np. Mam nadzieję, że wzbudziłem Państwa zainteresowanie moją osobą. Na wszelkie dodatkowe pytania chętnie odpowiem na spotkaniu w wyznaczonym przez Państwa terminie.

ZWROT POŻEGNALNY:

Z poważaniem, Z wyrazami szacunku
czytelny, odręczny podpis

„Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych zawartych w ofercie pracy dla potrzeb niezbędnych do realizacji procesu rekrutacji zgodnie z Ustawą z dnia 29.08.1997 O Ochronie Danych Osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr.101, poz. 926 z późniejszymi zmianami).

Źródło: opracowanie własne na podstawie standardowych dokumentów aplikacyjnych dostępnych w Wojewódzkim Urzędzie Pracy.

Ćwiczenie 17

„MOJA IDEALNA PRACA”

Bądź optymistą. Zaprojektuj swoją idealną pracę. Zastanów się, co tak naprawdę chcesz robić i na tej podstawie zaprojektuj swoją pracę.

1. Rodzaj pracy-nazwa:
.....
2. Zajmowane stanowisko:
.....
3. Rodzaj instytucji, zakładu, a może Twoja własna działalność gospodarcza?:
.....
4. Zakres Twoich obowiązków:
.....
.....
.....
5. Zasadnicze zalety- pozytywne właściwości tej pracy- według Ciebie:
.....
.....
.....
.....
6. Jakie kwalifikacje i cechy twojej osobowości są w tej pracy niezbędne:
.....
.....
.....
.....
7. Ile godzin pracujesz tygodniowo:
.....
8. Przedział zarobków, jakie chciałbyś osiągnąć:
.....
9. Zastanów się, które z punktów powyżej już spełniasz ?
.....
.....
.....
10. Co musisz zmienić/udoskonalić i w jaki sposób tego dokonasz:
.....
.....
.....
.....

Źródło: opracowanie własne.

ĆWICZENIE 18

Moje sukcesy

Wymień 10 sukcesów, doświadczeń, które osiągnąłeś do tej pory (życiowe, zawodowe, szkolne, społeczne), które są dla Ciebie ważne i wymagały wysiłku, zaplanowania, systematyczności i zaangażowania.

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

6.....

7.....

8.....

9.....

10.....

Numer doświadczenia	Wiedza, jaką wykorzystałem	Umiejętności, jakie wykorzystałem	Cechy osobowości, które się przydały i ujawniły podczas doświadczenia	Czego się nauczyłem/am? Co było trudne? Kto mi pomógł?

Źródło: opracowanie własne.

Bibliografia

Bazan, K., Mitura-Cegłowska, M. Poradnik dla Doradcy. Lublin 2014

Bazan, K., Mitura-Cegłowska, M. Poradnik dla Klienta. Lublin 2014.

Biłko J., Kruk-Krymula E., Piekarski M., Weyssenhoff A Poradnik. Zanim podejmiesz decyzję. Poradnik dla doradców zawodowych, nauczycieli i pedagogów szkolnych. Ministerstwo Edukacji Narodowej, Kraków 2011.

Covey S., R. 7 nawyków skutecznego działania. Inspirujące lekcje doskonalenia wewnętrznego i twórczych relacji z innymi. Poznań: Dom Wydawniczy Rebis. 2003

Czelakowska D., Inteligencja i zdolności twórcze dzieci w początkowym okresie edukacji. Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2007.

Druczak K., Minta J. Poradnictwo zawodowe w gimnazjum Poradnik dla nauczycieli przedmiotu..., Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej Warszawa 2012.

Dymek D., Czynniki wpływające na wybory edukacyjno-zawodowe dzieci i młodzieży, [w:] Doradztwo zawodowe i zarządzanie kompetencjami. Wybory edukacyjno-zawodowe a problemy rynku pracy, red. K. Szczepańska-Woszczyńska, G. Wieczorek, Dąbrowa Górnicza 2009.

Góralczyk E., Choroba dziecka w twoim domu. O dzieciach ciężko i przewlekle chorych i ich rodzicach. Warszawa, CMPPP MEN 1996.

Kuijpers M. A. C. T., B. Schyns i J. Scheerens, Career competencies for career success, „Career Development Quarterly” 2006.

Lelińska K. ZAWODOZNAWSTWO W PLANOWANIU KARIERY Ochotnicze Hufce Pracy Komenda Główna; Warszawa 2006.

Limont W., „Uczeń zdolny. Jak go rozpoznać i jak z nim pracować, GWP, Gdańsk 2010.

Majewski T. Poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy dla osób niepełnosprawnych. Poradnik dla urzędów pracy, Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, Warszawa. 2011,

Nęcka E., „Inteligencja. Geneza, struktura, funkcje”, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2003.

Pfeiffer A. Doradztwo edukacyjno-zawodowe Przykładowe rozwiązania. Praca zbiorowa. Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej. Warszawa 2014.

Pisula D., ABC doradcy zawodowego Rozmowa doradcza. Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej. Warszawa 2010.

Savickas M. L., Career counseling...; Constructing Careers: Actor...; por. J. Mintz, Od aktora do autora. Wspieranie młodzieży w konstruowaniu własnej kariery, KOWEŻiU, Warszawa 2012.

Sołtysińska G.; ABC doradcy zawodowego. Poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych Materiały dla szkolnego doradcy zawodowego; Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej Warszawa 2010.

Sterwart, J. (red.). Mosty zamiast murów Podręcznik komunikacji interpersonalnej. Warszawa: PWN, 2003.

Szewczuk W., Psychologia. WSiP, Warszawa 1990.

Talik W., Wiechetek M. Kwestionariusz Istotnych Kompetencji w Poszukiwaniu Zatrudnienia (KIK-PZ) Metoda pomiaru istotnych kompetencji w poszukiwaniu zatrudnienia dla bezrobotnych absolwentów szkół wyższych oraz programy szkoleń rozwijających te kompetencje. Polska Fundacja Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego „OIC Poland”, Lublin 2014.

Tarkowska, M. (2006). Rozmowa doradcza. Wspólne poszukiwanie rozwiązań. Warszawa: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej Departament Rynku Pracy.

Tomaszewski T., (red.), Psychologia. Warszawa 1977.

Turski R. Mapa kwalifikacji zawodowych Lublin EPE 2014

Wojtasik B., Doradca zawodu. Studium teoretyczne z zakresu poradoznawstwa, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 19Tarkowska, M. (2006). Rozmowa doradcza. Wspólne poszukiwanie rozwiązań. Warszawa: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej Departament Rynku Pracy.

Wojtasik B., Edukacyjno-zawodowe wybory nastolatków w „społeczeństwie ryzyka”, [w:], Młodzież wobec niegościnnego przyszłości, R. Leppert, red. Z. Melosik, B. Wojtasik Wydawnictwo Naukowe DSWE TWP, Wrocław 2005.

Wojtasik B., Warsztat doradcy zawodu. Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa 1997.

Kompetencje kluczowe w uczeniu się przez całe życie. Europejskie Ramy Odniesienia, protokół dostępu: [http:// ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/II-learning/ keycomp_pl.pdf](http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/II-learning/keycomp_pl.pdf), [21.05.2012].

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i ośrodkach (ze zmianami z 28 sierpnia 2012r.).

Poradnik dla uczniów szkół gimnazjalnych,
ponadgimnazjalnych i słuchaczy CKU/CKZ
i ich rodziców

Lublin 2015

Projekt realizowany przez:

EURO-FORUM
20-010 Lublin
ul. Graniczna 4/7,8
tel./fax: 81 534 95 72

1

Poradnik

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

